Вівторок, 18 листопада 2003 року. № 218 (3218)

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ФОТОФАКТ

Фото Михайла ГОЛЯКА.

У столиці проведено День скорботи, присвячений 70-річчю голодомору. Акцію організувала Асоціація дослідників голодоморів в Україні, яка цьогоріч відзначила одинадцяту річницю свого існування.

На знімку: учасники Дня скорботи поклали траурний вінок біля пам'ятного знаку жертвам голодомору-геноциду і вшанували полеглих хвилиною мовчання.

НАУКИ ЩИТ ТРИМАЙТЕ ГІДНО!

Вже 57-й раз студентська громада шуміла, сміялася, співала, розважалася, святкуючи Міжнародний день студента. Серед них і найпрогресивніша та найвеселіша частина нашого суспільства —більш як двохмільйонна армія українського студентства. Молоду плеяду привітав Президент України Леонід Кучма. Багатоголосі фанфари на честь "мучеників науки" звучали в усіх вузах, технікумах, коледжах країни.

(Продовження теми читайте на 4-й стор.).

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

ОФІЦІЙНО

Головне, щоб парламентам не заважали

Учора розпочався офіційний візит в Україну делегації Сейму Республіки Польща, очолюваної Маршалом Сейму Мареком Боровським. Високих гостей прийняв Голова Верховної Ради Володимир Литвин. "Ми констатували, що взаємини між Україною і Польщею є оптимальним варіантом в умовах розширення ЄС, чітким показником виміру стратегічного партнерства", — заявив Володимир Литвин по завершенні зустрічі. Марек Боровський, у свою чергу, зауважив: "Те, що наша бесіда тривала на годину довше запланованого часу, є результатом близьких відносин, що об'єднують Польщу і Україну, а також свідченням того, що парламенти хочуть відігравати дуже важливу роль у цих відносинах".

(Закінчення на 2-й стор.).

...А Тузла тоне

У Москві відбувається зустріч експертів України та Росії з розмежування акваторії Азова й Керченської протоки. Українську делегацію очолює головний радник МЗС України Леонід Осаволюк, російську — посол з особливих доручень МЗС РФ Валерій Єгошкін.

Тим часом за останні десять днів косу Тузла сильна течія розмила приблизно на 50 метрів. Про це Леонід Осаволюк повідомив днями "Громадському радіо". Він назвав це наслідком того, що проміжок між російською дамбою та островом поменшав, відповідно і швидкість течії тут після спорудження дамби різко зросла. За словами головного радника МЗС, щодня острів змивається на 5—7 метрів і його руйнація триває.

АКЦІЇ

Газет вистачило всім

Традиційний День передплатника провели в центрі Миколаєва — в Каштановому сквері. Сюди молодь приходить на побачення, а люди літнього віку — поговорити про наболіле. Цього року свято, організоване "Укрпоштою", зібрало кілька сотень тих, хто любить почитати пресу. Серед місцевих газет наш "Голос" був єдиним всеукраїнським виданням.

(Закінчення на 5-й стор.).

У НОМЕР

Прикарпаття ввійшло у води "Верхнього Пруту"

Івано-Франківщина стала повноправним членом міжнародної асоціації Ради єврорегіону "Верхній Прут". Такий статус їй офіційно надано на засіданні цієї ради, що проходило у місті Ботошани (Румунія). Досі Україна була представлена в цьому україно-румуно-молдовському об'єднанні лише одним учасником-Буковиною, тоді як Румунія і Молдова — двома учасниками від кожної сторони. Тож тепер із залученням до співпраці Прикарпаття буде забезпечено рівновагу під час голосування держав—учасниць. Спостерігачі також вважають, що входження до "Верхнього Пруту" Івано-Франківщини з її різногалузевим господарством активізує співробітництво цього об'єднання. Нині прикарпатці готують пропозиції, які збираються винести на чергове засідання ради, що має відбутися у Чернівцях. Ідеться насамперед про розробку міжнародних туристичних маршрутів, створення Асоціації торгово-промислових палат єврорегіону, обмін творчими колективами та інше, **повідомляє наш власний кореспондент Дарина НАЗАРЧУК.**

Випікати невигідно, купувати — обтяжливо

У хлібних відділах магазинів Донеччини знову переписують цінники. Ще тиждень тому в обласному центрі можна було придбати 750-грамову буханку білого за 1,3 гривні. Тепер за таку саму паляницю треба викласти вже на 30 копійок більше. Пропорційно подорожчали ходові "Український" та "Бородинський" — до 1,2 та 1,48 гривні. Стало проблемою придбати хліб увечері: випікають його менше, а деякі малі підприємства взагалі призупинили роботу — невигідно.

(Закінчення на 5-й стор.).

БЛІЦОПИТУВАННЯ

Що вас нині хвилює найбільше?

Микола Ковач, мешканець Ужгорода:

— У мене алергія на слово "прозорість". Скажіть нам "прозоро", хто продав небувалий торгорічний урожай збіжжя за безцінь і скільки він отримав за цей злочин "непрозорих" років тюрми? І як розцінити прозорі запевнення уряду про те, що зростання цін на хліб — явище тимчасове?

(Закінчення на 5-й стор.).

Передплачуйте і вигравайте!

Шановні друзі! Продовжуємо публікувати пропозиції наших друзів-спонсорів для розіграшу призів серед передплатників газети "Голос України". Нам пропонують:

Підприємства Полтавщини

21. Музей українського гончарства смт Опішня (директор — Олександр Пошивайло) — книги на різноманітну тематику.
22. Полтавський ВАТ "Керамік" (голова спостережної ради — Анатолій Гурник) — товари побутового призначення.
23. ВАТ "Кременчуцький колісний завод" (голова правління — Геннадій Лєготкін) — товари побутового призначення.

Передплачуйте і вигравайте! Вам обов'язково усміхнеться удача!

В Україні трохи потеплішає, але очікуються дощі з мокрим снігом

ПОЛІТИКА

Головне, щоб парламентам не заважали

(Початок на 1-й стор.).

На думку Марека Боровського, протягом останніх двох років парламенти наздогнали у цих відносинах президентів та уряди. Він дуже високо оцінив роль, яку відіграє Володимир Литвин. Пан Боровський зауважив, що нині парламент Польщі не має такого тісного співробітництва, як з Верховною Радою, з парламентом жодної країни світу. Він також повідомив журналістам, що «парламентарії готові працювати на кількох фронтах». Зокрема, у рамках польсько-української Міжпарламентської асамблеї. На наступний рік уже заплановано два її засідання — у травні у Варшаві та восени в Києві. Глава польського Сейму також вважає за потрібне проводити в постійному режимі зустрічі на рівні груп і фракцій та передбачити робочі групи між главами парламентів для обміну інформацією, як це роблять президенти.

Марек Боровський повідомив журналістам, що в Польщі з великим інтересом стежать за змінами, що відбуваються в Україні. Насамперед, Варшаву цікавить конституційна і політична реформа, а також майбутні президентські вибори. Які, на думку Маршала Сейму, «є завжди важливим моментом для кожної демократії». Окрім того, пан Боровський зауважив, що в Польщі, так само як і в Європі, стежать за перебігом подій в Україні. А тому інцидент зі з'їздом «Нашої України» в Донецьку та пов'язані з ним події, які мають нині місце у парламенті, теж стали предметом переговорів з Головою Верховної Ради. Як зауважив Володимир Литвин, під час переговорів він «до останнього відверто виклав своє бачення причин і наслідків інциденту в Донецьку, дав оцінку, хто виграв, а хто програв. Головний висновок: у парламенті завжди повинна бути консолідована позиція, незалежно від того, яка парламентська фракція потерпає — зліва чи справа. І головне, депутати повинні вірити у свій народ, щоб у своєму домі, спираючись на світовий демократичний досвід, розв'язувати всі питання».

Ситуація в Донецьку стане предметом переговорів і під час зустрічі делегації Польщі з представниками фракцій. Як зауважив Марек Боровський, «президентські вибори в Україні мають дуже важливе значення не тільки для громадян України, до них придивлятимуться і в світі». «Людина ззовні, якою я є, має бути обережна в оцінках таких питань, але я хочу наголосити, що депутати політичних партій повинні мати повні права зустрічатися з виборцями без перешкод. До речі, у Польщі і депутати, і громадяни також мають застереження до демократичності поведінки виконавчої влади, отож тут важливо, яку роль відіграє парламент, котрий повинен врегулювати ці питання. Я знаю, що такі прагнення у Верховній Раді є, і ми сподіваємося, що ці дії дадуть результат», — сказав він.

Під час переговорів з Володимиром Литвином порушувалося й питання щодо ситуації у Керченській протоці та на острові Тузла. Марек Боровський заявив журналістам, що «Польща рішуче стоїть на позиції пошанування територіальної цілісності і суверенітету взагалі, а в цьому питанні особливо».

На прохання українських журналістів Володимир Литвин прокоментував подання Президента України Леоніда Кучми до Конституційного Суду щодо роз'яснення його права на розпуск парламенту. «Я не хотів би вживати слово «розігнати». Моя позиція така: парламент обрано народом, і розігнати парламент — це те саме, що розпустити народ. Парламент — це зріз українського суспільства, найточніший соціологічний показник того, що в ньому відбувається, але це не означає, що треба паралізувати роботу парламенту». В. Литвин заявив, що Президент поставив його до відома ще до направлення подання до КС. На думку Голови ВР, це звернення зроблено, щоб отримати роз'яснення, як ставитися до того, що протягом одного календарного місяця парламент не може нормально працювати. «Висновок простий: парламент працює. Але питання в іншому: чи приймає він рішення? Коли б в Конституції було записано, що Президент може розпустити парламент, якщо той не приймає рішення, тоді висновок КС був би очевидний». Також Володимир Литвин зауважив, що крок Президента треба розглядати «в ряді можливих арсеналів, які є в Президента, щоб стимулювати роботу Верховної Ради. Але я переконаний, що у ВР вистачить консолідації зусиль, щоб і надалі ефективно працювати. Головне, щоб парламенту не заважали».

Наталя ФІЛІПЧУК.

Мета «блокади» — президентські вибори

У ГРУПАХ І ФРАКЦІЯХ

Чи буде прорвано у найближчий вівторок облогу трибуни Верховної Ради? Судячи з настроїв, що панують серед депутатського корпусу, це питання і досі лишається риторичним. Жодних, прийнятних для обох супротивних сторін, домовленостей і цього тижня так і не досягнуто. Схоже на те, що блокування роботи парламенту стає звичним у вирішенні конфліктів між більшістю та опозицією...

«Нині парламентська трибуна перетворилася на місце для оголошення взаємних звинувачень та політичних промов з очевидним прицілом на вибори і в інструмент ідеологічних маніпуляцій», — так прокоментував голова фракції НДП Валерій Пустовойтенко нинішню ситуацію у ВР.

Причини конфлікту, на погляд В. Пустовойтенка, у тіньовому впливі на роботу парламенту, який призводить до посилення напруги в стосунках більшості та опозиційних фракцій, дезорганізує роботу самої більшості, перетворює більшість і весь парламент на публічний придаток бюрократичної системи та в надмірних амбіціях тих політиків, які вже сьогодні ведуть неприкриту виборчу кампанію і використовують публічну політику, парламент, інформаційні ресурси лише як засоби для власних виборів. До того ж нинішню парламентську кризу обумовлює вже не гальмування політичної реформи, а фактично її ігнорування.

Виступаючи у парламенті в розпал найбільших баталій, голова фракції НДП заявив: «Жодна політична сила не має права блокувати роботу парламенту, нівелюючи його статус, перетворюючи єдиний законодавчий орган держави на політичну барикаду. За рішенням фракції, ми проголосуємо за вимогу, яка висувається опозицією, але за однієї умови — опозиція припинить використовувати метод тиску на більшість, на окремих депутатів і на Верховну Раду взагалі. Поки блокування не буде знято, фракція не підтримуватиме пропозицію опозиції».

Як відомо, опозиція тоді на жодні умови, зокрема і фракції НДП, не пристала. Отож і ендепісти, в свою чергу, не підтримали вимогу опозиції.

Валерій Пустовойтенко зазначив: «Я за те, щоб була злагода. А яким шляхом дійти згоди та розблокування, мають вирішити керівники депутатських груп і фракцій. Я категорично засуджую ті події, які сталися в Донецьку і нині відбуваються у Верховній Раді. Вважаю, одні невміло працюють, а інші вміло використовують ситуацію, щоб підняти свій імідж. Тому необхідно знайти баланс, щоб була відкритість та прозорість у державі і в жодному разі не допускати блокування роботи Верховної Ради. Треба, щоб на поступки пішли дві конфронтуючі сторони. Або, як варіант, направити документи на розгляд та відпрацювання трьох комітетів і вже далі рухатись... У майбутньому ж, коли подібне трапляться, нехай такі конфлікти розглядають правоохоронні органи за поданою ображеною стороною заявою. А парламент — це законодавчий орган, а не місце, де проходять політичні баталії. Тому ми пропонуємо всім наступного вівторка згідно з Регламентом і згідно з рішеннями узгоджувальної ради припинити блокування роботи ВР і працювати над проектами законодавчих актів».

Олена ГРІНЧЕНКО.

У НОМЕР

Шанс для лицарів пера і мікрофона

На січневих канікулах 2004 року розпочинає роботу «Школа майбутнього журналіста», заснована Національною спілкою журналістів України та Київським інститутом «Славістичний університет».

Наш кореспондент попросив голову НСЖУ Ігоря Лубченка розповісти, що собою являтиме ця школа.

— Вона розрахована на учнів 10-х класів шкіл (відповідних курсів ліцеїв, гімназій), які мріють стати журналістами, співробітничають з засобами масової інформації.

Школа — заочна, отож навчатися у ній можуть хлопці та дівчата і з невеликого райцентру, і з найвіддаленішого села. Заочна, але на кожних шкільних канікулах 2004—2005 років її слухачі приїздитимуть до Києва, де з ними зустрічатимуться народні депутати, громадські діячі, письменники, журналісти; вони побувають на екскурсіях у музеях, науково-дослідних закладах. Опубліковані чи передані в ефір матеріали надсилатимуть нам. Їх рецензуватимуть кваліфіковані фахівці. Рецензію разом з ксерокопіями робіт інших колег одержить кожен слухач.

Розпочнемо заняття диктантами з російської, української та англійської мов (їх проводитимуть під час кожних канікул). Слухачі також писатимуть роботи з української історії та сучасного політичного життя.

У березні 2005 року збираємося провести заключне заняття з участю представників вищих навчальних закладів, що дотують журналістів. Передбачаємо, що це буде і співбесіда, за результатами якої вони, не складаючи вступних екзаменів, стануть студентами.

— А що потрібно, щоб вступити до «Школи майбутнього журналіста»?

— Надіслати до 15 грудня заяву зі своїми координатами, додати рекомендацію редакції, з якою співробітничає школяр, або рекомендацію вчителя (вчителів), котрі помітили у нього здібності і схильність до творчої роботи.

— І насамкінець: скільки коштуватиме таке навчання?

— Як я вже сказав, під час кожних шкільних канікул слухачі на два дні приїздитимуть до Києва. За проїзд, проживання і харчування вони платитимуть самі. В інші місяці — перераховуватимуть гроші на організаційні потреби (оплата викладачів, рецензентів, розмноження і розсилка матеріалів тощо). У лютому, квітні, травні 2004 року це буде по 50 гривень. Далі — побачимо. Якщо якийсь благодійний фонд підтримає нашу акцію, внески будуть менші. До речі, деякі керівники ЗМІ пообіцяли матеріально підтримати навчання своїх вихованців у «Школі майбутнього журналіста».

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення зміни до статті 11 Закону України «Про податок на додану вартість»

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Останній абзац пункту 11.5 статті 11 Закону України «Про податок на додану вартість» (Відомості Верховної Ради України, 1997р., № 21, ст. 156; 2000 р., № 20, ст. 149; 2002 р., № 15, ст. 100; із змінами, внесеними Законом України від 9 липня 2003 року № 1028-IV) викласти в такій редакції:

«Дія цього пункту не поширюється на операції з ввезення (пересилання) підакцизних товарів та товарів, що відносяться до товарних груп 1—24 Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТ ЗЕД), а також товарів, які ввозяться (пересилаються) підприємством з іноземними інвестиціями незалежно від форми та часу внесення цих інвестицій».

2. Цей Закон набирає чинності з 1 січня 2004 року.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
2 жовтня 2003 року.
№ 1218-IV.

ФОТОФАКТ

Вироби для домашнього вжитку та будівельні матеріали представлено на виставці «Сучасний дім. Будівництво» у столичному Палаці спорту.

На знімку: дзеркала та вітражі ТОВ «Студент» демонструє на виставці менеджер підприємства Вікторія Глотова.

Фото Олега ДИКАНЯ (Укрінформ).

Народні депутати України — члени Комітету Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією та працівники секретаріату комітету висловлюють глибоке співчуття дружині і родині з приводу трагічної загибелі головного консультанта секретаріату комітету

ЧЕРНІКОВА Володимира Олександровича та його сина Руслана.

У зв'язку з передчасною смертю помічника народного депутата України Юрія Кармазіна

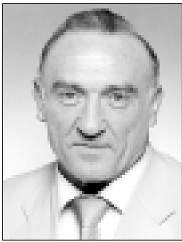
— МАТЕЙКО Людмили Федорівни —

висловлюємо глибокі співчуття близьким і рідним покійної.
Пам'ять про неї завжди залишиться в наших серцях.

ПОЛІТИКА

Дорога, що принесла спокій

ДЕПУТАТ В ОКРУЗІ

Своєрідним святом для мешканців Нової Некрасівки Ізмаїльського району стало завершення будівництва окружної дороги довжиною близько п'яти кілометрів. «Тепер, нарешті, ми можемо не переживати з приводу того, що порозвалюються наші житла, потраплять під колеса автомобілів наші діти», — кажуть вони.

А ситуація склалася справді тривожна: потік автотранспорту в напрямку Ренійського морського торговельного порту та поромної переправи Рені — Галац у зв'язку з розбудовою міжнародних транспортних коридорів останнім часом більшав. У результаті в стінах і стелях будинків, що примикали до автотраси, з'явилися тріщини, раз у раз траплялися дорожні пригоди.

Тому звернення жителів до народного депутата свого округу Юрія Крука з проханням домогтися спорудження навколо Нової Некрасівки окружної дороги, цілком зрозуміле. Юрій Борисович доклав немало зусиль, аби переконати керівників із служб будівництва, ремонту та експлуатації автомобільних доріг у тому, що окружна автомагістраль вкрай необхідна й зволікати з її спорудженням аж ніяк не можна.

Проте будівництво просувалося непросто. І народний депутат, навідуючись часом до свого округу, обов'язково завертав до Нової Некрасівки, аби простежити за ходом робіт, зрушити з місця фінансування, що раптом загальмувалося, допомогти розв'язати назрілі проблеми. І так — майже два роки.

Зате як було приємно дивитися у вічі мешканцям Нової Некрасівки в день відкриття автомагістралі, бачити їхні радісні, усміхнені обличчя. Чути від односельців і голови Одеської облдержадміністрації Сергія Гриневецького слова подяки за наполегливість.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеська область.

На знімках: народний депутат України Юрій Крук; першими новою автомагістраллю пройшли не автомобілі, а молоде покоління Нової Некрасівки.

Фото Олега ВЛАДИМИРСЬКОГО.

ФОТОФАКТ

На повний хід ідуть будівельні роботи на Ташлицькій гідроакумулювальній станції поряд із діючою Південно-Українською АЕС.

На знімку: серед кращих — зміна Станіслава Савова.

Фото Олександра КРЕМКА (Укрінформ).

Комітет Верховної Ради України з питань молодіжної політики, фізичної культури, спорту і туризму інформує:

Відповідно до вимог декларації «Про загальні засади державної молодіжної політики в Україні» 26 листопада 2003 року у Верховній Раді України проводитимуться парламентські слухання про становище молоді в Україні: «Формування здорового способу життя української молоді: стан, проблеми, перспективи». Ставиться за мету оцінити реальний стан діяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, громадських організацій щодо забезпечення фізичного, соціального, психологічного та духовного виховання молоді в Україні.

Комітет звертається до всіх, кому небайдужа доля молодого покоління, надіслати свої пропозиції до слухань на адресу: 01008, м. Київ, вул. Грушевського, 5, Верховна Рада України, Комітет з питань молодіжної політики, фізичної культури, спорту і туризму.

САМОВРЯДУВАННЯ

Пластикова пляшка не розкладається триста років

Знав про це чи ні самотній австралійський моряк Іян Кєрлан, але, обурений засміченням океанів, він закликав мешканців Сіднея зібратися і очистити від цієї напасті цивілізації Сіднейську затоку. Того дня разом з ним вийшли працювати 40 тисяч городян. Так почався рух, що згодом дістав назву «Робимо чистим світ». Нині під патронатом ООН він об'єднує 130 країн світу.

В Україні піонерами руху «Робимо чистим світ» стали мешканці міста Жовкви, що на Львівщині, які мали тісні партнерські зв'язки з польськими сусідами. Акція дістала назву «Чиста Україна — чиста Земля». З легкої руки львівського регіонального відділення Асоціації міст України почин підхопили інші міста — члени асоціації, школи, екологічні організації, осередки Товариства охорони природи. Тож до руху «Робимо чистим світ" Україна приєдналася у 2001 році.

Днями в Києві відбулася міжнародна екологічна конференція на цю тему, в якій взяли участь лідери недержавних організацій з ближнього і далекого зарубіжжя з впровадження руху «Робимо чистий світ» як заходу інтеграції та мобілізації місцевих громад. У роботі конференції взяли участь екологи з усіх регіонів України, працівники органів місцевого самоврядування, юристи, урядовці. Організували конференцію Асоціація міст України та громад, фундація «Наша земля» (Польща) за сприяння програми «Схід—Схід» Міжнародного фонду «Відродження».

Віце-президент Асоціації міст України та громад Мирослав Пітцик навів цікаву статистику. Уже в першій акції, що відбулася у вересні 2001 року, вийшли прибирати довкілля понад 75 тисяч учасників. Наступного року ентузіастів уже було близько 300 тисяч — від Львівщини до Луганщини, від Чернігівщини до Криму. Прибрано 8 тисяч об'єктів та зібрано майже 9 тисяч тонн сміття — макулатури, металу, пластику, скла.

Цьогорічні акції руху присвячено ліквідації стихійних сміттєзвалищ та першим спробам селективного прибирання сміття. І хоча підсумки ще не підбито, результати мають бути вагомі, наголошувалося на конференції. Екологи переконані: рух «Робимо чистим світ» — особливо важливий для органів місцевого самоврядування. В Україні є традиція передсвяткового прибирання довкілля, і це не новина. Однак учасники «Чиста Україна — чиста Земля» змушені глянути на прибирання під іншим кутом зору: робити це треба завжди, всюди і постійно. Рух покликаний згуртувати сили небайдужої громадськості і місцевої влади для розв'язання цих важливих завдань.

Людина звикає до умов свого проживання, не помічає сміття, яке є на подвір'ї, вулиці, парках, на берегах річок, озер, узбіччях доріг. Але коли ми все те прибираємо. Зокрема, десятиліттями не розкладаються поліетиленові мішки, скло тощо. Садимо дерева та вчимося шанувати землю, думати екологічно і по-господарськи.

Анатолій КАРАСЬ.

БАЛАНС ТИЖНЯ

Слони в посудній крамниці

Два тижні тому наша газета назвала антиринковою дурницею рішення Кабміну про обов'язкову реєстрацію контрактів на експорт нафтопродуктів у Міністерстві економіки і з питань європейської інтеграції. Через що до середини листопада прогнозувала зростання роздрібних цін на пальне на внутрішньому ринку. І що? Минулої неділі на столичних заправках ціна на бензин зросла в середньому на шість з половиною копійок. Дрібниця? Але, повірте, дуже неприємна для всіх нас, а не тільки для власників автомобілів. Ціновий мультиефект у бік зростання — насамперед на харчові продукти на продуктових ринках, з яких годується основна маса наших співвітчизників — не змусить себе довго чекати.

Щоправда, на початку минулого тижня Міністр палива і енергетики Сергій Єрмілов повідомив, що на найближчому засіданні Кабмін цю кляту реєстрацію скасує. Що цього не відбулося тільки через відсутність прем'єра, який поїхав у закордонне відрядження.

Тільки не треба ілюзій. На кшталт того, що керманичі від економіки схаменулися і вирішили відректися від ручного управління, як антиринкового. Аж ніяк. Реєстрацію контрактів на експорт самої нафти Кабмін вирішив зберегти. І взагалі — цей інструмент впливу на вітчизняних експортерів такий універсальний і привабливий, що відмовитися від нього бюрократія ну просто не в змозі.

Офіційно при цьому висувається, як кажуть шахтарі, забійний аргумент: потрібно, мовляв, удосконалювати державний контроль і облік за обсягами вивезення стратегічних товарів за межі митної зони України. Без чого, мовляв, неможливо аналізувати, прогнозувати й облаштовувати рідну неньку у світовій економічній системі. Не нагадуватимемо, до чого свого часу призвели тотальний облік і контроль за суб'єктами економічної діяльності, встановлені на теренах колишнього СРСР. Даруйте, однак, а сама митниця чим займається? Чи її звітність не викликає довіри?

Задній уперед!

Ще на одну, висловлену раніше нашою газетою, негативну оцінку дій вищих ешелонів вітчизняної бюрократії вона начебто відреагувала. Йдеться про приватизацію ВАТ «Дніпровський металургійний комбінат ім. Дзержинського».

Нагадаємо. Спочатку додаткові умови конкурсу на придбання 98,81 відсотка акцій цього підприємства, розроблені ФДМ, вигідно відрізнялися від усіх попередніх продажів таких значущих для економіки країни об'єктів. Практично вони відповідали класичним критеріям приватизації, прийнятим, наприклад, у тій самій Європі. Від потенційного покупця було потрібно: по-перше, збереження робочих місць; по-друге, оздоровлення фінансів та економіки; по-третє, інвестиційні гарантії технічного переозброєння комбінату на інноваційній основі в досить короткий термін.

І що ж? У перших числах листопада ФДМ оголосив про скасування цих додаткових умов. На догоду, як оцінила наша газета в попередньому огляді «Баланс тижня», вузькому колу суворо обмежених осіб. Тих, хто раніше керував держпакетом акцій і загнав металургів «Дзержинки» до більш ніж мільярдної боргової ями.

І знову розворот на 180 градусів: 12 листопада Фонд держмайна наказом № 2022 відновив додаткові умови конкурсу! Так і хочеться написати, як за старих часів: «відреагувавши на критику в пресі». Отож перед комбінатом, бодай теоретично, знову відкривається можливість техніко-економічного відродження.

Головний приватизатор України пан Чечетов подію прокоментував більш ніж лаконічно: «Це зроблено на благо підприємства!», тим самим побічно підтвердивши думку нашої газети, у чиїх саме інтересах був попередній вибрик очолюваного їм високоповажного відомства. В кого там, як кажуть у народі, сім п'ятниць на тиждень?

Не люблять нас у Європах

І з цим треба змиритися. Підраховано, що Україна — у зв'язку з денонсуванням договорів про вільну торгівлю країнами-кандидатами на вступ до ЄС — щорічно втрачатиме 650—750 мільйонів доларів США. Тож минулого тижня представник Єврокомісії Кристофер Паттен, перебуваючи в Києві, однозначно заявив, що нашому брату жодні компенсації з цього приводу з боку ЄС не світять.

Втрата, як для нашої країни, погодьтеся, вельми відчутна. Перекрити її не буде чим. І в Кабміні це чудово розуміють. Не випадково відразу після візиту Кристофера Паттена прем'єр Віктор Янукович поновив тему перегляду Верховною Радою рівня мінімальної заробітної плати у бік зменшення до 205 гривень. А це вже боляче вдарить по сподіваннях кращого — у сенсі зростання заробітної плати — всіх багатостраждальних українців. І насамперед бюджетників. Тих самих лікарів, учителів, працівників культури, правоохоронних органів, військових.

А з іншої боку. Чому, власне, компенсації повинні були нам світити? Тільки тому, що цього і з тих же причин вимагає для себе Росія? Але, як казав великий європейський філософ Гегель, німець за походженням, бійтеся чорта й аналогій. Ось і новоспечений член ЄС, наш стратегічний партнер і євроадвокат Річ Посполита слідом за К. Паттеном не забарилася дати нам стусана. Заявивши минулого тижня, що коли до 6 грудня ц. р. Україна не наповнить каспійською нафтою горезвісну трубу «Одеса—Броди», про проект її продовження до Плоцька і Гданська територією Польщі можна буде забути назавжди. Що це, як не ультиматум? Адже виконати подібну вимогу неможливо ні економічно, ні технічно...

Ігор НАУМЕНКО.

До відома народних депутатів України!

Шановні народні депутати України!

Рада Всеукраїнської професійної спілки народних депутатів України у Верховній Раді України запрошує вас та вашу родину на концерт класу учнів заслужених артистів України, доцентів Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського Юрія та Людмили Федорових (баян, бандура). У концерті беруть участь студенти-лауреати міжнародних конкурсів. Концерт відбудеться 19 листопада 2003 року о 19-й годині за адресою: м. Київ, вул. Архітектора Городецького, 1-3/11, Національна музична академія України, 4 поверх, малий зал.

Рада ВПС НДУ у Верховній Раді України.

НОВИНИ

Науки щит тримайте гідно!

(Початок на 1-й стор.).

З нагоди Міжнародного дня студента у столиці відбувся турнір історичного фехтування «Кубок студента-2003». Тут зібралися більш як півсотні лицарів з Києва, Донецька, Одеси, Харкова позмагатися у вмінні захищати честь щитом і мечем. Бійці в кольчугах і шоломах виборювали титул кращого в номінаціях «щит-меч», «меч» та у групових боях. Слід сказати, що вага сталевих мечів сучасних лицарів становить від 1,1 до 1,9 кілограма, а змагання проводяться за принципом повного контакту. До речі, цим видом спорту займаються і дівчата. Єдина поступка для жіночої статі — легша зброя.

Груповий бій — одне з найзахоплюючих видовищ турніру. Шість на шість, стінка на стінку без усіляких жартів з мечами і сокирами! Абсолютним чемпіоном турніру став студент Одеського національного морського університету Євген Чеховський, а у номінації «груповий бій» перемогу виборола коаліція «Франція».

Ольга СРІБНА.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

На сьогодні мережа вищих закладів освіти налічує 997 вузів усіх рівнів акредитації та форм власності.

У системі вищої освіти навчається майже 2 мільйони 300 тисяч студентів за денною, вечірньою та заочною формами.

Чисельність студентів у розрахунку на 10 тисяч населення зросла з 290 у 1993 році до 472 у 2002-му.

ФЕСТИВАЛІ

Незабаром сесія

Найголовніше, найважливіше і найскладніше для студента — це сесія. Не випадково до студентського свята в Центрі культури і мистецтв НТТУ «КПІ» відбувся концерт під назвою «Музична сесія». А сьогодні в Дніпропетровську відкривається фестиваль студентських театрів «Театральна сесія-2003».

У ньому візьмуть участь творчі колективи з різних областей України і близького зарубіжжя. Протягом декількох вечорів жителі і гості міста зможуть оцінити роботу молодіжних театральних студій, що представлять свої номери на сцені Палацу студентів Дніпропетровського національного університету.

Відповідно до концепції фестивалю «Театральна сесія» —захід неконкурсного характеру, тому участь журі не передбачено. Однак організатори планують заохочення окремих колективів, чиї роботи буде визнано глядачами найяскравішими і вражаючими. Завершиться фестиваль грандіозним гала-концертом 23 листопада.

СИТУАЦІЯ

Агов, стипендіє!

Слухав днями трансляцію засідання Верховної Ради. Один з представників парламентської більшості в своєму виступі наголошував, що нинішньому Кабмінові вперше за незалежницьких часів вдалося домогтися стовідсоткового виконання бюджету. Радіти б та пишатися здобутками рідних урядовців. Проте... Автор цих рядків є студентом-п'ятикурсником Інституту журналістики КНУ імені Тараса Шевченка. І стипендію нам — станом на середину листопада — не виплатили ще за липень. То що виходить? Або нардеп, м'яко кажучи, перебільшив кабмінівські досягнення, або кошти таки виділено, але замість того, щоб потішити студентів, вони вже не перший місяць працюють на чиюсь кишеню.

Сергій ХОМІНСЬКИЙ.

Учора Всеукраїнська студентська рада при Президентові України розпочала всеукраїнську акцію «Студенти —проти корупції».

Всеукраїнська студентська рада, створена 22 листопада 2001 року, покликана сприяти розв'язанню соціальних проблем студентів, залучати їх до активної участі у формуванні та реалізації державної молодіжної політики країни.

ВІСТІ З ОДЕЩИНИ

Застрайкували іноземці

Це сталося в Одеському морському торговельному порту. Коли турецьке судно «Маніас-1», завантажене металобрухтом, було готове вийти з гавані на Александрію (Єгипет), 17 моряків — членів екіпажу —відмовилися виконувати свої обов'язки, оголосивши страйк. Причина — невиплата зароблених грошей. Про наміри домагатися розрахунку страйком моряки попереджали капітана теплохода заздалегідь, той —судновласника, однак реакції не було. Ось і вдалися члени екіпажу (всі вони — турецькі громадяни) до крайнього засобу...

Судновласник — одна з турецьких компаній — часто не розраховувався з екіпажем вчасно, а коли люди виявляли невдоволення, прагнув списати їх на берег і набрати новачків. Іноді це робили навіть силоміць. Щоб убезпечити себе від такої долі, моряки «Маніаса-1» направили своїх представників до профспілки працівників морського транспорту України та інспекції ITF (Міжнародна федерація транспортників) з проханням втрутитися в ситуацію.

З ким лише не вів переговори завідувач відділу центральної ради ППМТУ, інспектор ITF Вадим Мощенко: з капітаном судна, Генеральним консульством Турецької Республіки в Одесі, представником судновласника. Звернувся також і до представників Одеського порту та прикордонної служби, щоб ті унеможливили зміну екіпажу «Маніаса-1» до розв'язання конфлікту. Представник судновласника, щоправда, прибувши до Одеси, зробив спробу умовити екіпаж: ось прийдете, мовляв, до Александрії і там одержите цілковитий розрахунок. Знаючи ціну таким обіцянкам та відчуваючи підтримку профспілок, моряки на умовляння не піддалися, наполягали на своєму: цілковитий розрахунок в Одесі й репатріація додому. На Єгипет, мовляв, хай іде інший екіпаж.

Судновласникові залишалося лише виконати вимоги. Адже, окрім усього іншого, економічними санкціями за затримку судна погрожували ще фрахтувальник та вантажоотримувач. Отож перший в історії Одеського порту страйк екіпажу іноземного судна завершився перемогою.

Мінералка проти діабету

Український науково-дослідний інститут медичної реабілітації та курортології (Одеса) розробив і запропонував до практичного застосування ще один немедикаментозний підхід до профілактики цукрового діабету. В його основу покладено використання борномісних мінеральних вод, таких, приміром, як «Аквавіта», «Поляна купель» тощо. Вживаючи їх відповідно до рекомендацій розробників, люди з порушенням обміну вуглеводів, що саме й провокує захворювання на цукровий діабет, можуть успішно запобігати виникненню недугу.

Георгій ВОРОТНЮК.

Чернігівський експоцентр не тільки орієнтує, а й навчає

Умісті на Десні цього тижня урочисто відкрито експоцентр Чернігівської торгово-промислової палати. Це — значна подія в житті регіону. На захід приїхали навіть делегації Гомельщини, Брянщини на чолі з керівниками областей, представники дипломатичного корпусу.

— Експоцентр значно пожвавить економічне, ділове життя на Придесенні, — повідомив президент Чернігівської промислово-торгової палати Ігор Федосієнко. — У ньому облаштовані офіси національного координаційного бюро єврорегіону «Дніпро», Центру сприяння іноземним інвестиціям та розвитку малого та середнього бізнесу, представництво Гомельської області в Чернігові, а також навчально-консультаційний пункт Української академії зовнішньої торгівлі. Крім цього, на першому поверсі буде працювати постійно діюча виставка продукції харчової та переробної галузей, а на другому — товарів хімічної, радіоелектронної, будівельної промисловості.

Важливу роль у діяльності експоцентру відіграватиме навчально-консультаційний пункт Української академії зовнішньої торгівлі. Фактично на нього покладені функції навчання фахівців нового часу, методичної допомоги спеціалістам, менеджерам бізнесових, промислових структур Придесення. Об'єднання потенціалу УАЗТ та торгово-промислової палати буде перспективним у плані безпосереднього захисту вітчизняних товаровиробників та експортерів на міжнародному ринку, оскільки ключовим інструментом цього процесу в антидемпінгових, антисубсидиційних та спеціальних процедурах є економічна інформація та її кваліфікований аналіз.

— Ми маємо великі напрацювання в підвищенні кваліфікації представників ділових кіл України, — зазначив у розмові з нами ректор Української академії зовнішньої торгівлі Олександр Покрещук. — Отож відкриття навчально-консультаційного пункту нашого навчального закладу в експоцентрі сприятиме роз'ясненню світового законодавства з питань торгівлі, економічної співпраці. Тренінги, семінари, які практикуватимемо, допоможуть місцевим товаровиробникам знайти надійні важелі захисту власного виробництва продукції під час дії стихійних чинників вільної ринкової ситуації. Метою проведення семінарів і конференцій для державних службовців і представників місцевого бізнесу є глибоке вивчення питань світових стандартів і конкурентоспроможності в процесі приєднання України до системи світової торгівлі ГАТТ/СОТ та ЄС. У Чернігів приїжджатимуть не тільки наші викладачі, а й зарубіжні науковці, з якими співпрацюємо, провідні спеціалісти Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України. Додам до цього, що при навчально-консультаційному пункті діятимуть підготовчі курси для вступу в наші академію та коледж.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Чернігів.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

На знімку: Олександр Покрещук.

Пожежні «наїхали» на ринки

У Харкові під погрозою закриття опинилося вісім ринків. Такий вердикт державної комісії МНС, яка працювала в місті.

Одним із завдань інспекторів було перевірити системи протипожежної безпеки місцевих ринків. Як з'ясувалося, більшість торговельних площадок експлуатують із численними порушеннями. Деякі продавці працюють без дозволу пожежних, а будівництво нових павільйонів і зовсім ведеться без необхідної експертизи МНС. У багатьох місцях торгівлі відсутня протипожежна сигналізація.

Більш як сто посадових осіб притягнуто комісією до адміністративної відповідальності. Злісним порушникам пожежної безпеки запропоновано припинити роботу. Щоправда, тверді санкції відкладено до наступної весни. А поки що директорам усіх ринків рекомендовано усунути недоліки до першого грудня цього року.

Микола КОСИЙ.

Харків.

ВИРОБНИЦТВО

Ювіляра сертифікували

ВАТ «Запоріжсталь» отримало три сертифікати якості міжнародної системи ISO 9001—2000. Перший засвідчив високий рівень менеджменту, ідентичність системи управління підприємством сучасним світовим вимогам; другий — відповідність виробничих процесів європейським директивам; третій підтвердив якість продукції комбінату, зокрема горячекатаного прокату.

За цими стандартами підприємство сертифікувало німецьке наглядове товариство NUV NORD. За словами директора його українського представництва Дмитра Турсунова, сьогодні «Запоріжсталь» бурхливо розвивається і стоїть в одному ряду з кращими металовиробниками Європи.

Перший заступник голови правління ВАТ «Запоріжсталь» Олександр Путнокі відзначив, що міжнародному сертифікуванню передувала величезна робота всього колективу. Це і реалізація програм з переоснащення основних фондів, нарощування обсягів і асортименту виробленої продукції. Цю діяльність і було гідно відзначено міжнародним аудитом.

Відзначаючи свій 70-річний ювілей, «Запоріжсталь» ще раз підтвердила власну конкурентоспроможність на світовому ринку.

Олександр АБЛІЦОВ.

БЛІЦОПИТУВАННЯ — ЗАКАРПАТТЯ

Що вас нині хвилює найбільше?

(Початок на 1-й стор.).

Марія Петрівна, вчителька з Хуста:

— Бідніємо духовно. Почерпнути щось для душі з наших блакитних екранів годі. Там ледь не по всіх каналах — як не трилери, то кілери, якщо не «Вікна», то «Моя сім'я».

Іштван, «човник» із Чопа:

— Я інженер-машинобудівник, заробляв «човниковим» бізнесом. З листопада Угорщина запровадила візи, тож моїм прибуткам настав кінець. Надій влаштуватися на роботу нема. А їсти щось треба...

Розпитував
Іван ГУДЗОВАТИЙ.

Випікати невигідно, купувати — обтяжливо

ЦІНИ

(Початок на 1-й стор.).

Хлібозаводи і надалі виготовляють від 20 до 40 відсотків продукції за так званими «соціальними» цінами. Цей хліб насамперед надходить до шкіл, лікарень, дитсадків, інтернатів. Залишки відправляють у торгівлю, і теоретично придбати «соціальний» буханець може кожен бажаючий. Однак для цього треба потрапити до певної крамниці саме в ту мить, коли туди завезли хліб, **інформує наш власний кореспондент Ліна КУЩ.**

На сусідній Луганщині незмінними лишилися цінники лише трьох «соціальних» сортів хліба: «Полюшко» (0,96 гривні), «Айдайський» (1,14 гривні) та білий з муки другого сорту (1,04 гривні), **повідомляє наш власний кореспондент Алла АНТИПОВА.**

Додаткову кількість буханців від київських пекарів отримує торговельна мережа Кам'янця-Подільського, що на Хмельниччині. Місцеві підприємства через дороговизну борошна та зерна перестали випускати потрібні місту щодоби 32 тонни хліба. Раніше Хмельницький хлібокомбінат продавав у районному центрі щодня до десяти тонн своїх виробів, нині — лише чотири. Ціни це підприємство підняло помітніше за інших виробників. Так, вартість 900-грамового «Особливого» зросла на 42 копійки — до 1,7 гривні, **передає наш власний кореспондент Віра ШПИЛЬОВА.**

У Києві паляниця ще тримається в ціні. Тож хлібний бізнес залишається вигідною справою для спритних підприємців, котрі продають на ринках багатьох регіонів столичний «Український», як і раніше, за півтори—дві гривні.

Мрія здійсниться через дев'ять місяців

Днями ВАТ «Азовмаш» і державне об'єднання Укрморпорт заявили про готовність підписати контракт на будівництво нового портального крана. З цього моменту для морських портів України розпочався період оновлення парку вантажопідйомної техніки. За словами президента «Азовмаша» Олександра Савчука, сучасний портальний кран — мрія кожного портовика. Хоча термін контракту рік, «Азовмаш» бере підвищені зобов'язання випустити своє дитя через дев'ять місяців. На цю подію нетерпляче очікують у вітчизняних портах. Щоправда, ще не вирішено у якому саме порту працюватиме первісток.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

За успіх спільної «кранової» справи підняли келихи президент ВАТ «Азовмаш» Олександр Савчук і генеральний директор державного об'єднання «Укрморпорт» Андрій Манучаров.

На найближчому засіданні Міністерства транспорту України буде розписано програму черговості отримання нової техніки портами. Наступного року складуть схему отримання буксирів.

На думку генерального директора Укрморпорту Андрія Манучарова, дві головні складові нормального функціонування порту — це крани і буксири. Сьогодні державне об'єднання «Укрморфлот» у Миколаєві спустить на воду перший в країні буксир криголамного типу.

А поки що в Мінтрансі складено реєстр портової техніки. Середній вік портових кранів — 27,5 року. Найстаріший (34 роки) працює в Іллічевському порту. Загалом у наших портах працює 563 крани, з яких до 2010 року слід списати 127.

Перша вимога до сучасного крану — це його ефективність і коефіцієнт. Він має окупитися за півтора року. Цим параметрам, за словами виробників, відповідатиме піонер спільної з Укрморпортом «кранової» програми. Його вантажопідйомність — 32 тонни, винос стріли — 36 метрів. Український кран обіцяє бути набагато дешевшим, ніж аналоги іноземного виробництва. Для порівняння: ціна німецького крану — 3 млн. 200, вітчизняного — 1 млн. 670 євро.

— Це видатна подія в історії нашого підприємства, — заявив президент ВАТ «Азовмаш» Олександр Савчук. — Ми виробляємо крани вже 35 років. Нещодавно випустили перший кран, який втілив передові ідеї міжнародного кранобудування. Наш кран за основними характеристиками відповідає світовим вимогам.

Використання у шарнірних з'єднання сферичних підшипників з тефлоновим покриттям фірми «SKF» дає змогу відмовитися від змазки на весь період експлуатації. Електрообладнання для крана поставляє фірма «Noell».

Міністерство транспорту України визначило «Азовмаш» головним підприємством у країні з випуску кранів. Сьогодні в його цехах завершують виготовлення 50-го ювілейного портального крана для «Тольяттіазот», на черзі — виконання замовлення для «Північсталі».

Однак «Азовмаш» спеціалізується не лише на випуску кранів, а є й відомим виробником вантажних вагонів, бронетехніки, металургійного, гірничорудного, енергетичного обладнання.

Ольга ВІТЕР.

ЧИ ЗІГРІТІ ВИ, ЛЮДИ?

За крок до тепла

Після років холоднечі, здається, зігріються мешканці мікрорайону Житлоселище у приміському Цюрупинську. З 1996 року, відколи став банкрутом Херсонський целюлозно-паперовий комбінат, потерпали від холоду десять тисяч мешканців житлових будинків, що опалювалися від заводських котелень. Нині підготовлено до роботи дві з них. Гроші на реанімацію шукали всі: міська влада, районна, обласна.

Тепер, щоб було тепло, не вистачає... 220 тисяч гривень на придбання газу.

Алла БРУСИЛОВА.

Херсон.

Звідки взялася баракуда

ПРИБУЛЬЦІ

Учені Інституту біології південних морів повідомляють про появу в севастопольських бухтах екзотичних видів риб, які раніше тут не зустрічалися. Останніми роками виявлено золотавого спара, тупорилу баракуду, північну путассу. Остання унікальна знахідка — білопера риба-метелик, типова коралова риба, що живе в теплих водах Індійського океану. Завезена здалеку, вона так і не прижилася в севастопольському акваріумі при ІнБПМ: гинула. А от у Балаклавській бухті, з'явившись невідомо як, прижилася.

Не можуть поки що вчені пояснити і несподіване зникнення цього року шпроту — однієї з основних промислових риб у Чорному морі, що спричинило значні втрати для рибодобувної галузі. Загадкові зміни чорноморської фауни пояснюють різними гіпотезами, та точної відповіді поки що не знайдено.

Світлана КАЛИНОВСЬКА.

Севастополь.

У НОМЕР

Газет вистачило всім

(Початок на 1-й стор.).

Мої помічники, студенти вищого училища фізичної культури Сергій і Таня, роздавали миколаєвцям номери «Голосу України» і фірмові календарі. На стенді красувалися рекламні листівки, було оформлено своєрідну експозицію «Миколаївщина в «Голосі». Бажаючі передплачували газету відразу, щоправда, вистоявши чималу чергу.

А основне дійство відбувалося на імпровізованій сцені. Кожна газета представляла свою «візитівку», редактори знайомили з новими проектами, глядачі висловлювали свої побажання. Наших потенційних передплатників зацікавили нові акції газети «Стань нашим кореспондентом» і «Голос дитини». Заінтригувало й оголошення про можливість виграти коштовні призи, в тому числі й автомобіль.

Зустріла на святі постійного читача «Голосу України» В'ячеслава Калнуаза.

— Я передплачую газету більш як десять років, — каже він, — і останнім часом вона стала значно цікавішою. З'явилося більше матеріалів про Миколаївщину. Читаємо видання всією родиною. Є і побажання. Хочеться, щоб і надалі проводився конкурс «Що я знаю про світ». І ще — дивно, що «Голос України» не має своєї сторінки в Інтернеті. За адресою, зазначеною в газеті, можна прочитати тільки рекламну інформацію і загальні дані.

Свято продовжив виступ самодіяльних артистів, конкурси з призами від редакцій газет. Було вручено і пакети з подарунками від «Голосу». Їх одержали глядачі, які правильно відповіли на запитання нашої вікторини. Загалом, День передплатника видався яскравим і запам'ятався. Спасибі за це заступникові директора Миколаївської дирекції «Укрпошти» Миколі Машкіну і нашому давньому другу — начальнику відділу передплати Ользі Растатуєвій.

Олена ІВАШКО.

Миколаїв.

З боржниками боротимуться жорстко

Тарифи на водопостачання і водовідведення для мешканців Кіровограда незабаром можуть подвоїтися. За словами директора КП «Кіровоградводоканал» Сергія Невмиржицького, чинні тарифи покривають витрати водоканалу лише на 48, а на водовідведення — на 38 відсотків. За таких обставин до кінця року підприємство матиме понад десять мільйонів гривень збитків.

Нагадаємо, кілька місяців тому Кіровоградський міськвиконком вже приймав рішення про підвищення тарифів на воду і водовідведення, але під тиском депутатів міськради та громадськості міський голова Микола Чигрин змушений був зупинити його дію.

Нині керівництво міськводоканалу налаштоване рішуче. Сергій Невмиржицький зазначив, що особливо жорстка робота проводитиметься із боржниками, і підприємство знайде можливість в індивідуальному порядку відключати воду тим споживачам, які за неї не платять. Зважаючи, що донедавна Сергій Невмиржицький обіймав посаду комерційного директора ВАТ «Кіровоградобленерго», в таке легко повірити. Ця організація давно напрацювала власні ефективні методи повернення заборгованих коштів і з боржниками особливо не церемониться.

А тим часом міський голова Кіровограда Микола Чигрин оприлюднив список найзапекліших боржників за воду і тепло серед працівників міськвиконкому. Лідирує в ньому працівниця управління власності, яка завинила майже дві тисячі гривень. Таких неплатників достатньо в кожному підрозділі виконавчого органу. Міський голова запевнив, що в судах справи проти працівників виконкому розглядатимуть першочергово, бо вони мають стабільну зарплату, а розрахуватися з комунальниками просто не хочуть...

Олег БОНДАР.

Кіровоград.

ФОТОФАКТ

Мешканці поселення Лісове, що на околиці Славутича, знайшли комфортне житло в новому семиповерховому будинку. Довгі роки будівельники і працівники Чорнобильської АЕС проживали в тимчасових приміщеннях.

На знімку: глава Київської обласної державної адміністрації Анатолій Засуха і міський голова Славутича Володимир Удовиченко під час урочистого відкриття.

Фото Івана БІЛЕНКА (Укрінформ).

ГЛОБУС

Амбасадору української науки і культури — 50

ЮВІЛЕЙ

*Нинішнього четверга у Варшавському університеті святкуватимуть п'ятдесятиріччя кафедри україністики. За наказом ректора цей ювілей відзначатимуть у рамках свята університету. Напередодні урочистостей інтерв'ю нашій газеті дав завідувач кафедри, **професор Стефан КОЗАК.***

— Які заходи передбачено в рамках святкування?

— Крім центрального заходу — наукової конференції, ми представимо виставку сучасного українського малярства. Цей задум нам допомогло втілити Посольство України, і протягом десяти днів всі бажаючі зможуть відвідати виставку. А ще університетське свято не обійдеться без рідної пісні. Отже, першого дня — 20 листопада після конференції відбудеться концерт класичної пісні. Другого дня буде народна музика: ми запросили виступати гуцульський ансамбль.

— Візит до Польщі українського прем'єра збігається із святкуванням. Чи відвідає урочистості пан Янукович?

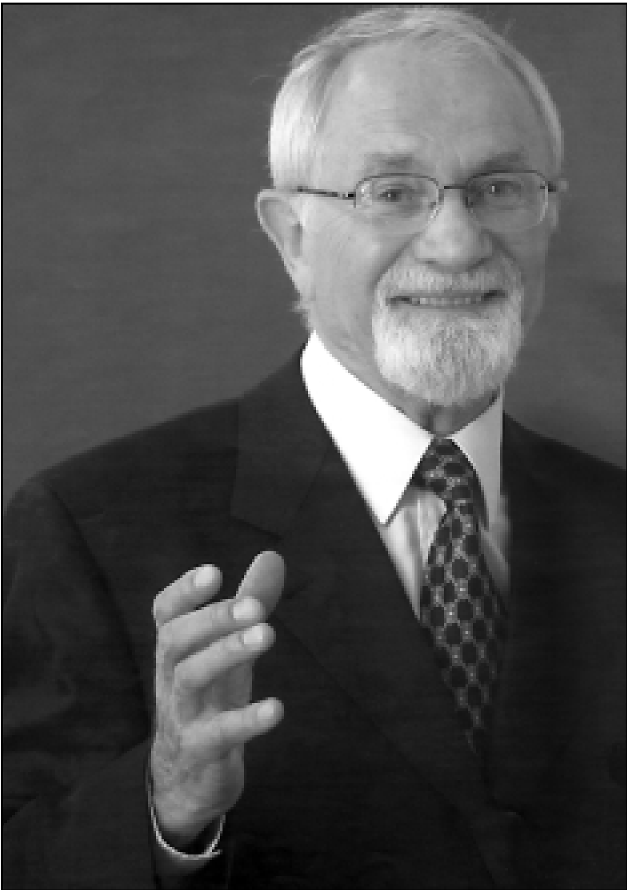
— Я чув, що саме цього дня у Варшаві відбудеться поважна політична зустріч, у якій братиме участь український Прем'єр-міністр. Очевидно, програма переговорів має дуже суворий регламент, але якби пану Януковичу вдалося загостювати в нас під час святкування, то, думаю, це була б величезна подія як у нашому житті, так і в ювілейних урочистостях. Це б серйозно спрацювало на імідж української держави.

Хочу окремо зауважити, що завдяки вашій газеті відбулися зміни у трактуванні наукових установ українськими політиками.

— Справді?

— Приємно зазначити, що моє інтерв'ю в «ГУ» мало великий резонанс. Україністикою Варшавського університету зацікавився парламентський комітет на чолі з Геннадієм Удовенком. Він відреагував на публікацію листом, у якому повідомив, що, у свою чергу, надіслав листи до міністра вищої освіти, до відповідних структур держави, щоб посприяли розвитку нашої кафедри. До цього голова комітету додав сердечні слова подяки і пообіцяв, що й надалі пояснюватиме українському політикуму важливість тієї справи, яку ми робимо. Він подiлив мою точку зору про байдужість щодо нас з боку України і водночас застеріг, що не в силах її побороти. Ми розуміємо, що пану Удовенку важко пробити таку справу, але кафедру втішила його реакція і цей лист дуже підтримав нас на духові. І це зрозуміло, бо є такий відгук і є обіцянка, що про нас не забуватимуть в Україні.

А ще кафедру відвідала парламентська делегація на чолі з пані Юлією Тимошенко. Вона зустрілася зі студентами і обіцяла допомогти у придбанні української літератури. І хоча все це поки що залишилося обіцянкою, для нас важливі й добрі наміри. Я не втратив віри в людей і переконаний: ті, хто відгукнувся, вважають нас, україністику, своїм амбасадором науки та культури. Я вірю в розум. А життя покаже, чи все це достеменно справдиться, чи настане розчарування.

Добрий клімат сприяє не тільки нашим ініціативам, він має глибший сенс. Українська держава — молода і тому ще не може в усіх напрямах гідно працювати. Але мені думається, що й Україна навчиться цінувати роль і значення наукових інституцій, які мають значення не тільки в житті академічному, університетському, а й у житті суспільному. Скоро в політичному житті України настане новий етап, і мені здається, що політики, котрі зазвичай вважають себе пупом землі, збагнуть роль науки в суспільстві. Бо є й чинники позаполітичні, які дуже істотно відіграють у добросусідських стосунках країн.

— Чи запрошуєте ви когось із політиків польських чи українських на святкову конференцію?

— В академічному житті не прийнято запрошувати політиків, депутатів. Це надало б певного позанаукового характеру урочистостям. Однак усіх ласкаво просимо.

А під час конференції ми хочемо переглянути все зроблене. Відповісти, як проголошення незалежності України вплинуло на становлення у Польщі академічних структур, які мають у своїй програмі україністику. Які їхні потреби, як вони бачать розвиток україністичних студій у найближчій перспективі. Дотепер це було так стихійно. Для нас важливо не бути дисципліною, яка була цікавою на певній хвилі часу. Хоч як це сумно, але ми констатуємо спад зацікавлення україністикою.

— З чим це пов'язано?

— Певною мірою з тим, що Україна не може впоратися зі своїми внутрішніми проблемами: реформи і зміни надто повільно просуваються. Тому і співробітництво Україна—Польща — в певному глухому куті. Очевидно, на вищих щаблях є бажання знайти вихід, і молодь очікує, що ці дуже шляхетні наміри можуть реалізуватися. Причому не тільки в економічному співробітництві, а й у галузі науки та культури, туризму. Щоб для них врешті був сенс вивчати українську мову! Бо поки що вони поволі розчаровуються... Так, якщо в першій половині та середині 90-х років до нас на перший курс йшло 150—160 студентів, то сьогодні — лише 80—90... Ми намагаємося врятувати ситуацію. Запроваджуємо додаткову спеціалізацію, щоб студенти, закінчуючи україністику, ставали водночас спеціалістами в полоністиці або в журналістиці. Це нас і тримає на доброму рівні. Ще один вихід — заочна форма навчання. Ми єдина в світі україністика поза Україною, яка має таку форму. Одне слово, робимо все, щоб не допустити спаду зацікавленості. Ось, наприклад, найновіший посібник з преромантизму, який ми видали. В Україні такого немає.

— 50 років україністиці Варшавського університету — це багато чи мало?

— Для україністики як академічної структури 50 років — це багато. Можна сказати, це середній вік, і в нас уже є свої традиції. Є й здобуток — більш як 400 випускників, які працюють у школах, в університетах, дипломатичних відомствах, журналістиці, польсько-українських фірмах, банках. Завдяки україністиці люди знайшли своє місце в житті, і це важливо. А ще кілька словників українсько-польських й польсько-українських, розмовників, посібників до навчання мови, літератури, культурознавчі книги, монографічні публікації. Окремо хочу сказати про Варшавські українознавчі зошити. Уже вийшло 13 томів, які містять матеріали з української історії, літератури й мови, філософії, суспільної й політичної думки. Це наслідок нашого співробітництва з польськими й українськими університетами. І все, що ми зробили, має не тільки університетський, а й суспільний характер.

Яна СТАДІЛЬНА.

Вашава—Київ.

ЗВІДУСІЛЬ

Вам хлопчика чи дівчинку?

Британський уряд привітав звіт комісії з питань людської ембріології, яка твердить: батькам не можна дозволяти обирати стать майбутньої дитини, якщо на це немає важливих медичних підстав.

Комісія, котра регулює діяльність клінік штучного запліднення і дослідних центрів, з'ясувала, що більшість британців — проти вибору статі з соціальних міркувань. Міністр охорони здоров'я Британії Джон Рід сказав, що розглядає можливість запровадження відповідних законодавчих заходів.

Суперечки про етичний бік цієї проблеми точаться в багатьох країнах світу. Приміром, у Німеччині обирати стать дитини заборонено. У США немає федеральних законів, які забороняли б батькам «замовляти» хлопчика чи дівчинку. В Австралії обирати стать майбутньої дитини дозволяють тільки деякі штати.

ФОТОФАКТ

Фото АП.

Іракським хлопчикам іграшками слугують справжні танки.

«Після відновлення незалежності дипломатів довелося рекрутувати «зі сторони»

*Сьогодні в Латвії відзначають День проголошення Республіки. Як зауважив у розмові з кореспондентом «ГУ» Надзвичайний і Повноважний Посол Латвії в Україні **Андріс ВІЛЦАНС**, за радянських часів відзначати цю дату було небезпечно. «Час від часу хтось усетаки вивішував прапори Латвійської Республіки, що мало вельми серйозні наслідки, якщо КДБ удавалося піймати цих сміливців». Таке не забувається.*

Латвійську Республіку було проголошено 18 листопада 1918 року, і в 1991-му вона на відміну від більшості пострадянських республік не здобула, а відновила незалежність. «Ще живі люди, які дуже добре пам'ятають незалежну Латвійську Республіку, що проіснувала до червня 1940 року, коли внаслідок укладення Пакту Молотова—Ріббентропа країни Балтії було анексовано Радянським Союзом, — розповідає пан Вілцанс. — Тому свято це справді щире, неформальне».

Серед інших заходів цього дня у Ризі відбудеться невеликий, якщо можна так висловитися, камерний військовий парад. Грандіозні військові шоу в латвійській столиці влаштовувати просто ніде та й, зрештою, немає чого, адже головною демонстрацією військово-дипломатичних досягнень буде майбутній, у 2004 році, вступ Латвії до Північноатлантичного альянсу.

За словами пана Вілцанса, на відміну від України в Латвії на момент відновлення незалежності своїх професійних дипломатів не було, тому багатьох довелося рекрутувати «зі сторони». (Сам посол, до речі, за фахом біолог.) Їхніми зусиллями вдалося добитися значних зовнішньополітичних успіхів. Наступного року Латвія стане членом НАТО й готова поділитися власним досвідом з Україною. «У світлі майбутнього вступу Латвії до НАТО і з огляду на такий само намір Києва, військово-технічне співробітництво між нашими країнами корисуватиметься й розширюватиметься», — каже Андріс Вілцанс.

Щодо майбутнього вступу Латвії до ЄС, то «ми не вважаємо, що це створить для України якісь проблеми, — наголошує Андріс Вілцанс. — Звичайно, після вступу Латвії до Євросоюзу торговельно-економічний режим трохи зміниться (серед іншого Латвія повинна буде денонсувати угоду про вільну торгівлю промисловими товарами з Україною. — **«ГУ»**), але по деяких товарних групах митні тарифи навіть знизяться... Проте Україна вважає, що після приєднання Латвії до ЄС щонайменше перші рік-два можна чекати зниження українського експорту в нашу країну. Під час недавнього візиту в Україну міністра закордонних справ Латвії пані Калнієте ми домовилися провести двосторонні консультації, щоб з'ясувати, чи справді побоювання української сторони достатньо обгрунтовані».

У розширенні ЄС, на думку латвійських партнерів, є багато недооцінених нами плюсів. «Українські підприємці ще не до кінця розуміють, що інвестиції в Латвію, реалізація спільних проектів — один з найближчих і найпростіших шляхів на ринок Євросоюзу. Тому наші інвестиції в Україну поки що значно перевищують обсяг українських інвестицій у латвійську економіку, — каже Андріс Вілцанс. — Україна є однією з найпріоритетніших країн—партнерів Латвії на пострадянському просторі. Цілком природно, ми зацікавлені в тому, щоб допомогти нашим українським друзям наблизитися до Євросоюзу й подолати на цьому шляху проблеми, якщо вони є».

Що ж стосується віз, то, як нагадав пан Вілцанс, їх запровадження між Україною та Латвією 1993 року й вони і не стали великою перешкодою для двосторонніх контактів. «Можливість лібералізації візового режиму буде розглянута вже після вступу Латвії до ЄС і залежить від позиції Євросоюзу, в якому починаючи з травня 2004 року ми матимемо повноправний голос. Польський варіант поки що не розглядався, але я припускаю, що його може бути розглянуто, якщо такою буде загальна політика ЄС».

Ганна ЛУКАНСЬКА.

Контакти розморожено

От і відбувся офіційний візит Голови Верховної Ради України Володимира Литвина до Румунії. Протягом десяти років контакти на рівні законодавчих органів сусідніх держав було, по суті, заморожено. Тож кожна із зустрічей виходила за межі, передбачені протоколом. «Відчувався брак часу, — заявив Голова ВР під час прес-конференції. — Надто багато нерозв'язаних питань накопичилося». Щодо одних — сторони порозумілися одразу, інші — тільки обговорили...

Одностайність була в тому, що без розвитку міжпарламентської співпраці неможливі повноцінні міждержавні відносини. У Румунії вважають, що візит парламентської делегації України надасть міжпарламентським відносинам динамізму. А глави обох палат парламенту підтримали ідею створити міжпарламентську комісію, яка розглядатиме саме ті питання, які входять до списку проблемних. Голова Палати депутатів Валеро Дорняну прийняв запрошення відвідати з візитом Україну, і, можливо, у Києві буде підписано угоду про створення вищезгаданої комісії. «Від парламентів залежить перехід міждержавних стосунків у нову якість», — заявив журналістам Голова ВР, зауваживши при цьому, що українські парламентарії готові розглядати найболючіші питання. Зокрема, запровадження візового режиму з Румунією. Вступ її до ЄС заплановано на 2007 рік. Проте румунська сторона пропонує вже цього року підписати відповідну угоду, щоб вона набула чинності не пізніше 15 січня наступного року. Під час переговорів українська сторона запропонувала два можливі варіанти розв'язання цієї проблеми, щоб візова система не позначилася негативно на міжлюдських стосунках. По-перше, Україна пропонує відкласти запровадження віз на певний термін, щоб мати час підготуватися до цих змін. По-друге, Україна пропонує скористатися досвідом запровадження віз із Польщею та Угорщиною. Себто візи для громадян Румунії запроваджено не буде, а для наших громадян вони будуть безплатні. Про це йшлося під час усіх румунських зустрічей. Голова Палати депутатів пан Дорняну пообіцяв, що відповідне звернення буде направлено до МЗС Румунії.

Під час зустрічі з Президентом Румунії Іоном Ілієску

Голова Палати депутатів Валеро Дорняну прийняв запрошення відвідати Україну

Окрім того, однією з головних тем переговорів стала ситуація із забезпеченням прав нацменшин в Україні та Румунії. Слід відзначити, що румунські ЗМІ регулярно наголошують, що, мовляв, в Україні порушують права румунської меншини. І перше запитання, яке поставили Володимирові Литвину румунські журналісти, стосувалося саме цих «порушень». «Сьогодні в Україні діє 94 школи, де викладають румунську мову, — відповів Голова ВР. — Педагогічні кадри готують у трьох навчальних закладах — у Чернівцях, Ужгороді та Ізмаїлі. В місцях компактного проживання державним коштом укомплектовано бібліотеки. Річний телеефір румунською мовою — 500 годин, а радіоефір — більш як 300 годин. У 106 парафіях богослужіння провадяться румунською мовою. Хотілося б, щоб пропорційну статистику можна було навести і з румунського боку. Але ж у Румунії діє тільки одна українська гімназія, де на 15 класів — 11 кабінетів».

Водночас Голова ВР вважає, що проблеми, які маємо у двосторонніх відносинах, країни в змозі розв'язати: «Україна і Румунія йдуть в Європу, і ми повинні продемонструвати, що можемо по-цивілізованому розв'язувати проблеми і привносити цим стабільність і передбачуваність у розвиток Європи».

Наталя ФІЛІПЧУК.
Київ—Бухарест—Київ.
Фото Олександра КЛИМЕНКА.

«Добре, щоб у нас усе так виконувалося, як Цільовий план»

Україна не зможе виконати в повному обсязі Цільовий план Україна—НАТО на 2003 рік. Про це заявив глава Постійної парламентської делегації в ПА НАТО народний депутат Олег Зарубінський. Тим часом депутати ВР упевнені, що Київ має шанси вже наступного року перейти до Плану дій кандидата в члени організації.

Коментуючи підсумки роботи української делегації на 49-й сесії Парламентської асамблеї НАТО, що проходила 7—11 листопада у США, Олег Зарубінський відзначив активність депутатів ВР на засіданнях усіх п'яти комітетів, на пленарних зборах. Виступами й неформальним спілкуванням парламентарії намагалися досягти мети — створення позитивної думки більшості закордонних колег для того, щоб «від ідеології співробітництва перейти до ідеології інтеграції». За ініціативою народних депутатів України до резолюції сесії було внесено пункт про визнання історичної ролі нашої держави, яка перша у світі вивела зі своєї території ядерну зброю, у процесі нерозповсюдження зброї масового ураження. Крім того, відбулася зустріч делегації з Президентом ПА НАТО Д. Беройтером, котрий має намір незабаром відвідати Україну.

Термін вступу України до НАТО залежить тільки від того, як Київ виконує узяті на себе зобов'язання. За словами О. Зарубінського, із 22 законів, які відповідно до Цільового плану мала прийняти цього року ВР, прийнято 7. Щодо виконання тієї частини плану, за яку відповідальна виконавча влада, то й тут справи не кращі. Однак депутат підкреслив наявність прогресу: «Добре, щоб усе в Україні так виконувалося, як Цільовий план».

О. Зарубінський також повідомив, що 29 жовтня в Конгрес США було внесено проект резолюції стосовно будівництва РФ дамби в Керченській протоці, а член делегації Степан Хмара, виступаючи з трибуни, дорікнув генсекові НАТО за відсутність реакції альянсу на дії Росії. На що Робертсон парирував: «У Києві Кучма попросив мене не вирішувати цю проблему на рівні НАТО, завіривши, що це — справа двостороння».

Яна СТАДІЛЬНА.

Путін пояснив, що таке цугундер

У Росії продовжує розкручуватися скандал довкола арешту Михайла Ходорковського, власника найбільшої російської нафтової компанії ЮКОС, найбагатшої людини країни, що очолює список із 17 мільярдерів-олігархів. Його обвинувачують у шахрайстві та ухилянні від сплати податків.

Як відомо, свою компанію, вартість якої оцінюють сьогодні у 50—60 млрд. доларів, Ходорковський, як і всі російські процвітаючі бізнесмени, придбав ледь не задурно внаслідок закулісних оборудок 90-х років, коли з благословення президента Єльцина було приватизовано гігантські природні ресурси колишнього СРСР. Правда, згодом він зумів перетворити ЮКОС на зразкову компанію нової капіталістичної Росії.

Але за чотири місяці до президентських виборів, де конкурентів Володимирові Путіну нема, Ходорковський накликав на себе гнів оточення президента — головним чином тим, що почав виявляти політичну активність, фінансуючи напередодні грудневих виборів до Думи опозиційні партії, і навіть став подумувати про президентство. У своєму прагненні знищити Ходорковського і тим самим дати урок іншим Путін спирається на «кремлівську партію», що складається в основному з його колишніх соратників по КДБ і мріє привласнити собі багатства ЮКОСа. У цьому є трохи правди, та не вся.

Адже Путін лише завдяки олігархам став президентом. У 2000 році російські олігархи висунули Путіна як преторіанського президента, покликаного охороняти систему тих, хто її створив, і тих, хто виграв від її створення (бізнесменів, політиків, ЗМІ і навіть частину інтелігенції). Сьогодні, незважаючи на так званий економічний бум, Росія залишається однією з найбідніших країн у Європі. Її населення щорічно скорочується на мільйон осіб, і єдиним способом виходу з кризи, як вважають кремлівські аналітики, має стати новий економічний курс. От експерти Путіна і вирішили, що необхідно використати гігантські прибутки олігархів. Виникла ідея перерозподілу власності, скасування чубайсівської приватизації 1993 року. Звідси — зміщення глави путінської адміністрації Олександра Волошина, що уособлював «сім'ю» — Бориса Єльцина і його команду. Подейкують, що і крісло під прем'єром Касьяновим також захиталося.

У відповідь олігархи через своїх довірених осіб погрожують Путіну компроматом. Однак якщо він і є, то навряд чи інформаційна атака чорного піару на Путіна дасть якінебудь результати. У свою чергу президент (певне, тому, що чудово знає чи то німецьку мову, чи то злодійський жаргон) заявив, що не слід багатим людям Росії квапитися «на цугундер» (до в'язниці). Решта Росії стомилася від перемин і погодиться на стабільність, навіть якщо вона буде авторитарною.

Віктор ТИМОШЕНКО.
Москва.

ХРОНІКА. ФАКТИ. ПОДІЇ

■ **Нью-Йорк**

Трагедія, яку спричинив тоталітаризм

У рамках проведення Тижня пам'яті жертв голодомору в Україні у центральному храмі міста — соборі святого Патрика 15 листопада відбулася урочиста служба-реквієм, відправлена українськими й американськими церковними ієрархами. Під час головної події Тижня пам'яті було виголошене послання Президента України Леоніда Кучми, яке зачитав перший заступник Міністра закордонних справ України Володимир Єльченко. Леонід Кучма висловив вдячність урядам, парламентам, представникам громадських, наукових і освітніх кіл тих держав, які поділили бачення нашого народу щодо оцінки причин і наслідків голодомору. Володимир Єльченко також привернув увагу зібрання до спільної заяви делегацій України, США, Канади, РФ та 30 інших країн — членів ООН. У ній, вперше в історії ООН, голод 30-х рр. в Україні визнається трагедією, спричиненою діями тоталітарного режиму. Учасники заяви засудили акти та політику, які призвели до масової голодної смерті мільйонів людей.

Постійний представник США при ООН посол Джон Негропонте оприлюднив послання Президента США Джорджа Буша, який наголосив, що «американці приєднуються до вшанування пам'яті загиблих і підтверджують відданість принципам свободи, порозуміння і моральної підтримки. США мають честь бути другом України і надалі допомагатимуть її громадянам у зусиллях, спрямованих на зміцнення демократії та ринкової економіки». Участь у церемонії, якій передувала урочиста багатолюдна хода вулицями Нью-Йорка, взяли голова Державного комітету з телебачення і радіомовлення Іван Чиж, голова Комітету Верховної Ради України з прав людини Геннадій Удовенко, сенатор від штату Нью-Йорк Чарльз Шумер, постійний представник України при ООН Валерій Кучинський, а також керівництво Секретаріату ООН, глави делегацій держав — членів ООН, відомі державні і громадські діячі.

■ ***Франкфурт-на-Майні***

Прощавай, атоме?

У німецькому місті Штаде зупинено реактор атомної електростанції, яка працювала впродовж 30 років. На її демонтаж, який триватиме до 2015 року, — від зупинки до спорудження складів, де зберігатиметься те, що від неї залишиться, буде витрачено 500 мільйонів євро.

Відмова від атомної енергетики є одним з головних пунктів програми правлячої коаліції — соціал-демократів і «зелених», з якою вони вже двічі перемогли на парламентських виборах. Чимало громадян, наляканих катастрофою на Чорнобильській АЕС, віддали перевагу партіям, які пообіцяли позбавити їх від атомної небезпеки. Атомна електростанція у Штаде — перша з 19, які впродовж наступних 20 років мають припинити роботу. Їх замінять альтернативні джерела, зокрема вітряки, чия енергія набагато дешевша. Міністр охорони навколишнього середовища Юрген Тріттін назвав зупинку першого атомного реактора історичною подією.

Однак громадська організація із захисту довкілля «Бунд» критикує дії уряду. Вона поширила дані, що електростанцію в Штаде через її нерентабельність потрібно було закрити і без рішення уряду. За даними «Бунду», кількість енергії, яку вона виробляла, нині додатково даватимуть інші атомні станції країни.

Тим часом опозиційні партії не погоджуються з політикою правлячої коаліції щодо закриття атомних станцій. Голова партії соціальних демократів, прем'єр-міністр землі Баварія Едмунд Штойбер вже не раз заявляв, що в разі його приходу до влади він відмовиться від ідеї використовувати вітряки замість АЕС.

Валентина ПИСАНСЬКА.

ФОТОФАКТ

Утретє завершилися провалом президентські вибори в Сербії. Проголосувало лише 38 відсотків виборців, а щоб вибори було визнано такими, що відбулися, потрібна участь 50 відсотків.

Фото АП.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформагентств.

Щоб уникнути махінацій

У КОМІТЕТАХ ВР

Традиційно, що наприкінці року точиться багато дискусій навколо бюджету на наступний рік. Який він буде, хто матиме пільги чи адресні дотації, у який бік зміниться податковий тиск — про це наша розмова з головою підкомітету державного боргу та інвестицій Комітету Верховної Ради України з питань бюджету ***Володимиром МАЙСТРИШИНИМ*** *(на знімку) («Регіони України»).*

— Володимире Яковичу, в чому складність процесу бюджетоутворення?

— Бюджет має бути пооб'єктно врахований. Саме деталізація бюджету стане запорукою його виконання та уникнення махінацій. А ми жорстко плануємо видатки (зарплати вчителям, лікарям, інженерам), але не доходи. В цьому і полягає складність процесу бюджетоутворення. Звичайно, є прогноз надходжень. Тобто з огляду трирічної бази надходжень вираховуються тенденції зростання ВНП, відповідно до зростання податків тощо. Проте тут є одне «але» — ці тенденції будуть чинні тільки за незмінної податкової бази. Цьогорічний бюджет відрізняється від своїх попередників тим, що ми різко змінили податкову базу — майже на 20 відсотків. Особливо стосовно бюджетоутворюючих податків.

— Але не всі підтримують пропозиції уряду із зміни податкової бази. Зокрема, підприємці та таксисти проти збільшення єдиного податку для представників дрібного бізнесу. Як ви це прокоментуєте?

— Раніше вилка оподаткування дрібного бізнесу була 20—200 грн. на місяць. Утім, уже сьогодні з урахуванням усіх податків, які мав сплатити підприємець, найменший єдиний податок все одно становив щонайменше 60 грн. Звичайно, для київських таксистів сплатити 60 грн. набагато простіше, ніж для дрібних підприємців Вінницької області. Добре, давайте встановимо вилку оподаткування 20—600 грн. І нехай дрібні підприємці вирішують ці питання з місцевими депутатами. В такий спосіб ми диверсифікуємо відповідальність і піднімемо престиж місцевих депутатів. Тоді місцевий голова думатиме, як йому виконувати зобов'язання із соціальних виплат.

І на місцевому, і на загальнонаціональному рівні треба працювати на податкове заохочення. Наведу приклад: наразі Міністерство оборони має пільги на сплату за землю. Можна запропонувати дати йому гроші на сплату 80 відсотків ціни за оренду землі. В такий спосіб міністерство матиме 20 відсотків недофінансування, перегляне свої потреби і напевне позбавиться зайвої землі.

Я — за заміну пільг на адресну допомогу. Навіщо бабусі з якогось селища право безплатного проїзду в метро, якщо вона метро ніколи не бачила? На жаль, механізм запровадження адресної допомоги ще не остаточно виписаний.

Подібна ситуація із низкою державних тарифів. Наприклад, один кубічний метр газу коштує 17 коп. Для всього населення, без будь-якої диференціації. Держава має збитки на одному кубічному метрі більш як на 18 копійок. Тобто вона дотує, щоб забезпечити соціальні відшкодування малозабезпеченим верствам населення. Але ж заможні громадяни могли б обійтися без дотацій і сплачувати 100 відсотків тарифів. Крім того, в нас навіть немає лічильників газу.

— В який спосіб можна захистити регіони через бюджет?

— Нині розподіл загального фонду бюджету становить 50 на 50 — майже половина йде до місцевих бюджетів і половина — до державного. Переконаний, що потрібно диверсифікувати бюджетний фонд та зменшити централізацію фінансів. Це найкращий спосіб для стимулювання заробітку грошей у регіонах. Адже загалом вони там і заробляються. Слід шукати нові надходження до бюджету. Кожному треба зрозуміти, що коли ти заробляєш гроші, ти стаєш учасником офіційних державних програм, насамперед — соціальних. Отже, наразі уряд пропонує закони, що мають передувати бюджету.

— Як би ви сьогодні прокоментували політику України стосовно державного боргу?

— На жаль, ми йдемо шляхом накопичення та збільшення боргів. Таким є і прогноз на наступний рік. Нині майже кожна четверта зароблена в державі гривня йде на погашення державного боргу. У співавторстві з депутатами фракції «Регіони України» (В. Хомутинником, В. Горбалем) я розробив «Закон про державний борг». Там подано заходи для врахування видатків на борг. Наведу приклад. Цього року ми взяли в борг 80 млн. дол. під 7,3 відсотка річних для того, щоб погасити кредит. Хочу одразу зазначити, що все ж нинішнього року цей відсоток є менший, ніж у попередні роки. Отже, умовно кажучи, ми взяли в борг у Миколи, щоб віддати Петру. Ця сума майже чотири місяці чекала свого часу, за що держава сплачувала 22 тис. дол. на день. Пропонований закон дасть змогу депонувати ці суми і економити кошти.

— Чи існує нині загроза неприйняття бюджету і як результат — відставки уряду?

— Торік саме під час прийняття бюджету відбулася зміна уряду. Навіщо повторювати торішні складнощі? Колишній прем'єр Віктор Ющенко за півтора року багато чого досягнув. А нинішній голова уряду Віктор Янукович розпочав реформування економіки, податкової бази. Тож треба його оцінити за результатами. Давайте дамо прем'єрові можливість працювати. Ми ж не маємо права позбавляти людей вибору.

Інтерв'ю взяла **В. КОСТИРІНА.**

Еліта живе для себе. Окремо від народу

АКТУАЛЬНО

Український центр економічних і політичних досліджень імені О. Разумкова спільно з представництвом Фонду Ф. Еберта провели «круглий стіл». Його учасники шукали відповідь на запитання «Політична еліта України: чи здатна вона виконати свою суспільну місію на сучасному етапі?».

Промовці окреслили три напрями розмови:

— Виконала чи ні українська політична еліта свою суспільну місію на перехідному етапі розвитку України?

— Європейський вибір України: чи здатна політична еліта його реалізувати?

— Вибори-2004: перспективи якісного оновлення української політичної еліти.

Проте їхнє бачення проблем виявилося надто різним

Україна — за порогом ЄС. Чому?

Проблема національної еліти взагалі, а політичної —зокрема, — завжди залишається злободенною. Та з особливою гостротою вона постає на так званих перехідних етапах суспільного поступу. Коли життєво важливими стають питання — куди йти, чого прагнути, хто вкаже рятівний вихід і виведе суспільство на жаданий шлях оновлення? Зрештою, хто вони самі, оті поводирі?

Відтак суспільний статус, суспільно-політичні функції, взяті на себе зобов'язання і повноваження, як і відповідно висока міра відповідальності за свої дії та вчинки — все це має знаковозначальне значення. Саме у такій ситуації опинилися нині ті, кого вочевидь апріорі у нас називають елітою. Бо саме тепер Україна вагається перед вибором — Захід чи Схід?

Щоправда, наші політичні «зверхники» (еліта?) декларують наміри стосовно «європейського вибору», своє начебто заповітне бажання якнайскоріше ввійти до спільноти країн розвиненої демократії. Увійти чи прилучитися — вельми заманливо. Однак реалії нинішньої високої політики такі, що оте приєднання можливе лише на рівних. І насамперед — за рівнем демократичності власного суспільства. А чи можна твердити, що Україна вже сьогодні готова чи близька до цього визначального чинника? Саме навколо нього під час «круглого столу» було схрещено чи не найбільше полемічних списів.

Цьому є достатньо аргументоване пояснення. Вельми характерно, що у матеріалах, підготовлених до «круглого столу» Центром економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова, є аргументоване визнання, чому Європейський Союз навіть на свій поріг не пускає Україну. А саме: бо ми — *«країна, яка не досягла необхідного рівня економічного розвитку, не забезпечила власним громадянам прийнятного, за мірками розвинутих демократій, рівня життя та захисту прав; яка на міжнародній арені часто асоціюється зі словами «корупція», «темники», «адміністративний ресурс». І далі: така країна «ніколи не стане членом жодної спільноти демократичних країн, об'єднаних чи інституційно, чи лише системою спільних цінностей.»*

І було б щонайменше невиправдано нехтувати такий висновок, наведений у тих само дослідженнях Центру імені О. Разумкова:

«Головний виклик для України, отже, міститься не ззовні, а всередині, має внутрішній характер і полягає у невідповідності її сучасного стану критеріям, прийнятим у демократичному світі. На цей виклик нинішня правляча політична еліта України не відповіла, хоча мала досить часу і більш ніж досить повноважень.»

До цього ж зводилися висновки у виступах багатьох учасників обговорення. Що фактично є відповіддю на сакраментальне — чому Україна все ще за порогом Європейського Союзу.

Яка еліта — таке суспільство

А чи може наша держава і наше суспільство стати іншими, врівень з критеріями, «прийнятними у демократичному світі»? Можливо, але не сьогодні-завтра, звучало у виступах учасників «круглого столу». І лише за умови кардинальних змін соціально-політичного устрою у країні. Що означає фактичне усунення від влади тих, хто уособлює ганьблячі Україну поняття — «корупція», «темники», «адміністративний ресурс» тощо.

Такий збіг позицій має цілком логічне підґрунтя. Адже мудре народне прислів'я каже: який пастух, така і череда. Це сказано начебто про наше сьогодення. Тим паче варто дослухатися до таких суджень.

— У нас панують групи, котрі діють «за поняттями», тож захищають «поняття», тобто інтереси групові, а не державні. Звідси маємо таку собі неправову державу, — переконаний Володимир Малинкович, голова комісії зі сприяння розвитку громадянського суспільства при Президенті України. І далі шокуюче:

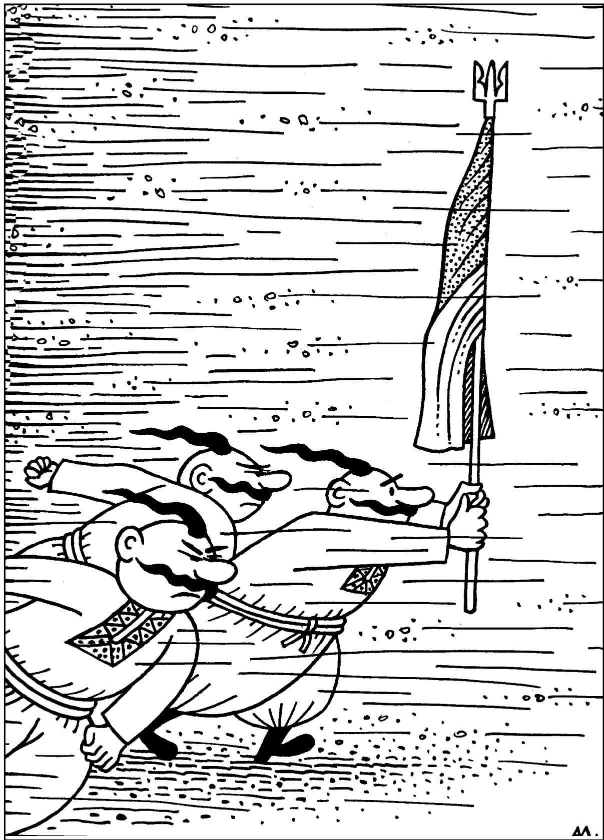
— На мій погляд, ніякої еліти, особливо політичної, в нашій країні немає. А є самозванці, які розглядають свою належність до еліти у тому ж ряду, що й купівлю костюма або автомашини...

Кажучи про найближчі нагальні завдання, В. Малинкович зазначив:

— Сьогодні суспільство все ще перебуває у перехідній стадії, де процес нашої демократизації надто неглибокий. Ми маємо завершити демократичну революцію і, нарешті, побудувати державу європейського типу. Без цього мало що може змінитися...

Дещо парадоксальними, але й достатньо точно акцентованими щодо поняття — «політична еліта», були визначення народного депутата Анатолія Матвієнка. Він, зокрема, зазначив:

— Дослівний переклад поняття «еліта» означає «виокремлений». Зазвичай суспільство не мусить виокремлювати з-посеред себе гірших. На жаль, наше суспільство цього ще не усвідомило. І воно виокремлює не кращих. Злодійські групи і клани — основна характеристика нинішньої політичної еліти в Україні. Це є «чорна еліта». У нас її достатньо. Зате гостро бракує саме інтелігентної еліти, яка б ставила моральні цінності як найвищий пріоритет. Чому навіть радянський тоталітарний режим підтримував інтелігенцію, тоді як нинішній до неї байдужий? Відповідь одна: той режим, нехай на свій кшталт, але будував державу. А нинішня «чорна еліта» не будує державу — вона нею лише користується, висотуючи надбане народом. Тим нагальнішою є потреба залучення інтелігентної еліти до влади, до побудови нової держави європейського типу.

Мал. Олександра МОНАСТИРСЬКОГО.

Цікаві думки й спостереження висловили у виступах народні депутати України — Георгій Крючков, Левко Лук'яненко, Юрій Луценко, Іван Плющ, Володимир Стретович, Віталій Шибко, Микола Шульга, Ігор Юхновський, Нестор Шуфрич, академік НАН України Іван Дзюба, шеф-редактор журналу «Політична думка» Володимир Полохало та деякі інші.

У підсумку їхні судження і пропозиції зводилися до такого. Нинішня так звана еліта і насамперед політична, живе для себе і працює на себе. Звідси й наслідок — надто кволе виконання нею своєї суспільної місії на перехідному етапі розвитку України. Тож доленосним для нашої фактично неелітарної еліти є веденння з-посеред себе ретельного добору — морального, політичного, демократичного. Лише розв'язуючи свої внутрішні проблеми, вона зможе достатньо ефективно виконувати високе суспільне призначення.

Іван **ДМИТРЕНКО.**

Гаркушинські горизонти

САМОВРЯДУВАННЯ

1. Земля і рада

Гаркушинці — бригадне село Петрівцівської філії «Дібрівського кінного заводу № 62». Втім, село, яке зручно вмостилося на лівому березі тихоплинного Хоролу побіля курортного Миргорода, споконвіку мало свою владу.

У Гаркушинцях разом із сусіднім, майже суцільно заселеним міськими дачниками Рибальським на 656 дворів припадає 1573 жителі. З них майже кожний другий — пенсіонер. Ото вони і обирають сільську раду та сільського голову. Сказати, що численні животрепетні проблеми сільської громади розв'язуються легко, було б неправдою. Нині так не буває. Якщо раніше селяни йшли зі своїми бідами до голови колгоспу, то зі зміною форм власності та реформування аграрного сектору економіки дедалі більше питань вирішують сільський виконком та сільський голова.

Насамперед треба дбати про наповнення сільського бюджету. На запитання, звідки влада черпає кошти на потреби громади, сільський голова Ніна Шабатько так і сказала: «Головне наше багатство повсякдень топчемо ногами...» Ніна Іванівна мала на увазі масні гаркушинські землі. Саме вони і є тим джерелом, яке поповнює бюджет села, як і більшості жителів Гаркушинців також. На Гаркушинський відділок припадає 2200 гектарів сільськогосподарських угідь. У їх числі 1652 гектари орної землі та 140 гектарів земель запасу сільської ради. Тут за будь-яких умов збирають не менше 50 центнерів зернових на круг. Добре родять і інші культури. Працьовиті гаркушинчани не збираються, принаймні ми таких не зустрічали, переходити на одноосібний та вегетаріанський спосіб життя. Тамтешні молочнотоварна та свиноферма є одними з кращих у Миргородському районі.

Під керівництвом головного технолога поля Антоніни Радченко ретельно розроблена і неухильно виконується науково обґрунтована система сівозмін. За цьогорічного недобору врожаю від різномастих радників та дорадників посипалися рекомендації налягати на кукурудзу. Мовляв, культура здатна компенсувати втрати зерна. Треба тільки засівати поля високоврожайними, переважно югославської селекції, сортами. Коли про це заговорили на засіданні очолюваної досвідченим агрономом Федором Бутенком постійної депутатської комісії, яка, крім розв'язання багатьох злободенних питань сільського життя, працює над реалізацією програмних положень земельної реформи у Гаркушинцях, піднявся депутат, він же бригадир, Іван Настиченко і сказав:

— Урожайнішої від кукурудзи культури я не знаю. Це правда. Але правда і те, що за шаблоном зручно штампувати цеглу-сирець чи ліпити вареники. Та в хліборобстві шаблон ніколи не був помічником.

А кукурудза що? Вона і в Африці кукурудза. Завезені з балканських країн сорти справді високоврожайні. Але кмітливий бригадир Іван Настиченко помітив у них одну особливість. Суть її в тім, що в наших умовах качани тих сортів хоч-не-хоч, а доводиться збирати у стані підвищеної вологості. А потім їх досушувати. На досушування до зумовленої технологією кондиції однієї тонни качанів кукурудзи треба витратити до 45 кг рідкого палива. Отож зібрати кукурудзи більше — ще не значить зробити краще. Треба рахувати, якою ціною одержано врожай.

Весняні розрахунки членів депутатської комісії переконали скептиків, що буде більше користі, якщо засіяти відведені під кукурудзу 450 гектарів, із них 148 — під гібридну, середньостиглими сортами вітчизняних селекцій. І не прогадали. Урожай качанів зібрали добрий. Ось така вона, депутатська арифметика!

2. Яка рада, така й громада

Зачинателями добрих справ у Гаркушинцях є депутати. Депутат Іван Устименко, який працює механіком у Миргороді на заводі мінеральних вод, організував своїх виборців і сам узяв участь у благоустрої вулиці Гоголя та ремонті пам'ятника односельцям, полеглим на фронтах Великої Вітчизняної війни.

А приватний підприємець Павло Мальцев надав одноразову допомогу в сумі 200 гривень інвалідам першої групи. Односельці завжди знайдуть відгук на свої прохання у депутатів Юрія Івахно, вчительки Галини Смирної. У Гаркушинцях добре працює очолювана колишнім фронтовиком Василем Бойком ветеранська організація. Коли інваліду Великої Вітчизняної війни Тимофію Соломченку, наприклад, забракло коштів на проведення складної операції, його долею пройнялися всі односельці.

У полі зору сільського голови турбота не тільки про людей, землю, а й про водойми на території Гаркушинців. Цебто про річку Хорол, яка крутим вигином оперізує село. Так-от, на вулиці Шевченка більшість садиб збігають до берега, а головою вуличного комітету там — хазяйновитий електрик Іван Педорич. Він і дбає про те, щоб кожний господар утримував у чистоті не тільки ворота і хату, а й берег ріки у межах своєї садиби. А що? На догляд свого берега багато коштів не треба. Досить хоча б не смітити. І то вже для річки благо.

Тоді поменшає сміттєників на березі Хоролу не тільки в Гаркушинцях, а й у Миргороді, де, до речі, прибережні садиби також не безіменні, і голови вуличних комітетів зробили б правильно, якби взяли під громадський контроль береги річки. У Гаркушинцях, як і в кожному селі, є цвинтар. На жаль, не всюди ті святі місця належним чином доглянуто. Сучасні варвари руйнують пам'ятники, навіть хрести та огорожі з могил цуплять на металобрухт. За дорученням сільського виконкому тепер там порядкує колишній лісник, хазяйновитий Давид Сирбу. Свої делікатні обов'язки він виконує, як каже сільський голова, по-людськи і по-Божому. Навіть на безіменних могилах сам скосить траву, причепурить їх. На жаль, не в кожному селі є такі благородні люди.

Може, це випадково, але гаркушинчанам пощастило й у тому, що генеральний директор підприємства «Дібрівський кінний завод №62» заслужений працівник сільського господарства України Володимир Таран свого часу був тут сільським головою і не з чужих слів знає радощі і труднощі цієї багатогранної роботи. Отож усі добрі починання та клопоти сільських депутатів Володимир Корнійович приймає близько до серця. З його ініціативи, наприклад, у Гаркушинцях додатково встановлено 200 квартирних телефонів. Адміністрація господарства надає кошти на благоустрій села, харчування школярів та дошкільнят, газифікацію дитсадка-ясел.

3. Не хлібом єдиним

Думка про те, що духовність єднає людей, хоч і не нова, зате ніколи не старіє. У Гаркушинцях завжди були цікаві самодіяльні колективи, які гідно представляли Миргородський район не тільки на районних, а й на обласних та всеукраїнських оглядах і конкурсах. Попри обмежене фінансування сільських закладів культури гаркушинські самодіяльні митці не опустили рук. Ансамбль «Явір» під керівництвом Євдокії Вовк і сьогодні викликає захват у шанувальників народної творчості. На традиційному Сорочинському ярмарку минулого літа голосисті гаркушинські співачки Катерина Козленко, Надія Афанасьєва, Марія Горбань, Олександра Манько, Євдокія Сидоренко, Наталія Торяник посіли призові місця на республіканському та обласному конкурсах фольклорно-етнографічних ансамблів. Справжніми віртуозами народної творчості є баяніст Надія Кожушко, співачка Віра Шифон, керівник танцювального гуртка Алла Вовк. Його відвідують більш як півсотні сільських юнаків і дівчат. Без шкільного духового оркестру під керівництвом Миколи Устименка не обходиться жодне дійство в селі.

У Гаркушинцях стало доброю традицією влаштовувати свято села. Йому передують конкурси на кращу вулицю, кращу садибу. Нині такої честі удостоєна садиба хазяйновитих Ольги та Івана Педоричів, які кохаються у квітах і власноруч зробили свою садибу схожою на казку.

Сільський голова Ніна Шабатько переконана: що більше буде в селі співаків, музикантів, танцюристів, то багатшим стане село духовно, щедрішим на талановитих людей самоврядних Гаркушинців.

Григорій ГРИНЬ, Леонард НІКОЛАЄНКО.

Сто і один день

Сто першого дня перебування на посаді голови Дніпропетровської обласної державної адміністрації Володимир Яцуба, зібравши своїх заступників та помічників, виступив перед земляками по телебаченню. Адже сто днів — це загальноприйнятий термін для підбиття перших підсумків зробленого. Але не тільки через це. А й тому, що від нового губернатора тут чекали та продовжують чекати неабияких змін.

Відправляючи у відставку попередника Яцуби, Президент Леонід Кучма каменя на камені не залишив від області — так її розкритикував. «Мені особисто і моїй команді вдалося об'єктивно і грунтовно визначитися з усіх стратегічних напрямків діяльності», — запевнив земляків Володимир Григорович.

Тож він не так звітував (хоча й має чим та про що), як чи не вперше конкретно розповів, яким чином збирається повернути регіону та його населенню впевненість і порядок, зокрема, й правовий. Як діятиме, щоб уникнути стресових ситуацій і шоків від наслідків економічних реформ та приватизаційних процесів і в місті, і на селі. А ще Володимир Яцуба переконав мешканців області, що очолювана ним адміністрація тепер набагато «впливовіше» контролюватиме перебіг подій на споживчому ринку та в житлово-комунальній сфері, а також щодо захисту інтересів та конституційних прав громадян.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Дніпропетровськ.

ОФІЦІЙНО

Заява фракції «Наша Україна»

щодо загрози національній безпеці країни у зв'язку з передчасним введенням у ринковий обіг земель сільськогосподарського призначення і втратою селянами земельної власності

Дорогі співвітчизники!

Ми підійшли до тієї межі, за якою — повна втрата українським суспільством контролю над політичними та економічними процесами в державі. На краю прірви знову може опинитися українське село. За рік, відповідно до Земельного Кодексу, українську землю почнуть продавати.

Фракція «Наша Україна» заявляє, що поспішний продаж сільськогосподарських земель за існуючої системи остаточно позбавить українців права бути господарями на власній землі і перетворить людей села на власників без власності. Вже зараз можна з упевненістю сказати, що із землею станеться те саме, що з промисловістю, яка опинилася в руках кількох кланів.

Ані теперішні власники земельних паїв, ані власники особистих господарств, ані фермери чи будь-які інші господарі через безгрошів'я не зможуть викупити й тисячної частки сільгоспземель. Зате зробити це хочуть і зможуть новоявлені олігархічні ділки і перекупники, яким цілковито байдуже, що потім буде з українським селом, його мешканцями, з продовольчою і національною безпекою держави.

Нині у селянина забирають роботу, тиснуть податками, скуповують за безцінь тяжко вирощене зерно і перепродують за кордон, а самого годують хлібом по 3 гривні. Вже завтра у нього заберуть землю, пустять із торбами по світу і знову розведуть руками, мовляв: «Сіяли жито, а вродив мак. Нехай буде так».

Винних не знайдеться. Як не знайшлося винних за Голодомор, за Чорнобиль, за сучасну руїну на селі чи хоча б і за цьогорічну «продовольчу кризу».

Україна не готова до продажу селянської землі!

Ринок працює на благо людей там, де влада чесна зі своїм народом. Потрібно змінити владу, захистити і зміцнити селян — тих, хто споконвіку на землі працює і живе. Село треба відродити, повернути йому гроші, розв'язати проблеми закупівельних цін, дотацій і ефективного кредитування. Слід негайно розпочати інвентаризацію, здійснити агрохімічне обстеження всіх сільськогосподарських земель і видати їх власникам відповідні агрохімпаспорти. Треба створити умови для грамотного господарювання на землі та необхідну інфраструктуру для забезпечення цивілізованого руху земель від власника до власника. І тільки тоді, прийнявши закони, що працюють на людей і державу, ставити питання про купівлю-продаж земель сільськогосподарського призначення.

Фракція «Наша Україна» звертається до всіх депутатських фракцій і груп Верховної Ради України з пропозицією терміново розглянути та підтримати законопроект про продовження мораторію на купівлю-продаж земель сільськогосподарського призначення.

Ми не повинні допустити ще однієї трагедії українського села, яка може стати трагедією всього народу, загрозою його існуванню, як і існуванню самої Української держави.

Віктор ЮЩЕНКО, голова фракції.

ФОТОФАКТ

У Києві презентували наукове дослідження «Смертність і її причини в Україні в ХХ столітті», написане французькими й українськими фахівцями.

Фото Олега МАРКЕВИЧА (Укрінформ).

ЕКОНОМІКА

Чого чекати від бюджету-2004 шахтарям

Підготовка до ухвалення основного фінансового документа на 2004 рік триває. Відповідно до законодавства, прийняти бюджет у цілому треба до 1 грудня. Тобто Верховна Рада і Кабінет Міністрів мають ще два тижні. Роботи вистачає. Одне із найсуперечливіших питань — видатки на вугільну галузь. Щоб на власні очі переконатися у необхідності збільшення фінансування на цю сферу і дізнатися, чи справді всі кошти використовують за призначенням, бюджетний комітет здійснив виїзне засідання до Донецька.

Народні депутати в шахті

Побачити народних депутатів після тригодинного перебування на глибині понад 700 метрів під землею — це зовсім не те, що побачити тих самих депутатів у парламенті. Всі в шахтарських касках з ліхтарями, у спецодязі, у здоровенних чоботях, з приладами для дихання в руках «про всяк випадок» — якщо станеться обвал чи інша неприємність. Шахта «Бутівська» розташована в Макіївці, що неподалік самого Донецька. Кілька років тому вона була одним із найзбитковіших підприємств регіону, шахту навіть зараховували в чергу на ліквідацію.

Коротше кажучи, рекомендували закрити. Кілька тисяч робітників лишилися б без роботи. Знайти інше джерело доходів для цих людей було б практично неможливо. Однак замість ліквідації у підприємство почали вкладати кошти. «Бутівську» почали переоснащувати, встановили нове, високопродуктивне обладнання, яке виготовляє Дружківський машинобудівний завод. У результаті шахта почала нормально працювати і приносити гроші. Народні депутати відвідали спочатку завод у Дружківці, а потім саму шахту. Організатором поїздки виступив Валерій Коновалюк, перший заступник голови Комітету ВР з питань бюджету. На запитання журналістів, у чому причина такої ініціативи, він відповів:

— Я виріс у Донбасі, тому добре знайомий із щоденною працею шахтарів, розумію цих людей. Сьогодні я — один із тих, хто активно відстоює інтереси вугільної промисловості і паливно-енергетичного комплексу. Тому що реально знаю ціну цьому вугіллю. Ми давно вже звикли співвідносити тонни видобутого твердого палива із втраченими життями гірників. У бюджеті наступного року соціальні проблеми вугільної галузі вперше буде враховано. Вперше передбачено кошти на погашення заборгованостей із зарплати, побутового палива, як це записано в 43-й статті «Гірничого закону України». Наша мета — домогтися збільшення коштів на технічне переобладнання вуглевидобувних підприємств.

Депутати перед спуском у шахту «Бутівська».

Валерій Коновалюк радиться з директором шахти.

Проблеми вугільної галузі

Значення вугільної промисловості в економіці нашої держави важко переоцінити, адже вугілля — єдиний вітчизняний енергоносій, здатний задовольняти потреби за рахунок власних ресурсів. Від його видобутку і поставок залежить стабільність роботи ТЕС (в паливному балансі ТЕС частка вугілля сягає 86%). По-друге, в Донбасі видобувають цінні, рідкісні коксівні марки вугілля, без яких неможливе металургійне виробництво. На шахтах Донбасу зайнятий майже кожен третій працівник регіону. Водночас у галузі накопичилося багато економічних і соціальних проблем. За інформацією Державного управління статистики у Донецькій області, три чверті шахтарів працюють у шкідливих умовах. Рівень виробничих травм перевищує середній показник по області у п'ять разів. 62% від загальної кількості людей, що загинули на виробництві, припадає саме на вугільну галузь. Закриття шахт, особливо не профінансованих у повному обсязі, не завжди виправдане. Тим паче, що економіка потребує, а запаси вугілля дають можливість розвивати галузь, а не згортати виробництво. **Вуглевидобуток галузі припинив скорочуватись і почав зростати лише з липня 2003 року. Це сталося завдяки збільшенню бюджетного фінансування та інвестицій в основний капітал вугільної промисловості. Аналіз роботи шахт у першому півріччі 2003 року свідчить, що поступово зменшуються збитки від випуску товарної вугільної продукції. У другому півріччі 2003 року видобуток вугілля нарощують.** З огляду на це, Мінпаливенерго планує до кінця року видобути до 80 мільйонів тонн вугілля, що дасть можливість повністю забезпечити генерувальні компанії паливом на осінньо-зимовий період. За рахунок коштів, наданих у поточному році для технічного переоснащення шахт, у роботу введено 23 лави з середньодобовим навантаженням 590 тонн. Завдяки новому обладнанню приріст видобутку вугілля на переобладнаних підприємствах становить мільйон тонн щомісяця, водночас збитки значно зменшилися.

Заплановані видатки

Нині видатки державного бюджету на розвиток вугільної галузі на 2004 рік плановано в розмірі 2,6 мільярда гривень — без урахування цільових витрат Фонду загальнообов'язкового соціального страхування України та Фонду соцстрахування від нещасних випадків на виробництві. Свої зауваження і пропозиції до законопроекту стосовно цієї галузі керівництво Донецької області висловило народним депутатам на спільній нараді в облдержадміністрації. Особливо офіційний Донецьк занепокоєний статтею про державну підтримку будівництва та технічного переоснащення шахт. На це передбачено надати трохи більш ніж 500 мільйонів гривень із загального фонду державної скарбниці. Решта шістсот мільйонів — кошти зі спеціального фонду. Але якщо до спеціального фонду визначені 600 мільйонів не надійдуть, відповідно галузь їх не отримає — як це сталося у попередні роки. Представник парламентського комітету з питань ПЕК Віктор Турманов наполягає виписати всю суму — один мільярд і сто мільйонів — у загальному фонді. Адже виплата грошей у повному обсязі дасть можливість оживити виробництво, змінити стаціонарне, зношене обладнання на нове і сучасніше. Точної цифри фінансування на реанімацію шахт поки що не встановлено. Вона залежатиме і від пропозицій уряду, і від принциповості профільного комітету. Прем'єр-міністр Віктор Янукович після зустрічі з керівниками профспілок вугільної промисловості доручив Мінфіну та Мінпаливенерго віднайти спільно з профільними комітетами парламенту можливість поліпшення фінансування вугільної галузі у 2004 році. І причини на це у глави уряду серйозні: якщо необхідні кошти на будівництво і ремонт шахт не надійдуть, розпочате будівництво доведеться законсервувати. Що потребує понад 420 мільйонів гривень (за підрахунками Департаменту вугільної промисловості). Це також зменшить обсяги видобутку вугілля до 40 млн. грн. вже у 2005 році, а кількість шахт, які доведеться закрити, зросте до 55 одиниць.

Поради фахівців

Фахівці з Центру економічного розвитку (Київ) та Вугільного консалтингового центру (Донецьк) на замовлення Світового банку дослідили головні проблеми розвитку вугільної галузі і регіону Донбасу. У висновках дослідження чітко зазначено: «Виходячи з реалій стану української вугільної промисловості, на період виведення галузі з кризи необхідно зберегти систему державної підтримки як цільової державної програми. Розміри фінансової підтримки з року в рік мають поступово скорочуватися». Окрім того, експерти рекомендували Мінпаливенерго ініціювати перед урядом підготовку для вугільної промисловості програми приватизації. Тим паче що ця можливість передбачена проектом Державної програми приватизації на 2003—2008 роки.

Кабінет Міністрів у серпні 2003 року затвердив Порядок надання і визначення обсягів державної підтримки шахт, а також Порядок будівництва і технічного переоснащення підприємств з видобутку кам'яного, бурого вугілля і торфу. Крім того, уряд схвалив постанову про забезпечення виконання програми «Українське вугілля» на 2003 рік. (Цю програму Кабмін прийняв у 2001 році. Документ містить заходи, які мають забезпечити збільшення вітчизняного видобутку вугілля у 2010 році до 110 мільйонів тонн щороку. Однак, згідно з висновками Світового банку, програму не було втілено в життя через обмеження бюджетного фінансування).

Представники бюджетного комітету також наполягають на повному, а не частковому (як це передбачено в законопроекті) погашенні заборгованості із зарплати шахтарям. Є рішення трудового арбітражу між Мінпаливенерго і профспілкою працівників вугільної промисловості про необхідність упровадження нової бюджетної програми «Погашення заборгованості шахтарям із зарплати за минулі роки». Обсяг фінансування програми треба ввести в обсязі 750 мільйонів гривень. Нагадаємо, що недофінансування вугільної галузі із загального фонду за 1996—2002 роки становить 795,1 млн. грн.

Перші заступники голови бюджетного комітету В. Коновалюк та Л. Супрун на прес-конференції після наради в облдержадміністрації.

Замість висновків

На жаль, проблема бюджетного фінансування вугільної галузі може стати більш політичним питанням, ніж економічним. Наближення виборів 2004 року неминуче спотворить увесь позитив пропозицій парламентських комітетів. Адже ні для кого не секрет, що деяким політичним силам дуже навіть вигідна ситуація, коли рівень витрат на основні соціальні статті занижений. Це — підстава зайвий раз покритикувати владу і скликати людей на мітинги перед Кабінетом Міністрів.

Схоже, що ті, хто зацікавлений у підтримці соціальної напруженості, навмисно знижують рівень фінансування вугільних підприємств за рахунок збільшення витратної частини бюджету. І ця витратна частина радше не є інвестиційною, тобто не спрямована на розвиток галузі, є частковою компенсацією збиткової її роботи. Проте керівництво держави ще має можливість до другого читання таки врахувати належно в проекті бюджету потреби шахтарів. І, таким чином, хоча б частково реабілітуватися перед видобувцями нашого тепла.

Слава ХОМЕНКО.

КОНФЕРЕНЦІЇ

ЄЕП? ЄЕС? ЧЕС!

Україна має перейти від експорту сировини до експорту високотехнологічних видів продукції, зазначили учасники науково-практичної конференції, присвяченої проблемам і перспективам розвитку міжнародних зв'язків у рамках Чорноморського економічного співробітництва. Місцем проведення заходу було обрано болгарську Албену, а делегація Донеччини, до складу якої увійшли провідні науковці, представники бізнесу та влади, виявила найбільшу активність. «Для нас дуже важливо з допомогою Азовсько-Чорноморської транспортної магістралі повернутися на ринки країн — членів ЧЕС: Росії, Греції, Румунії, Молдови, Туреччини, Болгарії», — сказав доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри «Міжнародна економіка» Донецького національного університету Юрій Макогон.

Експорт підприємств Донеччини становить п'яту частину від загальноукраїнського обсягу. За кордон відправляють метал, хімічну продукцію, продукцію машинобудування. Але вчені й промисловці наполягають на тому, щоб змінити структуру експорту: торгувати, приміром, не металом, а виробами із нього, що набагато вигідніше. Свого часу до Румунії та Болгарії Україна постачала електроенергію, а до Туреччини — машини. І таких прикладів чимало.

Учасники конференції вважають, що Чорноморське економічне співробітництво може зіграти свою роль в інтеграційних європейських процесах, адже Греція вже входить до складу ЄЕС, Туреччина є асоційованим членом, а Болгарія і Румунія — найближчими кандидатами. Водночас, відзначено на конференції, ЧЕС поки що не набула авторитету як потужна міжнародна структура, тому велике значення мають прямі канали співробітництва. Наступну конференцію з проблем чорноморського співробітництва заплановано провести в Маріуполі — місті, яке входить до асоціації країн Чорномор'я.

Ліна КУЩ.

Як стимулювати соціальний розвиток?

На початку XXI століття на міжнародному і національному рівнях чітко вирізняється об'єктивна тенденція, яка визначає пріоритетну роль соціальної орієнтації економіки. Цій стратегії підпорядковано заходи економічної та соціальної політики. У країнах Європейського союзу запроваджуються загальноєвропейські принципи і правила соціального захисту громадян. На соціальний захист в європейських країнах витрачається 28 відсотків ВВП, а разом із пенсіями і медичним обслуговуванням — більш як 32 відсотки. Україна поки що не може забезпечити такий рівень реалізації соціальних потреб. Для вирівнювання відмінностей між країнами у соціальній сфері потрібно швидше переходити до прогресивніших норм та інституцій, закріплених у міжнародних документах (конвенціях ООН, МОП, Європейській соціальній хартії, Європейському кодексі соціального захисту, Світової організації торгівлі тощо).

У зв'язку із цим дедалі нагальнішою стає реалізація соціальних стандартів і гарантій, визначених у законодавчому полі України. Це насамперед закони України «Про державні соціальні стандарти і державні соціальні гарантії», «Про прожитковий мінімум», «Про державну допомогу сім'ям із дітьми», «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям» та інші.

Саме ця проблематика стала темою «круглого столу» «Україна на шляху до Європи: соціальні стандарти і гарантії», який за ініціативою Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики і праці було проведено 13 жовтня 2003 року. Його учасники зазначили, що положення наведених законів, які відповідають нормам Конституції України, не виконуються. Основні нормативи не забезпечуються достатнім фінансуванням.

Зволікання із дієвим впровадженням системи соціальних стандартів ускладнює формування системи соціальної безпеки для всіх громадян і уповільнює процес соціальної інтеграції в європейський простір. Залишається недосконалою система державного соціального страхування як специфічна форма соціального захисту населення. Регулювання соціально-трудових відносин незадовільне, а трудове законодавство не відповідає ринковій економіці. Соціальне партнерство має формальний характер. Масштаби латентної зайнятості й оплати праці набули загрозливого характеру. У тіньовому секторі економіки, який поглинає 50 відсотків трудових ресурсів, розповсюджено факти трудової дискримінації.

Життєвий рівень громадян України перебуває на вкрай низькому (одному із найнижчих в Європі) рівні — майже 28 відсотків населення живуть за межею бідності, понад 60 відсотків робітників, які працюють на підприємствах різних форм власності, отримують заробітну плату, яка нижча за прожитковий мінімум для працездатної особи. Залишається значною міжгалузева і регіональна диференціація в оплаті праці.

Водночас відсутня чітка державна політика у сфері трудових відносин, що призводить до істотної недооцінки результатів людської праці. Економічні та соціальні функції заробітної плати не відновлюються. Один із проявів системної кризи в соціальній політиці — невиконання Указу Президента України «Про Концепцію подальшого реформування оплати праці в Україні» від 25 грудня 2000 р. Позитивні моменти, які є в народногосподарській практиці у сфері оплати праці, не знімають соціальної напруженості.

В Україні більшість населення мешкає у невеликих містах і сільській місцевості. Однак Концепція програми законодавчого забезпечення розвитку місцевого самоврядування і Концепція державної регіональної політики залишають незмінною жорстку регламентацію діяльності самоврядних органів. Відсутній чіткий розподіл сфери компетенції та повноважень між органами місцевого самоврядування різного рівня та органами державної влади. Це істотно обмежує можливості органів регіонального управління в забезпеченні підвищення добробуту населення. Одна із центральних проблем соціального розвитку територій — реалізація на практиці принципу фінансової автономії місцевого самоврядування — залишається нерозв'язаною.

■ ■ ■

Майже 28 відсотків населення живуть за межею бідності, понад 60 відсотків робітників отримують заробітну плату, яка нижча за прожитковий мінімум для працездатної особи.

■

Повільно розповсюджуються прийняті у країнах Європейського союзу стандарти регіонального стратегічного планування, що мають на меті насамперед ефективне вирішення актуальних місцевих соціальних питань. Вкрай недосконалою є методологія рейтингової оцінки регіонів, що використовується Міністерством економіки та з питань європейської інтеграції України, за якою механічно змішуються соціальні та техніко-економічні показники.

На реалізацію практичних завдань, пов'язаних із вступом нашої країни до Європейського союзу, має бути спрямовано всі інституційні перетворення, політика економічних, соціальних і гуманітарних реформ. Тому надзвичайної важливості набувають трансформації в соціальній сфері в контексті їх відповідності європейським стандартам якості життя.

Аналіз загальної ситуації, що склалася в Україні в останнє п'ятиріччя, дає підстави для висновку: здійснювані реформи і соціальні (людські) пріоритети все ще надто далекі від узгодження. Тому загальна стратегія реформаторства має бути скоригована у плані забезпечення необхідних критеріїв і показників сталого людського розвитку, соціального забезпечення і захисту людини як основного суб'єкта й мети суспільного розвитку.

Стан залишатиметься критичним, доки не сформується стійка ідеологічна основа стратегії соціальних перетворень. Вкрай потрібна ґрунтовна і системна розробка концепції побудови в Україні соціальної держави відповідно до статті 1 Конституції України із визначенням її принципів і функцій, шляхів і етапів реалізації. Проте увага до створення такої концепції останнім часом зменшилася. Практична робота з її напрацювання загальмувалася, водночас у суспільстві зростає негативізм до соціально-економічних перетворень.

У результаті обговорень і дискусій учасники «круглого столу» звернулися до Кабінету Міністрів України із пропозиціями активізувати роботу з розробки і впровадження в Україні реальної моделі соціальної держави. Єдина думка була у фахівців стосовно того, що такий крок є продуктивним для розробки низки системоутворюючих документів, зокрема, Концепції людського розвитку, Національної моделі соціальної політики, Соціального кодексу України, а також законопроекту «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики України», впровадження у бюджетну практику моделі соціального бюджету.

Наслідком повноцінного діалогу стала узгоджена позиція учасників «круглого столу» стосовно активної адаптації національного законодавства із питань соціальної політики і праці до вимог законодавства Європейського союзу і здійснення заходів із опрацювання і подання на розгляд Верховної Ради України проектів законів про ратифікацію Європейської соціальної хартії та приєднання до Європейського кодексу соціального забезпечення. Оскільки широка громадськість та навіть фахівці мало знайомі із змістом Європейського кодексу соціального забезпечення, поставлено питання про необхідність інформування громадян та їхніх об'єднань про трудові та соціальні права трудящих, які викладені в цьому міжнародному документі.

Для України приєднання до соціальних європейських принципів означає необхідність здійснення політики, спрямованої на досягнення встановлених для країн ЄС стандартів у галузі заробітної плати, пенсій, допомог, соціального страхування, охорони здоров'я, безпечних умов праці, зайнятості, професійної реінтеграції тощо.

Особливо серйозні проблеми накопичилися у сфері заробітної плати. На думку промовців, потрібно рішучіше і послідовніше запроваджувати сучасні механізми оплати праці. Підлягає сумніву надто оптимістична теза про прогресивне випередження реальної заробітної плати показників динаміки ВВП. Проблема полягає в тому, що темпи нарощування доходів населення супроводжуються певною їх диференціацією по регіонах країни. Без піднесення на достатній рівень заробітної плати переважної більшості тих, хто працює, неможливе пожвавлення економіки. Такий висновок домінував під час «круглого столу». Світове співтовариство у XXI столітті визначило пріоритетні цілі, досягнення яких сприятиме пом'якшенню кризової соціально-економічної ситуації.

Україна, беручи участь у світовому інтеграційному процесі, сформулювала їх у галузі освіти, гендерних відносин, бідності, екології, медицини тощо. Доведеться розробити спеціальні заходи і визначити ресурси для їх досягнення. З цією метою учасники «круглого столу» звернули увагу на потребу імплементації системи індикаторів Цілей Розвитку Тисячоліття ООН у прогнозно-програмні документи: Стратегію соціально-економічного розвитку України (2004—2011 рр.), Стратегію подолання бідності, Програму економічного і соціального розвитку України на 2004 рік.

У контексті довгострокового періоду розвитку України обговорювалися інноваційні підходи до розв'язання проблем забезпечення населення житлом і реформування комунального господарства.

Окремими темами були: підвищення престижу і ефективності системи соціального партнерства, зміцнення ролі сторін, особливо профспілок, у колективно-договірному процесі і забезпечення пріоритетного використання у трудовому законодавстві вітчизняних соціально-економічних і соціально-трудових стандартів і гарантій.

На засіданні комітету від 15 жовтня 2003 року було прийнято рішення направити рекомендації, схвалені учасниками «круглого столу», до Кабінету Міністрів України для врахування у роботі із визначення і здійснення конкретних заходів з наближення життєво важливих параметрів соціально-економічного розвитку України до європейських соціальних орієнтирів і гарантій, європейського рівня якості життя.

Проведення «круглого столу» мало позитивне значення для формування розширеного правового поля соціальної політики, стимулювання розробки механізмів впровадження соціальних стандартів і контролю за їх виконанням.

Василь ХАРА,
голова Комітету з питань соціальної політики та праці;
Валерій НОВІКОВ,
завідувач відділу Інституту економіки НАН України, доктор економічних наук, професор, експерт ПРООН, голова науково-методичної ради при Комітеті Верховної Ради з питань соціальної політики та праці.

ВІСТІ ЗВІДУСІЛЬ

■ Хмельницька область

Вода одна, а ціни різні

Мешканці Новоушицького та Кам'янець-Подільського районів Хмельницької області тягнуть свої водоводи з однієї річки Дністер, та ціни на питну воду і водовідведення в сусідів помітно відрізняються. Якщо кубометр води для кам'янчан коштує 90 копійок, то в Новій Ушиці тариф вищий — 1 гривня 25 копійок. Новоушицьке госпрозрахункове підприємство «Водоканал» нещодавно «порадувало» своїх абонентів: у зв'язку із завданими підприємству збитками на суму 25,8 тисячі гривень через занижену ціну воно змушене вдатися до непопулярних заходів...

Як пояснила директор новоушицького водоканалу Оксана Цимбалюк, зростання цін неминуче після зростання затрат на електроенергію та паливно-мастильні матеріали, необхідні для надання послуг. У Новій Ушиці мешканці беруть воду з колонок, але не кожен поспішає розрахуватися. Ціна на воду дністровського розливу в цьому селищі може сягнути двох із половиною гривень. Тягар упаде знову-таки на плечі тих, хто платить, бо механізм вибивання боргів не діє.

Віра ШПИЛЬОВА.

■ Київ

Матеріальні наслідки телефонного хуліганства

У Києві затримано двох підлітків, які майже сто разів дали неправдиві повідомлення в екстрені служби столиці. 28 жовтня 17-річний житель Львівської області зустрів свого 18-річного друга, який розповів йому, що нещодавно дзвонив до Києва і, жартома «замінувавши» один об'єкт, повідомив про аварію на іншому.

За інформацією центру громадських зв'язків ГУ МВС України в Києві, згодом недоуки неодноразово «розважалися» таким чином. 31 жовтня, наприклад, один з них подзвонив до міліції і заявив, що перший поверх ЦУМу заміновано, зажадавши тисячу доларів за те, щоб зрив не відбувся. Вночі друзі подзвонили до столичної пожежної охорони і протягом півгодини намагалися познайомитися з дівчиною-оператором. У розмові їй вдалося з'ясувати місцезнаходження донжуанів. Це і допомогло їх розшукати.

Щодо затриманих порушено кримінальні справи за статтями Кримінального кодексу України про хуліганство і про завідомо неправдиве повідомлення про загрозу життю і здоров'ю громадян. Адміністрація ЦУМу, бажаючи відшкодувати збитки, яких зазнав магазин під час пошуку неіснуючої бомби, висунула претензії підозрюваному на суму 100 тис. грн.

■ Волинська область

Німецькі колонії на Волині

Таку назву має книга доцента Волинського державного технічного університету, кандидата історичних наук Михайла Костюка, яка нещодавно вийшла в Тернополі у видавництві «Підручники та посібники». Це перше вітчизняне видання про німецьку національну меншину на Волині, що на початку минулого століття за чисельністю поступалася лише єврейській і польській, налічуючи 1913 року 204 тисячі осіб.

На основі багатого фактичного матеріалу, почерпнутого із зарубіжної і вітчизняної літератури, архівних джерел, періодики кінця XIX — початку XX століття, автор простежує причини, динаміку та правові умови колонізації, географічного розселення колоністів, процес формування німецького землеволодіння, особливості матеріальної культури, побуту та духовного життя волинських німців.

Капличка для засуджених

У слідчому ізоляторі №2 Луцька відкрито капличку великомучениці Анастасії Узорішительниці. В її облаштуванні та розпису взяли участь самі засуджені. Саме вони і є парафіянами каплички. А богослужіння тут проводять отці Валентин і Григорій із Свято-Покровського храму Луцька.

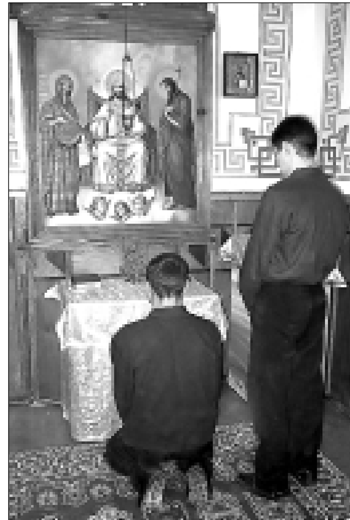

Фото Миколи КОМАРОВСЬКОГО (Укрінформ).

Капличку освятив митрополит Луцький і Волинський Ніфонт. Він подарував СІЗО ікону Христа Спасителя.

Микола ЯКИМЕНКО.

▼

У тіньовому секторі економіки, який поглинає 50 відсотків трудових ресурсів, розповсюджено факти трудової дискримінації

БУДІВНИЧІ КУРГАНІВ

ІСТОРІЯ КРАЮ 2750—2000 рр. до н.е.

Започатковуючи нашу рубрику, ми придумали і її графічне втілення. Трипільська красуня, яка жила шість тисячоліть тому і послужила моделлю для автора статуетки, мало чим відрізнялася від моделі сучасного фотографа. Всі технічні досягнення, включаючи літаки, мобільні телефони і комп'ютери, змінили нас не так кардинально, як може здатися. Проблемами, переживаннями, радощами і смутком більшість із нас майже не відрізняється від предків. Та чи інша інформація хвилює людину незалежно від того, почув він її у випуску теленовин чи з вуст заїжджого торговця...

Уже після опублікування колажу з'явилася ще одна відбита в ньому особливість, властива нашій землі, нашому краю. Тисячолітня історія проступає все наше життя, її сліди оточують нас з усіх боків. Вона не тільки в древніх курганах Черкащини, Донеччини, Причорномор'я і Карпат. Не тільки в стародавніх стінах Києва, Чернігова чи Львова, міст Криму. Її сліди помітні в традиційних орнаментах, у формі і конструкції звичних предметів — від горщиків і казанків до елементів одягу... Така історія не може минути безслідно. Потрібно просто вміти розгледіти її прояви в сучасному житті. Ми намагатимемося показати вам хоча б деякі її риси, а інше, якщо вас це зацікавить, ви зможете побачити самі.

ПЕРША МОДЕЛЬ РАЮ

Практично в будь-якому селі у степовій частині України вам покажуть свою «Козачу Могилу». І розкажуть принагідно романтичну історію її виникнення. У ній, найімовірніше, буде присутній чи то молодий козак, чи, навпаки, сивочолий полковник, який склав свою буйну голову в битві з татарами (турками, шляхтою...). Вам повідають, як його бойові побратими після лютої, але переможної січі поховали героя і шапками насипали на могилі курган.

Практично зі стовідсотковою впевненістю можна стверджувати, що розповідь ця — не більш як красива легенда. Курган цей, чи, як у нас звикли називати такі споруди, могила, найімовірніше, був споруджений задовго до того, як татари почали чинити набіги на нашу землю. На території нашої країни звичай цей існує майже п'ять тисяч років. Кургани над похованням насипали і половці, і скіфи, а до них — скіфи і кімерійці. А ще раніше — племена, назви яких стерлися з пам'яті поколінь.

Зараз їх називають, відповідно до археологічної традиції, за внутрішнім облаштуванням поховань — ямні, катакомбні і зрубі культури. Їхні представники насипали кургани над могилами, але померлих ховали або в ямах, або в катакомбах, або у спеціальних зрубах.

Такий обряд поховання пов'язаний, найімовірніше, з поширеними в ту епоху — кінець IV — початок III тисячоліття до нашої ери — уявленнями про загробне життя і бажанням це життя забезпечити комфортом, що відповідав би соціальному і майновому статусу покійного. Для цього, залежно від рівня добробуту небіжчика, в його могилу клали предмети домашнього начиння, продукти, регалії, зброю і ремісничий інструмент, а інколи навіть транспортні засоби, тяглову худобу і домашню живність. Усе робилося для того, щоб, перейшовши в інше життя, людина мала все необхідне — не тільки домашніх тварин, а й власну територію, на якій він міг би їх пасти. Кургани — перші на нашій землі монументальні споруди — були символом земельних угідь, які забирають на той світ. Річ у тім, що складано їх із дерну. Покладені вертикально його шари могли означати певний земельний наділ, начебто згорнутий у сувій. Розміри цього наділу, вірогідно, і диктували величину надгробної споруди. Що багатший небіжчик — то більший «сувій».

Крім того, зведений у степу курган відбивав і певні права власності на пасовища, які гарантували саме існування степових народів. Кургани були не тільки надмогильними спорудами. Помітні на тлі степового ландшафту, вони позначали шляхи пересування скотарів і одночасно були своєрідними символами зв'язку нащадків із предками, сьогодення з минулим. Під деякими з них поховань немає. Ці досить складні споруди були своєрідними степовими храмами, з ритуальними площадками на вершині. Біля них люди збиралися у певні сезони, щоб пошанувати пам'ять предків, принести жертви богам, відзначити свята.

У ті часи, з різними варіаціями, звичай цей був поширений повсюдно від українських степів до Єгипту. Гробниці і піраміди древніх фараонів відрізняються від катакомбних поховань хіба що кількістю майна і розмірами кам'яних «курганів» — що не кажи, а єгипетська знать на ті часи була таки багатша.

На відміну від єгиптян, що знімали у благодатній заплаві Нілу по два врожаї на рік, народи, що мешкали на території півдня нашого краю у третьому тисячолітті до н. е., займалися кочовим скотарством. Щодо їх походження зламано чимало списів, але найімовірніше частина курганних культур сформувалися на нашій землі із залишків трипільців і племен, котрі існували на околицях їхньої цивілізації, а після її занепаду здобули можливість вільно пересуватися в раніше недоступних межах.

ВОЗИ В СТЕПУ

Прийнята в науці періодизація історії не тільки приблизна, а й дуже умовна. Одна епоха не зміняє іншу в один день. Для цього потрібні навіть не роки — сторіччя. Так само, за дуже рідкими винятками, зміна однієї археологічної культури на іншу — процес не одномоментний. Крім того, загибель цивілізації не означає зникнення її носіїв. У більшості випадків умови, що змінилися, змушують населення тієї чи іншої території змінювати життєвий уклад і пристосовуватися до нових реалій.

Трипільська цивілізація, що прийшла в занепад унаслідок змін клімату, залишила після себе, проте, величезний обсяг знань, який дозволив наступним поколінням знайти нові шляхи розвитку, розробити інші способи існування на цій землі. Трипільці зробили якісний стрибок у розвитку технологій і культури. Їхні досягнення встановили своєрідну планку цивілізованості, нижче якої мешканці цієї землі уже ніколи не опускалися. Йдеться не тільки про конкретні технології та методи господарювання, у Трипіллі було розроблено базові принципи, застосовуючи які, можна розв'язувати як конкретні, так і глобальні проблеми. До певної міри такі засади можна порівняти з сучасною фундаментальною наукою.

На практиці це мало такий вигляд. Зміна

▼ Копія головного транспортного засобу бронзового віку — чотириколісного воза. Виготовлена і експонується у Кам'янець-Подільському заповіднику.

Обряд поховання у племені ямної культури. Реконструкція за результатами розкопок. Археологічний музей Тираспольського університету ім. Т. Г. Шевченка.

клімату на рубежі IV — III тисячоліть спричинила розширення степу на сотні кілометрів на північ. Для нас це стало дарунком долі — саме в той період в цілому сформувалися знамениті українські чорноземи. А для древніх хліборобів скорочення лісостепової зони означало крах усього укладу життя. Проте рівень їхніх знань дозволив частині з них уникнути трагічних наслідків. У трипільців було головне — комплексне господарство. Вони успішно сполучали землеробство з тваринництвом. Для адаптації в нових умовах їм було досить змістити акценти з хліборобства на скотарство. І вони це зробили. Внаслідок об'єднання трипільців з навколишніми племенами виникли нові спільноти, основу життя яких становило тваринництво. Цей крок позначився не тільки на їхньому раціоні. Він кардинально змінив увесь спосіб життя.

Сіно, як відомо з прислів'я, до корови не ходить. Відповідно, корів, коней та іншу живність треба «доставити» до кормів і води. Але трава росте повільніше, ніж ваші тварини її поїдають. Виходить, уже незабаром вам доведеться переганяти стада на нові угіддя. За якийсь час ви переконаєтеся, що довжина перегонів раз у раз збільшується, і настає час змінювати місце проживання. Невдовзі ви переконаєтеся, що найкраще зробити житло мобільним і переганяти стада на нові пасовища, не затримуючись довго на одному місці. Інакше кажучи — кочувати у долинах численних степових річок.

Колесо було відоме вже трипільцям, але справжній розквіт колісного транспорту настав в епоху курганних культур. До нашого часу дійшли не тільки фрагменти древніх возів, а й цілі екземпляри, що дають змогу судити про їхню високу надійність і конструктивну досконалість. Досить сказати, що вже тоді люди знали про так званий розвал коліс (відоме автомобілістам технічне рішення, коли колеса встановлюють під кутом до осі обертання, що підвищує ефективність роботи транспортного засобу в навантаженому стані). Свого часу на Запорізькому автозаводі було проведено дослідження фургона, знайденого в одному з кримських поховань. Їх результати стали несподіваними для автомобілебудівників. Виявилося, що майстри однієї з катакомбних культур установили колеса під ідеальним кутом!

Масивні, досить просторі, дещо подібні до чумацьких мажар зі шкіряним верхом, вози були не тільки транспортним засобом, а й будинком на колесах. Для триваліших стоянок розбивали намети або обладнували землянки, а в місцях зимівель споруджували дерев'яні, а іноді навіть кам'яні огорожі, щоб захистити житло, а головне — худобу від холодного степового вітру. У районі Запорожжя виявлено навіть стаціонарну зимову стоянку з обнесеними стіною домами. Будинки з кам'яними підмурівками мали глинобитні стіни і криті дерном дахи. Слід зазначити, що мешканці Трої, котра вже існувала, в ті часи жили в будинках аналогічної конструкції, щоправда, стіна, що оточувала їхнє місто, була набагато масивніша.

Побут стародавніх кочівників зазнав істотних змін. Постійні переїзди змусила відмовитися від таких «надмірностей», як меблі, стаціонарне вогнище, особистий посуд. Громада не могла транспортувати з собою гончарну майстерню і печі для випалу кераміки. Та й перевезення предметів, які легко розбити, — справа дуже складна. Довелося перейти на виготовлення дерев'яного начиння, а необхідний у господарстві мінімум глиняних горщиків кожна родина виготовляла вручну. Посуд ліпили жінки з глиняних джгутів завтовшки 1-2 сантиметри. Декорували вироби в кожній місцевості по-своєму, використовуючи відбитки шнура, нанесення заглибленого орнаменту шпичкою або спеціальним штампом-валиком. Випалювали вироби в багатті. Для того часу характерні горщики з округлим дном, які зручно розміщати в імпровізованому кам'яному вогнищі або просто в заглибленні в ґрунті, розклавши по колу вогонь.

ДОНЕЦЬКИЙ КЛАН

Якщо гончарне виробництво занепало, то металургія отримала новий поштовх. На зміну виробам із м'якої міді поступово прийшли бронзові. Цей сплав набагато краще підходив для виготовлення знарядь, предметів побуту, зброї і прикрас. Зі зникненням цивілізацій Старої Європи в Трансільванії і на Балканах (єдиним її осколком залишилася Крітська культура, що дала згодом поштовх розвитку Древньої Греції), канал імпорту балканської міді вичерпався. Альтернативні джерела сировини було знайдено на сході.

На території Донецької області в III тисячолітті до н. е. спостерігається посилена розробка рудних родовищ та інтенсивний розвиток металургії. Технології виготовлення бронзових виробів постійно вдосконалюються. Донецький «клан», який контролював виробництво металу, був одним із найбагатших і наймогутніших на той період. Він не тільки цілком задовольняв свої потреби, а й постачав вироби і сировину населенню інших регіонів. На території області знайдено бронзові зливки, що відповідають стандартам, які існували в ті часи в Анатолії та Месопотамії.

В обмін на метал «донетчани» одержували не тільки матеріальні цінності, а й досконаліші технології, зокрема з Кавказу — визнаного центру розвитку металообробки тієї епохи. Деякі археологічні знахідки дають підстави говорити про існування тісних економічних і культурних зв'язків з основними на той час вогнищами цивілізації. Наприклад, у похованнях «катакомбників» виявлені фаянсові намиста, що потрапили сюди або з Єгипту, або з Малої Азії.

На північ від степів, що простиралися в ту пору до теперішньої Київщини (нагадування про ті часи — багатий на кургани миронівський степ) жили численні племена, що залишили тут після себе безліч кам'яних бойових сокир і прикрашену відбитками шнура кераміку. За що і були названі археологами культурами «шнурової кераміки», або «бойових сокир». Вони теж насипали кургани, навіть у Карпатах, сягаючи часом досить високо в передгір'я. Кочуючи з отарами овець з полонин на рівнини, саме вони створили тут систему господарства (не кажучи про численні риси матеріальної культури) добре знайому всім, хто бував у гуцульських селищах. А бартка (гуцульська сокирка) і дотепер є неодмінним атрибутам національного чоловічого вбрання.

Суворе життя древніх кочівників, необхідність постійно боротися за багаті ресурсами території спричинювали посилення мілітаризації племен. Наявність постійної зовнішньої загрози вимагала чіткої військової організації. Це стало однією з причин виникнення чіткої ієрархічної системи, подібної до індійської системи каст. На вершині піраміди знаходилися світські і релігійні лідери. Далі йшли професійні воїни (зброя і техніка бою на той час досягли такого рівня, що володіння ними вимагало певних навичок і підтримання форми). Нижче стояли звичайні члени племені, що, судячи з усього, також поділялися на кілька «каст» — ремісники, торговці, скотарі. Нижчий ступінь піраміди становили «інородці, що прибилися до племені», частина з яких, мабуть, були військовополоненими і яких використовувано як невільників.

ЧАС БОЙОВИХ СОКИР

Приналежність до певної соціальної групи, найімовірніше, передавалася в спадок і позначалася як спеціальними ритуалами, так і символами. Так, широко відомий український символ влади — булава здобула поширення на початку III тисячоліття до н. е. Спочатку як зброя, що складається з кулястого кам'яного навершя і дерев'яного руків'я, а пізніше — і як церемоніальний аксесуар. Деякі зі знайдених булав такі великі, що могли використовуватися тільки як культові предмети. Цікаво, що булава подібної конструкції була і одним із символів влади єгипетських фараонів.

Кам'яна статуя вождя в повному озброєнні, датована III тис. до н. е. Стелу знайдено неподалік села Керносівка Дніпропетровської області.

Символом приналежності до військового стану були бойові сокири. Озброєння бійця тієї епохи становили лук зі стрілами, кинджал, дві легкі метальні сокири і одна важка — для ближнього бою. Кожну одиницю виготовляли під конкретного власника (відомі сокири для правої і лівої руки), ретельно полірували і прикрашали візерунком. Поряд з бронзовою, широко використовували і кремінну зброю. При цьому іноді її виготовляли, наслідуючи металеві вироби — на деяких кам'яних знахідках можна побачити ретельно виконані «ливарні шви».

Метальні сокири у вправних руках були дуже ефективною і грізною зброєю. У деяких похованнях виявлено черепи зі слідами кількох улучень. Але інколи жертві вдавалося вижити навіть після проникаючого поранення в голову. Виявлено кілька черепів із вдало виконаними трепанаціями, після яких людина ще жила кілька років. Але переважно техніка бою і зброя того часу передбачали війну на знищення супротивника. Наприклад, на кремінних наконечниках бойових стріл робили спеціальні тонкі вусики, що перешкоджали витягуванню їх із рани, тим часом як мисливські були простої листоподібної форми. Більшість похованих під курганами чоловіків свого часу померли насильницькою смертю.

Простіше кажучи, їх було вбито. І не через якусь особливу кровожерливість древніх воїнів, справа в ресурсах. Маршрут кочівлі складали дуже старанно. Переганяючи худобу на нові пасовища, плем'я мало бути упевнене в тому, що корму там досить. Поява в околицях «незапланованого» стада ставила клан на грань виживання. Природно, усі спроби проникнення на чужу територію припиняли найкардинальнішими методами.

ВІДЛУННЯ ДРЕВНІХ ЗВУКІВ

Яскравою ілюстрацією до взаємин між сусідами у ті часи є відгомін подій, що залишився в сучасних мовах. На півночі представники ямних і катакомбних культур — індоіранські племена, що називали себе аріями (за однією з версій назва пов'язана з Сонцем — АРІЙ—ОРІЙ—ЯРИЛО, за іншою — arua (арій) означає «гостинний», а також — «хазяїн», «людина шляхетного походження», «вільний»), сусідили з фінно-угорськими народами. У деяких фінно-угорських мовах і сьогодні поняття «раб» позначається словом «орій». У сусідів горді арії, що потрапили в полон, займали не надто завидне становище. У цій області, втім, дотримувалися паритету — воїни обох сторін мали однакові шанси закінчити невдалий набіг безстроковими «примусовими роботами на благо супротивника».

Утім, лінгвістичний внесок тих народів у сучасне життя не обмежується одним поняттям. З тих часів в українській мові збереглися слова кубок, ситець, камфора, Бог, рай, збіжжя, хвала, кагат, хорт, курка, ворс, хом'як, кишеня, сто, чаша, шатро, доїти, бачити, топірець, ящірка, груша, мідь, бронза, морда, іній. Чимало звичних для нас географічних назв — топонімів належать до тієї епохи. Дніпро, приміром, називають Дніпром уже п'ять тисяч років, Карпати (буквально «скелясті») — так само. З тих часів — Дністер, Дунай, Дон, Десна, Двіна, Самбор, Горинь, Стрий, Сула, Хорол, Прут і сотні інших топонімів. Причому спостерігається взаємне проникнення різномовних топонімів на північ і на південь.

Дослідження древніх письмових джерел дають часом дуже несподівані результати. Історія про Генріха Шлімана, що знайшов древню Трою завдяки безсмертної гомерівської «Іліаді», відома всім. А в одній із книг древньоіндійського епосу — «Аюведі» є розповідь про Змія, що перекрив рух вод на землі, і бога (Вішну), який переміг страховище і врятував людей від загибелі.

Цей міф напрочуд точно збігається з археологічними знахідками на дніпровському острові, де у XVI сторіччі була розташована споруджена Байдою Вишневецьким фортеця, що контролювала стратегічну переправу. На цьому місці археологами було виявлено кам'яне укріплення бронзового віку, що, мабуть, виконувало ті само функції. З тією лише відмінністю, що у третьому тисячолітті до н. е. клімат був сухішим, а рівень води у Дніпрі — нижчим. Цілком імовірно, що у певний сезон через річку можна було не тільки переправлятися, а й переганяти стада. Плем'я, що контролювало таку переправу, здобувало безроздільне панування над ситуацією і можливість диктувати свої умови сусідам.

Сусідам таке становище навряд чи подобалося, і "змій", який підступно втрутився у природний плин життя, мав бути знищений. Боротьба із супостатом, очевидно, закінчилася перемогою, а її відгомін, не виключно, зринув через тисячоліття в епосі далекої країни. Зринув, слід зазначити, не випадково.

ВИХІД

Наприкінці третього тисячоліття до нової ери частина індоіранських кочових племен залишила українські степи і рушила на схід у пошуках кращого життя. Причиною мандрів, які тривали багато століть і завершилися в долині Інду, стала чергова зміна клімату і, як наслідок, скорочення площі степів. Мінялися природні умови, мінялися ландшафти, випробувані століттями форми скотарства втрачали свою ефективність.

Деякі племена і клани, зберігши звичний спосіб життя, погнали свої стада на схід. У своєму русі вони розділилися на два розгалуження. Одне осіло в Персії, друге досягло Індії. Перші нове місце проживання назвали «Арьянам» — «Країна аріїв». Згодом воно трансформувалося в Іран. У їхній культурі беруть початок древні цивілізації Персії, Мідії, Парфії. Другі, освоївши згодом долину Інду, заклали основи сучасної індійської цивілізації. З виникненням писемності, через тисячоліття, було записано їхні прадавні перекази, космологічні уявлення і надзвичайно складну систему релігійних приписів та ритуалів.

Але були й ті, хто, скориставшись із досвіду попередників, зміг повернутися до традицій землеробства. У принципі культура обробки землі ніколи цілком не зникала з життя кочівників. Протягом усієї своєї історії вони сіяли злаки. Численні знахідки пшениці, ячменю, проса дають підстави гадати, що тією чи іншою мірою землеробством займалися всі кочові племена, але інтенсивніше — мешканці лісостепу і кримських передгір'їв. В одному з поховань у Криму поруч із розібраним возом, зброєю, начинням і прикрасами виявлено мішок пшениці, вочевидь призначеної для посіву. Похований вождь мав можливість у «кращому світі» не тільки чинити військові подвиги, не тільки випасати свої отари, а й вирощувати хліб.

Такі знахідки, а також поява час від часу в обробці кераміки ямних, шнурових і катакомбних культур символів, дуже поширених у трипільську епоху, дають підстави твердити, що знання і навички, необхідні для успішного розвитку цивілізації, було збережено протягом тисячоліття. Потім вони відіграли певну роль у становленні нової формації, розквіт якої припадає на II тисячоліття до нашої ери.

Її представники також споруджували кургани, але ховали своїх небіжчиків переважно у зрубах. Звідси археологічна назва культури — зрубна. Поруч з ними жили хлібороби. Археологи назвали їхню культуру «сабатинівською» від найменування села на Південному Бузі. А от у древніх хроніках її носіїв називали інакше. Вибиті на камені обелісків і стінах храмів рельєфи далекого Єгипту донесли до наших днів звістки про «народи моря», як про грізних суперників, що завдали чимало неприємностей блискучим і могутнім «синам бога Ра». І є певні підстави думати, що в долині Нілу ці «народи моря» з'явилися в тому числі і з степів Північного Причорномор'я.

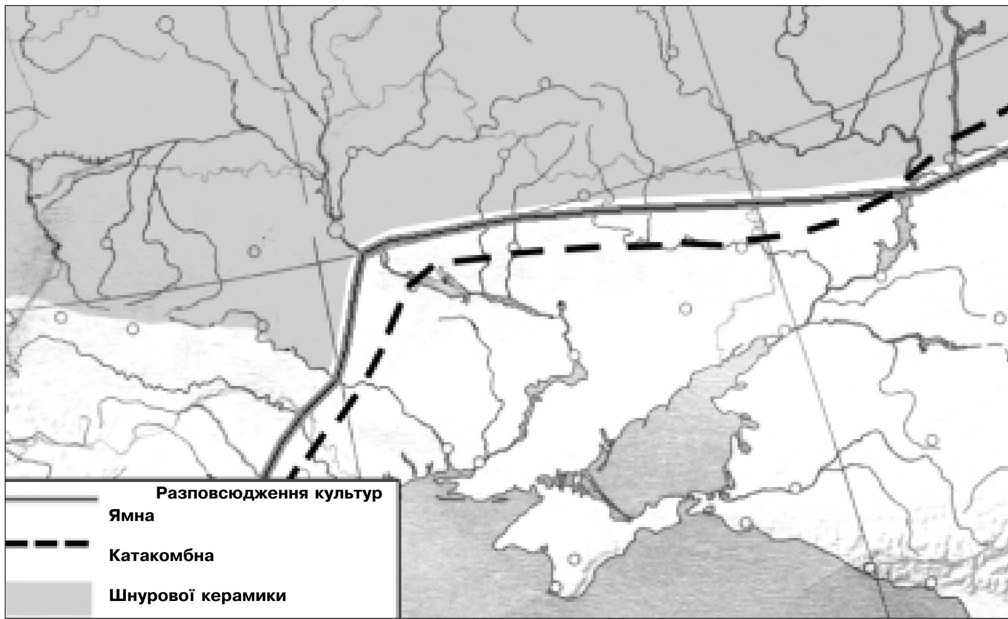
Докладніше про ці події розповімо в наступному матеріалі нашої рубрики.

Олег ДЕНИСОВ,
Михайло ВЕДЕЙКО,
кандидат історичних наук.

Горщик з магічним орнаментом із поховання катакомбьної культури.
Бронзовий кинджал, кремінний наконечник дротикаі прикраси з поховання ямної культури.Розкопки експедиції Інституту археології.
Бойовий молот і булава, знайдені в похованні катакомбної культури. Археологічний музей Інституту археології НАН України. Київ.
Зовнішній вигляд представників «катакомбного» племені «донецького клану». Реконструкція Зінаїди Васіної.

Портрет однієї вулиці

Саме на цій луганській вулиці є все, щоби пригадати історію країни, розпочату 7 листопада 86 років тому: назва, будинки, пам'ятники. Трудівник Луганщини, встановлений до 50-ої річниці колись великого жовтня, і нині гордо тримає над головою факел. Алеї скверу імені 30-ї річниці ВЛКСМ так само суворо-аскетичні. Навіть фасади будинків, на яких почепили нові яскраві вивіски, все одно ті самі — радянські. Хоча є і ознаки нового життя. Кіоски, супермаркети, жебраки і вуличні музиканти, яскраво-червона палатка вуличного кафе за спиною в Тараса Шевченка. І, звичайно, новостворений святий образ Берегині.

По вулиці Радянській ходять люди, їздять машини і тролейбуси. Тут є готелі, державні установи, кафе і банки. Хоча мені здалося, що вона веде в минуле. Що ж, пригадувати і пам'ятати радянське корисно, але вертатися до нього все-таки не хочеться.

Анастасія СИРОТКІНА.
Фото автора.

З ПОШТИ

«Я боюся не собак, а людей»

ІСТОРІЯ З КОНВЕРТА

«... Вони надто жорстокі. Кожний думає, щоб тільки йому було добре. А найбільше я ображаюся на свою мамку. Оці рубці на моєму тілі — це робота її п'яних друзів. Від такого життя хотів повіситися, навіть зашморг зробив...».

Я сидів з товаришем у затишному кафе в центрі Києва. До нас підійшов хлопчина, на вигляд років 12, у подертій лікарняній піжамі та порваних черевиках. Вибачившись, він запитав, чи можна забрати порожні пляшки? Отримавши згоду, підійшов ближче. Так відбулося наше знайомство з Максимом.

Родом він з Кіровоградщини, останні три роки безпритульний. Приїхав до Києва жебракувати. Раніше Максим мешкав у Компаніївському районі. Перший клас закінчив добре, проте більше у школу не ходив, не знає навіть таблицю множення. Батько п'є, мати два роки перебуває в місцях позбавлення волі. За що відбуває покарання і коли повернеться, Максим не знає. Є у нього менший брат Віталій, який сьогодні перебуває в будинку «Малютка». Брата дуже любить, але давно не бачив, і при зустрічі, можливо, не впізнав би.

— Батьки з мене знущалися, — говорить Максим. — Одного разу, коли я загрався з хлопцями у футбол і вчасно не нарвав кролям трави, батько мене сильно побив, а потім цілий день примусив стояти на колінах у темних сінях. Мама виховувала мене по-своєму — змушувала їсти гіркий перець, а потім не давала води. Раз зі злості п'яна мама вдарила мене порожньою пляшкою так, що та розбилася. Батько теж кулаків не жалів.

Якось мій братик вкусив за руку дочку маминої подруги Настю, і вона почала сильно плакати. Подумавши, що це зробив я, один з гостей розбив тарілку і гострим уламком порізав мені ноги і руки. Рубці залишилися.

Три роки тому я не витримав і втік з дому. Почалося нове життя: підвали, вулиці, вокзали, електрички...

Доводиться жебракувати, щоб якось прохарчуватися. За день 4—5 гривень можна випросити. Я помітив, що гроші в основному дають люди похилого віку та сільські мешканці. Був випадок, коли на столичному вокзалі мене затримала міліція: забрали чотири гривні, дали стусана і наказали, щоб я більше там не з'являвся.

Проте є й добрі працівники міліції. На станції Помічна працює начальником міліції дядя Серьожа. Він кілька разів купував мені ковбасу, пригощав морозивом. А якось я їхав електричкою з Кіровограда до Знам'янки. Поруч зі мною сидів солдат і запитав мене, звідки в мене рубці на тілі. Коли я розповів йому про своє життя, солдат заплакав... А потім дав мені 10 гривень 35 копійок — усі гроші, що в нього були.

За три роки я об'їздив чимало: Кіровоград, Знам'янка, Шевченково, Брянськ, Курськ, Бєлгород. У Бєлгороді мене затримали і відправили у приймальник-розподільник для неповнолітніх. Там я побився з одним хлопцем, який позаздрився на мою їжу. За цю бійку мені дали укол, після якого я не міг три дні сидіти. Я пригрозив, що поріжу собі вени, якщо мене не відпустять. Відпустили...

Минулого літа мені так гірко стало на душі, що я вирішив повіситися. Пішов до лісу, зробив зашморг, підійшов до розлогого клена і побачив такі гарні листочки у променях сонця, що мені захотілося жити і ще раз побачити братика... Їздив до батька в село. Але дома нікого не застав: хата валиться, подвір'я заросло бур'яном. Схоже, він продовжує пиячити.

— А що доброго, радісного було у твоєму житті? — запитав я в Максима.

Подумавши кілька хвилин, він згадав про дідуся Миколу, який купував йому іграшки, навіть хотів усиновити Максима. Про це довідалася його дочка і наказала своєму чоловікові силоміць посадити Максима в «Жигулі» і відвезти подалі від села. А діду, напевне, сказали, що Максим утік.

Оскільки я їхав у відрядження, то домовився з Максимом зустрітися через кілька днів, щоб допомогти йому влаштуватися до школи-інтернату. Він пообіцяв обов'язково прийти. Але не прийшов. Я впевнений: він не міг обманути. Кілька разів їздив на вокзал з надією зустріти його, але даремно. Можливо, з ним щось трапилося. Подальша доля Максима невідома. Але скільки таких дітей блукає нашими вулицями, живе у підвалах, мандрує в електричках? Кому вони потрібні? І що найстрашніше, ми до цього звикаємо.

Володимир ТАРАСЕНКО.

Київ.

ВЕТЕРАН

Нас не люблять

Мал. Вадима СИМИНОГИ.

За роки незалежності держави життя ветеранів та інвалідів значно погіршилось. Усі наші збереження на книжках погоріли, Конституція щось гарантує, але все так і залишається на папері.

Таке враження, ніби ми нікому не потрібні. У свій час віддали молодість і силу, а натомість отримали приниження. І просимо звернути увагу: ми не мовчимо. Ми намагаємося боротися і говорити про свої проблеми. Ми все ще хочемо вірити обраному Президенту. Але ось чи хоче він нас чути?..

Роман ГОНЧАРУК.

Ямпіль
Вінницької області.

ДУМКИ ВГОЛОС

Не знаю адресата

На одному підприємстві я відпрацював 38 років. Нині вийшов на заслужений відпочинок. Дружина підробляє нянею в одного бізнесмена й одержує за свою роботу 200 гривень. Разом з пенсіями в нашому сімейному бюджеті виходить близько 500 гривень щомісяця. З них 180 платимо за квартиру, 150 ідуть на продукти, а решта — на ліки. Все б нічого, абияк жити можна. Ось тільки квартира, яку ми одержали 1976 року, потребує термінового капітального ремонту. Труби поржавіли, стеля падає, від мокрих стін відклеюються шпалери. Здається, що одного дня все це звалиться нам на голови.

Свої молоді роки згадую, як щось світле. Тоді нас лікували, вчили, безплатно забезпечували квартирами. А що тепер? Я навіть не можу дозволити собі купити необхідні речі. Доводиться доношувати те, що нам надіслали у вигляді гуманітарної допомоги з Америки. Президент з екрана телевізора постійно говорить про підвищення пенсій. Але ніхто не бере до уваги те, що ціни вже давно випередили це підвищення.

А ще прикро, що всі навколо брешуть. На кожен закон існує свій закон. І про права людини ніхто не згадує. Ми відкладали зароблені гроші на «чорний день», а коли цей день настав, ми виявилися злиденними й обікраденими.

Про складне життя простого смертного можна ще багато написати. І я впевнений, що мене підтримають мільйони. Лиш одне запитання хочу задати: як жити далі? Але не знаю адресата...

Микола ГЛИЗІН.

Суми.

ФОТО З КОНВЕРТА

Така маленька, а стільки місця займаєш. А ну, посунься!

Київ.

Фото Марини ШКУТЛІНОЇ.

Гола правда про одяг

ВІЛЬНА ТЕМА

Протягом всієї історії людство повільно, але неухильно змінювалося. І разом з цим змінювалося ставлення людей до свого одягу. На зорі цивілізації вони безтурботно ходили голими. Згодом, мабуть, знайшлася таки людина, котра раптом помітила це поголовне «ню». Очевидно, то був перший у світі консерватор. Він же зробив героїчний вчинок, уперше прикривши свої сороміцькі місця.

Мал. Володимира КАЗАНЕВСЬКОГО.

Та так чи інакше, але з часом люди стали прикривати своє голе тіло. Щоправда, добути собі вбрання в ті часи було аж ніяк не просто: бо той «одяг» бігав лісами на чотирьох лапах, до того ж здебільшого не від людей, а за ними. Він мав великі зуби, гострі пазурі або роги, і без бою свою власну шкіру не віддавав. Зате був на 100 відсотків натуральний.

Минали часи, люди розумнішали і навчилися ткати. Спочатку тканина була грубіша за сучасний брезент, зате з часом досягла тонкості шовку. Нині і тканин, і, ясна річ, одягу стало багато. Проте на відміну від часів первісних, тепер це коштує грошей.

Тож навіщо одяг був потрібен? Насамперед, він мав захищати тіло від холоду чи спеки. Також мав виконувати естетичну функцію (підкреслювати переваги і приховувати його недоліки). Але в наш час одяг став набагато значимішим — мистецтвом, метою і стилем життя. Принаймні люди до нього висувають забагато вимог. Наприклад, прагнуть, щоб їхнє вбрання відрізнялося від одягненого іншими. Хочуть, аби одяг їх захищав від холоду (шуба), спеки (панама) чи куль (бронежилет). А ще він має бути модний, супермодний, ультрамодний! І в погоні за модністю іноді трапляються конфузи, як колись із «голим королем». Модний одяг на всіляких показах демонструють моделі, худіші за висушених вужів. А в ньому на люди з'явитися не можна, й коштує він більше, ніж самі моделі, що його демонструють.

Колись одяг поділявся на чоловічий і жіночий. Але останнім часом ця межа стала дуже умовною. Скажімо, деякі сучасні жінки носять краватки частіше за чоловіків, а деякі епатажні чоловіки вдягаються так жіночно і відверто, що не кожна жінка зважиться...

У всякому разі, одяг треба берегти й цінувати, навіть нудистам. Адже якби його не було, то їм нічим було б виризнитися...

Владислав ГУБКО.

Рахів
Закарпатської області.

Обідрані, злиденні, принижені

Нещодавно приїжджав до Києва. Погуляв Хрещатиком, подивився на красиві вітрини магазинів. Так от, дивлячися на столицю, думаєш, що грошей у держави достатньо. Адже такі ремонти не копійок коштують. А поруч з дорогими кафе та ресторанами сидять жебраки і просять на шматок хліба. Картина, що заслуговує на оплески...

Я пенсіонер, інвалід-фронтовик III групи. І напевне незабаром поповню лави тих, хто вже сидить із простягнутою рукою. Але невже наш Президент думає, що таким, як я, вже нічого не потрібно в цьому житті? Адже ми довго і чесно відкладали заощадження, котрі потім згоріли. Працювали, щоб у старості безбідно жити. А тепер ми обідрані, злиденні та принижені.

О. КОЛТУНОВ.

Полтава.

НАПИШУ ВАМ І Я

Найголовніший приз — це наша газета!

Передплачую «Голос України» з першого дня. Звикли до газети усі, вона стала членом нашої родини. Тут дуже багато потрібної і корисної інформації — на будь-який смак: «Родина», Суспільство», «Політика»... Цікаві листи читачів, дуже багато довідалися про голодомор. Передплатили вже на наступний рік. Це здорово, що розігрується автомобіль! Звісно, виграє хтось один, але це не біда. З нами буде найголовніший приз — наша газета. Зичу удачі всьому творчому колективу газети, усім вам низький уклін і найкращі побажання. Будьте завжди з нами!

Інна ПОЙДА.

Ізмаїл
Одеської області.

Парадокси передплати

Уже півстоліття передплачую різні газети й журнали, у багатьох з них і сьогодні друкуються мої наукові праці з історії краю. Але трапляються якісь парадокси з деякими виданнями. Я або не одержував їх узагалі, або приходили один-два номери. Тоді я подумав, що в каталозі теж є «мертві душі». І перестав передплачувати те, що хотілося. Зате газету «Голос України» передплачував і передплачую. Єдина незручність — приносять її не щодня, а чомусь пачками, але все-таки приносять...

В. КУРИЛЕНКО.

Мезин
Коропського району
Чернігівської області.

Економічне зростання країни неможливе,

НЕСВЯТКОВА ТЕМА

Треба відразу зазначити, що розмова оглядача «Голосу України» Галини Квітки з керівником фракції Аграрної партії України у Верховній Раді України ***Катериною ВАЩУК*** *відбувалася напередодні Дня працівників сільського господарства, що відзначався 16 листопада, і матеріал готували до друку в переддень події. Але інтерв'ю, більшою мірою запитання, ніж відповіді, з огляду на малопривабливу ситуацію, що склалася в аграрному виробництві, справді, були скорше проблемними, ніж святковими. Тому в газеті вирішили: нехай інтерв'ю прозвучить післямовою до свята наших годувальників, трударів ланів і ферм, які своєю працею, дійсно, заслужили на краще життя.*

Катерина ВАЩУК

Подорожчання зерна прибутків хліборобам не принесло

— Напевне, у багатьох рядових працівників аграрного сектора не надто святковий настрій. Проблем у сільському господарстві накопичилося немало, і, на жаль, в інтерв'ю їх не оминути. Аграрний рік видався непростим. Якщо торік у країні було зібрано майже 40 млн. тонн зернових (хоча статистика не завжди об'єктивна, і все-таки...), то нинішнього сезону хлібних культур (без кукурудзи) взяли заледве 14-15 млн. тонн. Збіжжя через його дефіцит підскочило у ціні. На полицях магазинів подорожчав буханець. Здавалося б, можна відшукати тут і позитивні моменти: зростання цін на зерно мало б принести більшості сільгосппідприємств великі прибутки. Але насправді значну частку врожаю за безцінь забрали структури, які фінансували посівну-збирання. Вони ж отримують і зиск. А селяни знову, як завжди, вишукуватимуть кошти, щоб боротися за врожай наступного року. У цьому контексті як ви оцінюєте цьогорічні здобутки на сільськогосподарській ниві і аграрну політику держави загалом?

— Справді, цьогорічне свято з присмаком гіркоти. Ще багато проблем, які так і залишаються хронічними хворобами сьогодні у нас на селі. Неврожай — причина начебто й об'єктивна. Хоча можна вважати, що якби селяни мали вдосталь коштів належним чином дотримувати технологію, то й результати не були б такі сумні. Але все-таки тут є й об'єктивні причини. Сільський господар працює просто неба. Це не цех, в якому можна закритися і потім собі господарювати, спокійно налагодивши технологію. Тому ми маємо з цього року винести серйозні уроки. Щоправда, ті уроки стосуються не тільки селян. Ми їх вивчили напам'ять, назубок. Ці уроки мають послужити формуванню ефективної аграрної політики в державі. Послужити уряду, послужити парламенту для того, щоб ми в одному напрямку відпрацьовували програму подальшого розвитку села.

Таку програму уряд готує. При цьому ми повинні чітко розуміти, яким хочемо бачити наш аграрний сектор в майбутньому, які головні причини того, що село живе сьогодні так важко, що в селянина найнижча заробітна плата (серед інших галузей економіки. — **Г. К.**), від чого зникає мотивація до праці, що в селі багато безробітних, що гіркі розчарування ведуть до поширення у селі, серед сільських господарів такого ганебного явища, як байдужість, пияцтво. Селяни, які були завжди оптимістами, хочуть чітко бачити й розуміти своє майбутнє. Тому всі ми, депутати-аграрники, особливо велику надію покладаємо на те, що нам удасться відпрацювати до деталей програму подальшого розвитку аграрного сектора, яка включатиме в себе і справжнє наповнення реформ змістом, і дієву підтримку держави.

Сьогодні усі звинувачують — винна реформа. Не вона винна, а те, що її зупинили. Інакше кажучи, на етапі зміни форми власності в аграрному секторі вона просто закінчилася. Не рухається реформа в напрямку забезпечення селян нормальною кредитною системою з довготерміновими позиками, бюджетна фінансова підтримка незначна, нема цінового паритету, внутрішній ринок все ще не захищений від таких явищ, які були торік, коли врожай скупили за безцінь, усе вивезли, а тепер завозимо в країну зерно, і знову селянин від того нічого не виграє. Хоч і ціна велика, але тільки частина селян, які не користувалися коштами інвесторів, щось на цьому виграли. Взагалі селянин на такому різкому підвищенні цін зазвичай рідко коли вигравав. ***Селянин виграє тоді, коли є стабільність, коли він може чітко з осені собі спланувати, що посіяти, яке поголів'я тримати, як планувати свій бюджет, прогнозувати, що він з того буде мати. Коли є чітка ситуація з цінами. А сьогодні ми не можемо дати йому цінового прогнозу ні на один вид продукції.*** Це означає, що досі була просто відсутня серйозна політика у формуванні ринку. І, до честі нинішнього уряду, все-таки перші кроки у цьому напрямі є. У бюджеті передбачено кошти для закупівлі сільськогосподарської продукції до державного резерву. Це було зроблено і цього року, і таке само планується на наступний. Якраз у цьому — державні гарантії того, що аграрний ринок буде стабільним. А потім — це сигнал і для інших учасників ринку. Окрім цього, ми хочемо, щоб ця програма передбачала технічне переозброєння села. Нині в нас немає можливості технічно переозброїти село, а значить, воно й надалі залишається енергетично затратним. А коли зважити на те, що на кожній посівній нафтовики наші, як правило, гріють руки, піднімаючи ціни на дизельне паливо, селяни вже вкотре стикаються з підвищенням цін і знову втрачають. Тому потрібно, щоб питання технічного переозброєння, питання забезпечення села найнеобхіднішим: нафтопродуктами, мінеральними добривами — було теж у полі державної політики. Щоправда, розуміючи це, уряд погодився з нашими пропозиціями і закладає до бюджету 100 мільйонів гривень для здешевлення довготермінових кредитів на придбання селянами вітчизняної сільськогосподарської техніки.

Крім того, варто пам'ятати, що сільська місцевість відрізняється від міста. Ця різниця з роками не згладжується, як колись мріяли й писали, а поглиблюється. ***Для того, щоб ми не залишилися з землею, з високими ідеями, але без людей, без господарів на землі, ми маємо подбати і про соціальний розвиток села.*** Тут і сільська медицина, і сільська школа, і сільська культура. А головне побут: дороги, вода тощо. Уряд якось так делікатно обходить ту тему, обіцяє, що не менш як 30 відсотків капітальних вкладень буде на селі, але ми ретельно прорахуємо це в бюджеті. І хотілося б, щоб ці слова стали ділом.

Цінова політика. Цього року ми просили уряд закласти хоча б один мільярд гривень у бюджеті на дотування сільськогосподарської продукції. Навіть вимоги Світової організації торгівлі, всіх європейських структур, куди рухається Україна, сьогодні дозволяють дотувати наше аграрне виробництво не менш як на 7 мільярдів гривень. Тому тільки один мільярд на дотацію — то був би тільки перший крок, але він дав би можливість значно піднести (для сільгосптовиробника. — **Г. К.**) ціни на м'ясо, яке реалізує селянин, на молоко, на інші продукти. Бо в цю програму фракція наша пропонує закласти механізм прямої дії, тобто, продав селянин тонну, центнер чи кілограм м'яса, молока, іншої продукції — одержуй від держави абсолютно точну суму підтримки. Скажімо, гривню, півтори чи дві гривні за кілограм яловичини чи свинини. Тим самим ми зацікавили б селянина працювати, мати результати, шукати дохідність у сільському господарстві. А не ламали б голову, які соціальні виплати, подачки дати на село. Ці подачки розхолоджують людей і не стимулюють до роботи на землі, не сприяють розвитку аграрного сектора. До речі, з цих питань ми також знайшли розуміння уряду. Не випадково аграрному сектору на наступний рік передбачено виділити 2 мільярди гривень, із них 600 мільйонів — на дотації. Я не хотіла б бути песимістом, і так налаштовані усі 16 народних депутатів нашої фракції. Ми подали у Верховній Раді уже близько 60 законопроектів — 26 уже прийняті і підписані Президентом. Основна частина їх спрямована на те, щоб фінансово, через бюджет, через інші можливі механізми наповнити аграрну реформу економічним змістом, підсилити фінансовими механізмами. Адже насправді пріоритет там, куди йдуть кошти. Тому я хотіла б, щоб селяни не втрачали оптимізму. Ми все-таки впевнені, що Україна розвиватиметься як аграрна держава. Економічне зростання країни неможливе, якщо хлібороб у ній бідує. Врешті-решт за 12 років незалежна держава і трималася на плаву через те, що затягували пояси селяни. Час змінити цю політику. Дуже хотілося б, щоб усі — від Президента до міністра — пам'ятали, що держава, котра не шанує свого годувальника, сильною, багатою, авторитетною бути не зможе ніколи. Я вірю, що саме так думає і Президент. Остання його зустріч із представниками фракції дає нам такі надії. Ми детально обговорили з ним план дій, які закони напрацьовуємо, як він їх підтримає. Останні кроки уряду також дають таку надію: уряд повертається обличчям до селянина.

Від недолугості реформ страждають аграрії: хто відповідатиме?

— За такої ситуації, що склалася і в сільському господарстві, і, особливо, на продовольчому ринку, тепер, напевне, шукатимуть винних, зокрема, кажуть про кадрові зміни в Міністерстві аграрної політики. Але свого часу і Аграрна партія взяла на себе політичну відповідальність за результати радикальних аграрних перетворень. Ви — один із лідерів партії. Чи можна говорити, що свого часу реформа пішла помилковим шляхом, і зараз наслідки навіть заважають ефективному розвитку сільського господарства? І чи всередині Аграрної партії передбачаються каральні санкції за «проколи» в політиці стосовно села, зокрема за помилки, до яких призвели поспіхом проведені земельні перетворення? Якщо будуть санкції, то які?

— Якби вся політика в державі проводилася за програмою, прийнятою Аграрною партією, якраз у нас було б усе гаразд. Сьогодні селянин став власником землі — це позитив. ***Те, що чиниться з землею дуже багато незаконних дій, — це вина не партії, а конкретних чиновників на місцях, конкретних людей, хто аграрну політику веде не задля інтересу селян і держави, а ставлячи в основу основ власний інтерес. І з такими людьми треба просто боротися.*** Те законодавство, яке ми напрацьовуємо, усе спрямоване на захист інтересів людей, які працюють на землі. А як їх виконують чиновники, це вже питання інше. Скільки чиновників, скажімо, притягнуто до відповідальності за несправедливий розподіл землі, за неправильно складені і витримані договори оренди паїв, за обман селян під час підписання цих договорів, за те, що з ними не розраховуються як слід, за те, що штучно банкрутували багато господарств, щоб їх розвалити і взяти землю в оренду з великою надією на те, що вона швидко стане товаром і хтось на біді селянина стане великим землевласником і великим господарем? Ду-

ПЕРСПЕКТИВА

Постане народний храм

На Тернопільщині триває збір коштів для спорудження храму біля Тарасової могили на Чернечій горі. Ініціатива тернопільських депутатів збудувати Тарасовий храм стала справді народною: свою гривню несе і пенсіонер, і школяр. Члени «Просвіти» села Біла Тернопільського району виставили на аукціон чотири картини місцевого художника Григорія Мороза, а отримані кошти переказали на Тарасову церкву. Сам аукціон перетворили на святкове дійство з концертом просвітянського хору.

Марта ЛІТИНСЬКА.

Довгобуд перетворився на лікарню

У селі Чудей Сторожинецького району Чернівецької області відкрито дільничну лікарню з амбулаторією.

Її будівництво розпочалося ще 12 років тому, проте фінансування відновилося лише у 2001-му. Двоповерховий медзаклад опалюватимуть власною котельнею. Медичну допомогу в ньому надаватимуть за принципом сімейної медицини. У лікарні діють своя лабораторія, фізкабінет, обладнаний сучасною діагностичною апаратурою. Стаціонар разрахований на 15 хворих.

Сергій СУЛИМА.

Сучасні конокради зникають на авто

КРИМІНАЛ

До таємничого зникнення домашньої худоби жителів Борівського району нечиста сила виявилася непричетною. Міліція установила, що корів і коней прямо з випасу відганяли до лісу зловмисники. Усупереч розхожій думці, ними були не цигани, а свої, місцеві.

На рахунку ймовірних злочинців немає кривавих убивств, пограбувань чи інших резонансних злочинів, кажуть у міліції. Але затримані були справжньою грозою для сільських жителів. За два місяці угруповання викрало із селянських дворів понад десяток корів і коней.

У вересні—жовтні у мешканців сіл Богуславка і Загризове Борівського району стали пропадати корови й коні. Причому якось загадково. Худоба, що паслася біля будинку, зникала посеред білого дня. Залишались лише ланцюг та сліди, що вели до найближчого лісу.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

На місці злочинів оперативники знаходили відбитки одних і тих самих автомобільних шин. Саме ці сліди, врешті-решт, і вивели на групу. До неї входило четверо осіб, усі мешканці селища Ковшарівка сусіднього Куп'янського району. А ватажок зграї виявився взагалі у спідниці: 42-літня жінка, раніше засуджена за хуліганство. Вона вирішила використати злодійський досвід двох односельців, що повернулися з місць позбавлення волі, до яких приєднався ще один безробітний місцевий житель.

Правоохоронці стверджують, що викрадених тварин зловмисники продавали на ринках Харкова і сусідньої Луганської області, причому уже як яловичину. За версією міліції Борівського району, де орудувала банда, злодії викрадали тварин удень прямо з дворів. Домашніх корів розбирали в сусідній посадці і їхали геть. Постраждалі селяни в нестямі від горя. Сьогодні в українському селі корова чи кінь, як і в старовину, — головний годувальник родини.

Микола КОСИЙ.

Харків.

якщо хлібороб у ній бідує

маю, небагато. Але ж за це треба карати конкретних людей. В Земельному кодексі ми передбачили цілий комплекс заходів. Із них виконано тільки першу частину: прийшла приватна власність у село. А все інше наповнення, про яке я говорила, відстало. Воно не просто відстало, за нього забули. Вирішили: дати селянину землю, а ти що хоч, те й роби з нею. Ти ж хазяїн. Ти й думай, як господарювати. Цього допускати не можна. Я досі вважаю, що питання формування ринку — це не питання самого ринку. Тут має бути обов'язково відповідна державна політика.

І ще. У нашій партії також не всі однаково бачать, скажімо, питання вибору форм господарювання на землі. Переважна більшість, і особливо селян, вважають, як і я, що наше майбутнє, майбутнє України — за великотоварним господарством. І тому нам треба все робити, щоб зберегти великі господарства, які орендують у селян землю і створюють усі умови для того, щоб застосувати і передові технології, і високопродуктивну техніку. Не випадково я є співавтором законопроекту, який пропонує продовжити дію мораторію, закладеного в Земельному кодексі, на продаж землі сільськогосподарського призначення в Україні. Є три моменти, які не дозволяють тепер це робити. Перший — законодавча база не готова. Другий — економічні умови не такі, які сприятимуть розвитку справедливого ринку землі в Україні. Селянин має відчути себе господарем на землі. І є третій момент — соціально-психологічний. Оскільки у нас власниками землі стало більш як шість мільйонів селян і це — один з основних їхніх засобів до життя, до забезпечення добробуту своєї родини, ми не вправі вчинити тут жодного непродуманого кроку. Щоб не сталося так, як з майновими сертифікатами, ваучерами, адже законодавство не сформоване, не сформовані органи, які це повинні робити, — щоб не повторили або не помножили десятикратно помилки, допущені під час розпаювання землі. І не зробили так, що земля від селян перекочує до спритників, залишивши трударів ні з чим. От щоб цього не допустити, і має бути продовжено мораторій, доти, поки ми не створимо всі передумови. Так думає більшість наших народних депутатів, сподіваюсь, і більшість членів Аграрної партії. Цей законопроект ми обов'язково обговорюватимемо на політвиконкомі партії.

Земельний кодекс недосконалий — доводиться дописувати

— У Верховній Раді пропонуються й інші зміни до не так давно «з боєм» прийнятого Земельного кодексу. На вашу думку, вони потрібні?

— Є такі, щодо яких можна сперечатися. Усе те, що якимось чином обходить інтереси селян, будемо блокувати. А зміни, які стосуються того, щоб землю мали змогу отримати якомога більше людей, я і мої колеги активно підтримуємо. Ви знаєте, що все врахувати складно і меж досконалості немає. Але якщо зміни до Земельного кодексу спрямовані на поліпшення становища селян, на поглиблення чи посилення захисту їх прав, ми це обов'язково підтримаємо.

— Отже, прийнятий недосконалий документ доводиться тепер дописувати. В кодексі багато про що забули. Забули, приміром, врахувати інтереси громадських і релігійних організацій. Їм один із законопроектів пропонує тепер дозволити мати землю у постійному користуванні.

— Правильно. Релігійні організації вправі мати землю під своїми релігійними установами. Це нормально. Чому ці ділянки не передати релігійним громадам? В селі є люди, вони мають церкву і біля неї 15-20 соток землі. Це абсолютно правильне рішення, хоча в Земельному кодексі ця норма є — ці угіддя називають землями громади.

СОТ загрожує продовольчій безпеці

— Ви торкалися теми вступу України до Світової організації торгівлі. В країні нема одностайності щодо вступу до СОТ, особливо серед фахівців аграрного сектора. Одні вважають, що Україну в підсумку чекає суцільне процвітання, інші — жахлива продовольча залежність від країн-експортерів. Ваша думка? Чи не обвалиться внутрішній продовольчий ринок після входження нашої держави до цієї міжнародної структури? Адже відкриються кордони, і дешевші, а головне, не завжди якісні харчі прорвуться на нашу територію. До того ж умови вступу до СОТ, принаймні в частині, що стосується аграрного сектора, на мою думку, загрожують продовольчій безпеці держави. Зокрема, вимога щодо щорічного імпорту значної кількості цукру-сирцю планомірно знищуватиме вітчизняну цукробурякову галузь. Чи поділяєте ви цю думку?

— Поділяю. Беззаперечно поділяю. Тому ми з великою пересторогою ставимося до умов вступу України до СОТ. Зрозуміло, рухатися цим шляхом Україна повинна. Але це не означає, що попереду планети всієї ми маємо йти вже десятимильними кроками. Варто рухатися так, як рухалися поляки. Зважуючи кожен свій крок, виторговуючи найвигідніші умови для своєї держави. Якщо все робитимемо саме так, то вступ до СОТ буде позитивним. Тобто, захищаючи внутрішній ринок, захищаючи вітчизняного товаровиробника, захищаючи можливості виходу на зовнішній ринок. Якщо усе це робитимемо правильно, балансуючи в тому полі, щоб нічого не було на шкоду інтересам села. А СОТ за будь-яку ціну, не зважаючи на те, що буде для села, — це призведе до поглиблення усіх негативних процесів на селі. І ми при такій ситуації ніколи не голосуватимемо за ці документи. А якщо все продумати, обумовити і йти так, як ішли всі держави, вступ до СОТ можна повернути на користь і державі, і кожному громадянину. За всі роки роботи з різними банками світовими, з різними міжнародними організаціями — працюючи в парламенті — не пам'ятаю жодного разу, коли ситуація складалася так, щоб ці організації підтримували розвиток виробництва в Україні. Що завгодно своїми кредитами підтримують — і реформування фінансової системи, і реформування пенсійної системи, і реформування системи податкової. Туди йдуть серйозні гранти. Ми теж за це, але ж починати все треба з виробництва. Що ми рахуватимемо у підсумку, якщо зведемо нанівець і село, і промисловість? Тому я — як і ті люди, котрі з пересторогою і критично ставляться до цих процесів, і всі колеги по фракції — дуже глибоко аналізуватимемо. Не одне засідання фракції присвятимо вивченню умов вступу до СОТ. Тільки зважено, тільки захищаючи інтереси села, ухвалюватимемо рішення.

Інтерв'ю взяла **Галина КВІТКА.**

Від автора. Щодо недолугої, як на мене, аграрної політики, поспішних земельних перетворень готова вести розмову на сторінках видання і з іншими сільськогосподарськими керманичами. Приміром, з Міністром агрополітики Сергієм Рижуком чи з аграрним віце-прем'єром Іваном Кириленком. Звісно, якщо їх не лякають незручні запитання. Йтиметься бо не про примарне, змальоване у високих кабінетах світле майбуття, а про приземлене сьогодення: розтрощені корівники, які чи не в кожному другому господарстві, скуплені за копійки і вивезені новими господарями на металобрухт цукроварні, інші малоприємні для посадовців, які роблять аграрну політику, речі. А читачів закликаю висловлюватися з порушених проблем — газета і надалі друкуватиме ваші листи.

Вівцю підгодують доплатами

НАМІРИ

Свого часу на Закарпатті вівчарство було однією з провідних галузей сільського господарства. Отари налічували майже 250 тисяч овець. Але протягом останнього десятиріччя поголів'я катастрофічно скоротилося — до 76 тисяч. Основною причиною занепаду галузі стала збитковість виробництва м'яса та вовни. Вона складає відповідно 27,1 та 63,3 відсотка. До смішного низькі закупівельні ціни: 3,5—4,5 гривні за кілограм тонкорунної та 2—2,5 гривні — грубої вовни. Те ж саме стосується й баранини. Передбачувані на підтримку вівчарства з держбюджету в 2002 році 375 тисяч гривень область не отримала й досі.

Зважаючи на такий стан справ, голова облдержадміністрації Іван Різак підписав відповідне розпорядження. Ухвалено програму розвитку та державної підтримки цієї традиційної для краю галузі, де передбачено до 2010 року збільшити вівцепоголів'я до 130 тисяч. Тим, хто утримує не менш як 40 голів вівцематок і ярок, «світять» доплати. Відшкодовуватимуться і витрати на ветеринарне обслуговування.

Іван ГУДЗОВАТИЙ.
Закарпатська область.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Анекдот до теми

— Мамо, у дверях стоїть якийсь чоловік.
— Чого він хоче?
— Збирає пожертвування на будівництво басейну. Що йому дати?
— Три цебра води, синку.

ПРОБЛЕМА

Покупця шукають за сотні кілометрів

Фото з архіву «ГУ».

На початку листопада у сільськогосподарському товаристві «Зоря Інгула» щодня збирали по 100-120 тонн зимових сортів яблук. Втім, з реалізацією фруктів — проблеми. Замовників доводиться шукати за сотні кілометрів в інших областях. Вихід із ситуації керівництво господарства бачить у будівництві власного потужного переробного підприємства.

Олена ІВАШКО.
Миколаївська область.

НОВАЦІЇ

Навів марафет? Одержуй машину!

Отримати в подарунок новеньку «Таврію» на Хмельниччині зможе будь-яка сільська чи селищна рада, котра добре подбала про санітарний стан свого населеного пункту. Переможцями двох етапів конкурсу, оголошеного обласною радою, уже визначені 27 рад. Дві з них, де будуть найчистіші вулиці, найохайніші паркани і тротуари, добре упорядковані цвинтарі, а крім того — налагоджена спортивна та культурно-масова робота, отримають по авто. За другі та треті місця для переможців передбачені комп'ютери та копіювальні апарати.

Ірина КОЗАК.
Хмельницький.

ВУЗЛИК НА ПАМ'ЯТЬ

Білити — не білити...

Багато садівників побілили стовбури фруктових дерев, гілки ягідних кущів знизу від грунту. Навіщо побілка восени, адже шкідників начебто немає? Але, по-перше, вони ховаються в тріщинах кори, під шаром листя, якщо ви його не прибрали. Малина, як правило, пригинається, коли на рослинах ще є листя, бо опадає воно пізно. Деякі садівники обривають листя ще зеленим. Але ця процедура небезпечна: при цьому можете зірвати і бруньку наступного року.

І друге. Не варто відкладати до весни побілку стовбурів у яблунь — штамбових і сланких, щоб уберегти їх навесні від сонячних опіків. Білять стовбури і скелетні гілки діаметром більше сантиметра. Рекомендовано додавати до розчину вапна (краще свіжогашеного) казеїновий клей. Або такий рецепт: 200 г борошняного клейстеру на відро вапна. Можна зробити й інакше: взяти 2 кг гашеного вапна на відро води, додати глини і півкілограма коров'яку. Розчин процідити через марлю чи сито. Обробляти можна обприскувачем, крім розчину, де є коров'як, — він не пройде крізь обприскувач. Білять стовбури і гілки з усіх боків, особливо з південного.

Якщо немає вапна, можна використовувати тонкий білий папір чи навіть газетний, складений у два-три шари. Навесні можна не поспішати знімати таку об'язку, під нею підпріванння кори не відбувається.

Мал. Вадима СИМИНОГИ.

Роль садового шланга у Другій світовій війні

АРХІВАРІУС

11 березня 1941 року відбулася подія, яка справила величезний вплив на хід світової війни. Конгрес нейтральних Сполучених Штатів прийняв закон про ленд-ліз (lend-lease, від англ. "lend" — давати в борг і "lease" — здавати в оренду — система передачі США в борг чи в оренду військової техніки, зброї, боєприпасів, спорядження, стратегічної сировини, продовольства тощо). "Якщо горить будинок сусіда, — сказав президент США Франклін Рузвельт, — а в тебе є садовий шланг, позич його сусіду, поки не

1943 р. Харківський напрямок. Колона "Студебеккерів US6"

зайнявся твій будинок. Коли пожежу буде погашено, сусід поверне тобі шланг, а якщо той буде пошкоджений, заплатить за нього, коли накопичить грошенят".

Ідея таких незвичайних непрямих воєнних дій народилася в Міністерстві фінансів США восени 1940 року, коли юрисконсульти цього міністерства Е. Фолі й О. Кокс знайшли в архівах закон 1892 року, прийнятий ще при президентові Бенджаміні Гаррісоні. У законі зазначалося, що військовий міністр США, "коли за його розсудом це буде в інтересах держави, може здавати в оренду на термін не більш як п'ять років власність армії, якщо в ній не має потреби країна". На підставі цієї знахідки було підготовлено біль, тобто законопроект, про ленд-ліз, який у січні 1941 року Рузвельт уніс на розгляд у Конгрес США. Напрочуд швидко Палата представників і Сенат затвердили його, і вже 11 березня 1941 року його підписав президент. Так цей білль став законом Сполучених Штатів. Основним принципом ленд-лізу Рузвельт проголосив: "Допомогу будь-якій країні, захист якої президент вважає життєво важливим для оборони США". Порядок розрахунків після одержання допомоги було встановлено такий:

1) матеріали, що були знищені чи втрачені під час війни, а також стали непридатними для подальшого використання, оплаті не підлягали;

2) матеріали, які після війни виявилися придатними для цивільних потреб, оплачувалися повністю або на умовах довгострокового кредиту;

3) недоотримані до кінця війни матеріали країна-замовник могла придбати, і щедрий американський уряд обіцяв кредитувати оплату.

Насамперед ленд-ліз став необхідний тому, що у Великої Британії (основного замовника військової продукції США) до кінця 1940 року фактично закінчилися гроші. Адже за існуючої системи оплати озброєння і техніка поставлялися англійцям тільки після переказу коштів. А тепер британці, а потім і СРСР могли боротися з Гітлером, спираючись на необмежені запаси американської сировини.

Загалом за всю війну поставки за ленд-лізом становили близько 46 млрд. доларів (у той час новенький джип "Вілліс" коштував близько півтисячі). І це не було подарунком. Президент Трумен казав: "Гроші, витрачені на ленд-ліз, безумовно, врятували багато американських життів". Але ленд-ліз був вигідний не тільки цим. Щоб відправити спорядження союзникам, воно закуповувалося в американських корпорацій, зростала зайнятість американців, з'явилися нові доходи, зводилися нові будинки. В роки війни збільшилася вага держави. Було побудовано 2,5 тисячі нових заводів, оснащених передовою технікою. Природно, що за таких умов війна забезпечила новий стрибок в економічному розвитку США. Промислове виробництво зросло з 1938 по 1948 рік більш як удвічі. Збільшилася і частка Америки у світовому виробництві. Якщо перед війною США давали 40% світової капіталістичної промислової продукції, то до кінця війни — 62 відсотки.

7 листопада 1941 року Рузвельт поширив чинність закону про ленд-ліз на СРСР. Стверджують, що військової техніки й інших вантажів до Союзу було поставлено на суму близько 11 мільярдів доларів. Радянський Союз одержав: літаків 21 526 штук, танків 12 990, автомашин понад 477 785 штук, без урахування

1942 р. США, завод з виробництва танків

запчастин, яких вистачило б для складання ще не однієї тисячі, різного типу гармат 5 000. Цікаво відбувався процес повернення позиченого в сусіда "шланга". У 1946—1947 роках, наприклад, частину автомобілів після капітального ремонту СРСР передав союзникам. За свідченням очевидців, відбувалося це так: союзники приганяли в порт корабель із пресом і ножицями. Спеціальна комісія прискіпливо приймала техніку, перевіряла відповідність заводській комплектації, після чого її відразу відправляли... під прес і у вигляді "кубиків" вантажили на баржі. Кому, питається, на Заході були потрібні автомобілі сумнівного складання, та ще й такі, що побували в руках червоноармійців?

Залишок боргу США за поставки за ленд-лізом у сумі 674 мільйони доларів СРСР припинив виплачувати в 1973 році, мотивувавши це дискримінацією Радянського Союзу з американської сторони в торгівлі. У червні 1990-го у ході переговорів президентів СРСР і США сторони знову повернулися до обговорення боргу. Було встановлено новий термін остаточного погашення заборгованості — 2030 рік і сума в 674 млн. доларів. А потім відбулися відомі серпневі події 1991-го.

На закінчення наведу фразу сенатора США Джорджа, сказану ще 1943 року: "Майбутні історики визнають, що дата підписання Закону про ленд-ліз була днем поразки держав осі".

Юрій ПЕРЕБАЄВ.

Депутати й уряд знайшли "золоту середину"

Чимало засобів масової інформації останнім часом писали про наслідки введення змішаної ставки акцизного збору на сигарети. Після довгих дискусій депутатам і уряду все-таки вдалося досягти консенсусу. Змішану ставку ніхто не скасував, але до бюджету на наступний рік внесено так зване правило однієї третини.

Хотілося б нагадати, що за існуючої поки що фіксованої ставки податок на тютюнові вироби стягується таким чином. За 1000 сигарет з фільтром стягується 11,5 гривні акцизного збору, а за 1000 сигарет без фільтра — 5 гривень. До всієї цієї суми додається збір до Пенсійного фонду в розмірі 2,5 гривні за тисячу сигарет з фільтром і 1,5 гривні — за тютюнові вироби без фільтра. Загальна сума податкових зборів така: 14 гривень за 1000 сигарет з фільтром і 6,5 гривні за 1000 сигарет без фільтра.

Законом від 22 травня 2003 року передбачено з початку 2004 року запровадити стягнення зазначеного збору за "змішаною" системою, що базується на застосуванні фіксованої ставки акцизного збору з 1000 сигарет і водночас 5 відсотків до обороту від реалізації сигарет.

У результаті впровадження процентної (змішаної) ставки можна чекати зростання бюджетних надходжень від продукції, що продається на ринку за цінами від 1,50 грн. за пачку і вище. Податкове навантаження на такі сигарети становитиме від 14,05 грн. до 23,42 грн. за 1000 штук. Така продукція становить близько 30 відсотків від усього обсягу продажу в Україні.

Тим часом змішана система в такому вигляді, як вона була прийнята спочатку, знижувала податкове навантаження на дешеві сигарети, яких на вітчизняному ринку близько 70 відсотків. Депутати й уряд вважали це недоцільним і встановили мінімальний рівень акцизу — його процентна складова не може бути меншою однієї третини від фіксованої, тобто гривневої частини. Для сигарет з фільтром ця сума дорівнюватиме не менш як 3,83 гривні за 1000 сигарет, для тютюнових виробів без фільтра — не менш як 1,67 гривні. З одного боку, зберігається зростання бюджетних надходжень від більш дорогих сигарет за рахунок процентної ставки. З іншого — не знижуються податки на дешеві сигарети.

Тим часом введення правила однієї третини практично не позначиться на ціні тютюнових виробів. Для сигарет без фільтра, наприклад, навантаження зростає на різницю між скасованим збором до Пенсійного фонду і встановленим за новим правилом мінімумом процентного акцизу (1,67 - 1,50 = 0,17 грн. за 1000 сигарет), тобто всього на третину копійки з пачки.

Все це сприятливо позначиться на державному бюджеті, який не лише уникне втрат, що були б за відсутності цього правила. Навпаки, податкові надходження істотно підвищаться. За приблизними підрахунками, у випадку, якби правило однієї третини не було прийнято, спритні тютюнові компанії заощадили б 60 мільйонів гривень з тих податкових платежів, які вони відраховують у бюджет нинішнього року. Тепер удасться цьому запобігти. А доход бюджету за використання правила однієї третини 2004 року становитиме близько 1 мільярда 300 мільйонів гривень.

Правило однієї третини цілком задовольняє і прихильників соціальної справедливості. Нова система справедливо розподіляє податкове навантаження на сигарети. Багаті українці платитимуть більше, ніж бідні, — пенсіонери, котрі переважно курять дешеві сигарети, платитимуть акциз у 3—4 рази менший, ніж бізнесмен, який курить дорогі сигарети.

Нарешті, правило однієї третини цілком і повністю відповідає стандартам Європейського союзу. Адже не секрет, що саме прийняття змішаних ставок акцизного збору було здебільшого аргументовано тим, що саме такі стандарти існують у країнах ЄС. Хоча в Європі правила оподаткування ще суворіші. По-перше, акцизний збір на тютюнові вироби обчислюється для найпопулярнішої цінової категорії сигарет, а не так, як в Україні: для дорогих і для дешевих. По-друге, частина акцизу на сигарети за правилами ЄС має становити не менш як 57 відсотків, але й не менше 60 євро за 1000 сигарет.

Крім цього, у Євросоюзі існує правило мінімального податку. Директива Євросоюзу 95/59 гласить: "Країни ЄС можуть стягувати мінімальний акцизний збір на сигарети, що реалізуються за ціною нижчою, ніж роздрібна ціна сигарет цінової категорії, що користуються найбільшим попитом, за умови, якщо такий акцизний збір не перевищує суму акцизного збору на сигарети цінової категорії, що користуються найвищим попитом". На жаль, в Україні поки що не встановлено правові основи для використання загального мінімального акцизного збору на сигарети.

Радує, що після тривалих суперечок про акцизний збір на сигарети було, нарешті, знайдено "золоту середину", яка примирить прихильників і фіксованого, і змішаного акцизних зборів.

Олег СПИРИДОНОВ.

ІНІЦІАТИВИ

Тролейбусний секонд-хенд

Чернівецьке тролейбусне депо планує придбати десять тролейбусів, які вже "відкаталися" вулицями міст мальовничої Чехії. Новий вітчизняний варіант коштує 170 тисяч доларів, а чеський, що був у вжитку, — близько 100 тисяч гривень. Враховуючи, що чернівецькі тролейбусники не можуть виплутатися з боргів енергетикам, таке рішення видається логічним. У депо сподіваються, що придбання послугує чернівчанам щонайменше десять років. Нові — старі тролейбуси планують експлуатувати на маршрутах номерів два та чотири.

Сергій СУЛИМА.

Розфасоване сміття

Дві тонни макулатури, 700 кілограмів битого скла та півсотні кілограмів ганчір'я зібрали мешканці шести багатоквартирних житлових будинків по вулиці Леніна у Павлограді. За виручені гроші в одному будинку поремонтували під'їзди, в другому поставили нові вхідні двері з кодовими замками, у третьому розпочали лагодити каналізаційні системи. Тут іде експеримент з роздільного збирання твердих побутових відходів: це коли сміття фасується в різні призначені для цього ємкості.

Міські комунальні служби запропонували всім павлоградцям, які мешкають у багатоповерхових будинках, екологічну програму утилізації домашніх відходів за варіантом їх роздільного збирання. Місто стане чистішим, а його будинки — охайнішими.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Дніпропетровська область.

Полтавський маестро з... царської родини

ИСТОРІЯ ВЧИТЬ НАЩАДКІВ

Дмитро Ахшарумов — непересічний музикант, скрипаль і диригент, перший директор полтавського музичного училища ім. М. Лисенка, засновник відділення Російського музичного товариства. За радянських часів у видавництві «Музична Україна» вийшла книга Леоніда Кауфмана «Дмитро Ахшарумов», де автор вочевидь навмисне залишив «білу пляму» у біографії відомого музичного діяча — про його царськородинне коріння.

Це й зрозуміло, адже в ті часи згадувати про спорідненість із родиною монарха означало перевести людину до когорти відщепенців. А Дмитро Ахшарумов на це аж ніяк не заслуговує...

Легенду про царське походження Ахшарумова повідали мені нині вже покійні викладачі Полтавського музучилища Ісаак Батшев та Надія Кулініч. Наприкінці 1864 року цар Олександр II був з інспекційною поїздкою на Кавказі, де познайомився з гарненькою 19-річною дівчиною. Бурхливий, як гірський потік, роман не минув безслідно: дівчина завагітніла. Цар, зробивши такий «царський подарунок», повернувся додому. А батьки дівчини, щоб приховати чи то ганьбу, чи то честь, швиденько видали її заміж за Володимира Івановича Ахшарумова, який служив у структурі міністерства закордонних справ у Херсонській губернії.

Дмитро Володимирович Ахшарумов народився 8 вересня 1864 року в Одесі, звідки сім'я переїхала до Полтави, куди батька призначили керуючим Полтавською контрольною палатою. Музичні здібності у хлопчика виявилися дуже рано, проте на той час ніхто навіть не думав, що музика стане для нього цілим світом. Батьки хотіли бачити сина високим урядовцем або військовим, тому з семи років його готували до вступу в Петровський кадетський корпус.

Родина Олександра II також нібито не забувала про хлопчика з Полтави, хоча позашлюбні стосунки царя не надто афішували. Та невдовзі цар трагічно загинув у Петербурзі від терористичного акту народовольців. Дмитра Ахшарумова без вступних іспитів зарахували до Петербурзького Миколаївського кавалерійського училища. В столиці Російської імперії хлопчик одночасно брав приватні уроки гри на скрипці у викладача Петербурзької консерваторії П. Краснокутського. Дмитро не стерпів нудьги та муштри училища і залишив його, восени 1882 року переїхавши до Відня. Там він став приватним учнем відомих педагогів Віденської консерваторії і досяг визначних успіхів як скрипаль-віртуоз, про що писала місцева преса. Та тільки через п'ять років, у 1887-му, він повернувся до рідної Полтави.

Молодий музикант швидко згуртував навколо себе кількох талановитих любителів музики, які стали провідними в кількох оркестрових групах. Більшість музикантів не вміли читати ноти з листа. Цього їх треба було навчити. Після двомісячної копіткої роботи зазвучали Третя («Героїчна») симфонія Л. Бетховена і його ж увертюра «Егмонт».

1 березня 1899 року було відкрито Полтавське музичне товариство, яке офіційно стало відділенням Російського музичного товариства, а очолив його саме Дмитро Ахшарумов. Диригент видавав до кожного концерту друковані програмки з докладним поясненням виконуваних творів та відомостями про композиторів, перегнавши з цим ноу-хау Москву, Петербург і Київ, де такі програмки з'явилися значно пізніше.

1903 року було оголошено про офіційне відкриття на базі музичних класів Полтавського музичного училища. У 1900 році в місті закінчили спорудження будинку з великим залом і простороою сценою (нині кінотеатр «Колос»). Організація симфонічних концертів у такому приміщенні дала б можливість збільшити аудиторію та зробити оркестр не сезонним, а постійним. За час диригентської діяльності в Полтаві маестро здійснив 11 концертних подорожей країною. Це були лекції-концерти за участю спеціально запрошеного з Петербурга відомого вченого-музикознавця Миколи Фіндейзена. Побував полтавський оркестр і в Німеччині та Австро-Угорщині, де мав шалений успіх і числені щирі відгуки вдячної публіки. А 1908 року талановитий диригент диригував одним із найкращих тогочасних оркестрів — симфонічним оркестром Берлінської філармонії.

Улітку 1911 року Ахшарумову вдалося здійснити свою давню мрію — створити постійний симфонічний оркестр на базі Полтавського музичного училища. Але Дмитра Володимировича турбувала відсутність пристойного приміщення для репетицій оркестру та занять з учнями.

Надія розв'язати цю проблему зажевріла ще в 1909 році, коли до Полтави у зв'язку з 200-річним ювілеєм перемоги армії Петра I у битві зі шведським військом прибув цар Микола II. Після відкриття пам'ятника полковнику Келіну відбулася зустріч Ахшарумова з царем. Микола II пообіцяв виділити кошти на будівництво музичного училища. Можливо, родинні зв'язки відіграли тут не останню роль. Хоча гроші —90 000 рублів, було надано лише наприкінці 1913 року, все одно це була рідкісна удача маестро, адже подібні клопотання Києва і Харкова було відхилено... Коштів однак виявилося замало. Спорудження будівлі за проектом Гордасевича розпочалося у липні 1914 року. А першого серпня вибухнула Перша світова. Можна тільки уявити, скільки зусиль довелося докласти диригенту, щоб в умовах війни не лише не зірвати, а й завершити будівництво. За спогадами колишнього викладача музучилища Ісаака Батшева, під час спорудження концертного залу Дмитро Володимирович використав досвід будівництва залів у Європі: в цегляній кладці поза сценою було натягнуто рояльні струни, завезені зі Швеції. Тому це приміщення в Полтаві (нинішній Палац юнацької та дитячої творчості) — відзначається чудовою акустикою.

Урочисте відкриття будинку музучилища і великого концертного залу на 1200 місць відбулося 20 березня 1916 року. Вдалося нормалізувати навчальний процес, адже в музичному училищі нарешті з'явилися відмінні умови для роботи. Директор мав намір створити на базі училища консерваторію.

...Одночасно з утворенням Тимчасового уряду в нашому місті виник Громадський комітет, який із ним співпрацював. Перевіряючи діяльність музичного училища, комісія поставилася до Дмитра Ахшарумова як до «колишньої особи». У місті знали про родинні зв'язки маестро з Романовими. На підставі формального і до певної міри демагогічного акту перевірки Ахшарумова було усунуто з усіх його посад. А коли до Полтави докотилися чутки про розстріл царської сім'ї в Сибіру, розгублений і ображений диригент залишив Полтаву назавжди, переїхавши до Криму.

Згодом маестро пробував сили і в Петербурзі, де протягом двох років працював з оркестром у саду відпочинку на Невському проспекті. Ще три роки диригував у Воронежі — там його звинуватили в тому, що «не пропагує пролетарське мистецтво» (тобто молодих композиторів із гуртка РАПМу). Дійшли до Воронежа й чутки про походження Ахшарумова та його родинні зв'язки з Романовими.

Так закинула доля Дмитра Володимировича аж на край Російської імперії — в місто Ашхабад, де 1929 року було відкрито Туркменське державне училище.

Відомо, що з нагоди 50-річчя артистичної діяльності педагогічна рада звернулася до керівництва республіки з клопотанням про присвоєння диригенту почесного звання народного артиста Туркменської РСР. Подання залишилося на папері...

Ахшарумов дуже хотів повернутися в рідну Україну. Він з великою радістю сприйняв звістку, що в Києві ведуться розмови про включення його до складу професури Київської державної консерваторії.

...Ішов 1937 рік. Розв'язка настала раптово: Дмитро Володимирович став жертвою підлого наклепу, і 16 листопада його заарештували. 3 січня 1938 року Ахшарумова не стало. Такою була доля людини, котру називали душею Полтави.

Володимир КІНЬКО,
член Асоціації піаністів України, журналіст.

НАМІРИ

Тварин треба лікувати як людей, тільки трішки сердечніше

Цього навчального року один з найстаріших вузів Європи — Харківська державна зооветеринарна академія — почав підготовку фахівців за сучасними міжнародними вимогами у рамках проекту Темпус Євросоюзу.

Однак для входження в європейську систему знань треба перебороти внутрішні інформаційні бар'єри, що не дають змогу вітчизняній освіті й науці використовувати досягнення сучасної цивілізації. Про те, як швидше наздогнати Європу в цій області, навесні в академії говорили учені з багатьох регіонів країни на науково-практичній конференції зі створення єдиної електронної системи інформаційних ресурсів. Пройшло небагато часу і майбутні лікарі, що, за влучним визначенням, стоять на сторожі здоров'я не тільки тварин, а й всього людства, одержали можливість користуватися інформаційними ресурсами багатьох наукових центрів.

Ще кілька років тому в Харківській зооветеринарній академії про це ніхто навіть не міг і мріяти. Хоча б тому, що у вузі не було жодного комп'ютера, а база даних зберігалася в громіздких бібліотечних шафах. Грант на участь у проекті Темпус став для вузу воістину вікном в Європу. Адже нові програми з підготовки фахівців європейського рівня вимагають принципово нових методик і підходів.

— Західна ветеринарна медицина застосовує нині такі діагностичні й лікувальні методики, які в нас звикли вважати сугубо людськими: УЗІ, зондування, бронхоскопію, голковколювання, — каже ректор Харківської державної зооветеринарної академії **Валерій ГОЛОВКО (на знімку)**. — Крім того, в них ширше і коло пацієнтів. Якщо в Україні ветеринарів готують переважно для сільського господарства, то на Заході — для лікування усіх тварин, для боротьби з поширенням небезпечних захворювань серед диких звірів. Однак ми теж не сидимо склавши руки — поступово розширюємо сферу навчання.

Студенти академії тепер проходять практику і на базі Харківського зоопарку, і у власному зоологічному парку, де вже є більш як двадцять видів тварин: лебеді, страуси, верблюди, антилопи, бізони й інші рідкісні для наших широт птахи і тварини. А викладачі нерідко стажуються в європейських навчальних установах, що дає їм змогу складати сучасні навчальні програми, «адаптовані» до світової практики. І все-таки пріоритетним залишається сільськогосподарський напрям. Адже в Україні з розвитком ринкових відносин, появою фермерських господарств попит на ветеринарні знання різко зріс. Ректор вважає, що під час підготовки таких фахівців варто перейняти досвід Берлінського вільного університету, при якому діє декілька ветеринарних клінік. У них студенти на практиці вчаться проводити клінічні дослідження, застосовувати новітні лікувальні методики.

Завдяки допомозі саме Берлінського вільного університету, харківський вуз одержав сучасну літературу за фахом ветеринарія і зоотехніка, придбав комп'ютери, мультимедійне устаткування, іншу необхідну оргтехніку. Тепер кожен студент може на власні очі побачити, наприклад, як європейські світила ветеринарії проводять найскладніші хірургічні операції — у вузі є відповідні навчальні касети і компакт-диски. В академії також створено спеціальний Темпус-офіс, діють Інтернет-класи в самому вузі та в одній з його базових клінік. Адже в умовах стрімкого наукового прогресу в галузі ветеринарної медицини підручники перестають бути головним джерелом інформації. Студенти, що прийшли у вуз не тільки по диплом, а й по знання, дедалі більше уваги приділяють періодиці й глобальній мережі.

— Вузівська бібліотека, яку по праву називають кафедрою номер один, має свій сайт, де можна знайти аналітичний опис усіх видань, що до нас надійшли, — розповідає її директор Галина Свириденко. — Використання автоматизованої інформаційній бібліотечної системи дає можливість у лічені секунди ввійти в інформаційні системи ведучих профільних бібліотек міста, а в перспективі — і країни, світу. Такі системи вже є в бібліотеках інших вузів міста. І тепер ми працюємо над створенням єдиного каталогу, корпоративного взаємозв'язку між ними.

Микола КОСИЙ.

Харків.

Фото автора.

На знімку: подивитися на страусів та інших рідкісних видів тварин у зоопарк зооветеринарної академії любителі природи приїжджають із всієї округи.

У Мар’янівці на Покрову

ЖИТЕЙСЬКІ ІСТОРІЇ

День видався, як та доля. Визирне сонце з-за хмар — потепліє. Дмухне холодний осінній вітер з дощем — зіщулися.

Була Покрова. У Мар’янівці зустрічали гостей. У центрі села, на узвишші, неподалік від школи вражала красою майже закінчена будова — церква Покрови Пресвятої Богородиці. Чекали, що хрести на новій церкві освячуватиме сам патріарх Української православної церкви Київського патріархату владика Філарет.

Односельці сходилися, віталися з родичами, гомоніли. Журналістів, які приїхали на урочистості, пані Олександра Бохняк запрошувала до хати, що вирізнялася своїм виглядом на весь куток. Подібної їй у Мар’янівці вже немає: хата під солом’яною стріхою, побілені глиняні стіни та широка жовтогарячого кольору призьба навівали далекі спогади. А потемнілий під холодними осінніми дощами густий спориш на обійсті раптом озвався у серці незрозумілим щемом. Мабуть тому, що неповторний голос співака, що долинав з хати, часом переривався, а то й хрипів, як на заїждженій платівці.

— Ну й апаратура! — озвався хтось із журналістів.

Пані Олександра тихим, рівним голосом розповідала:

— Це рушничок, який його мама вишивала власними руками. І це рядно, що на лежанці, також мама пряла сама.

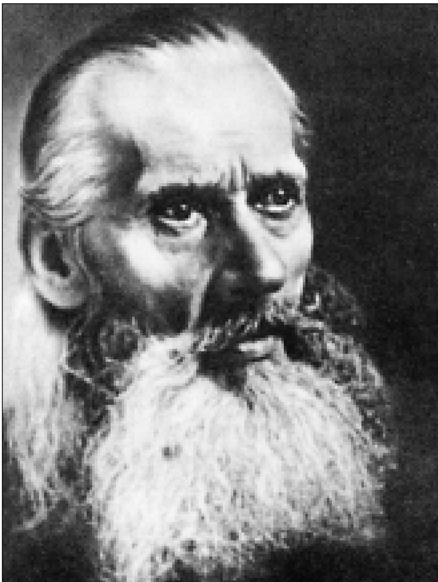
Світлиця простора, майже на всю хату: велика піч з лежанкою. У печі пекли хліб, варили їжу, а взимку грілися і спали. Жердина під стелею, на яку вішали одежу, мисник з посудом, міцний дерев’яний стіл, стара швейна машинка...

— Чомусь часто говорять, — мовила пані Олександра, — що його батько був священиком. Ні, його батько був кравцем і шив свити, кожухи. А це ті самі ножиці, якими він краяв...

Зі стіни теплим поглядом зажурених очей опромінює світлицю портрет жінки. Це — його мама. Так подумає кожен. Але насправді це художній портрет Олюні, рідної сестри мами, яка найбільше нагадувала Івану Семеновичу Козловському його маму. Мама померла від тифу, коли Івану йшов 21 рік. Він був далеко від дому і не зміг з нею попрощатися. З мами не має навіть фотокартки, залишилися тільки нетлінні речі, зроблені власними руками.

... З восьми років Ваня пропадав у рідного дядька Олексія, який був конюхом у пана. Одного разу дядько посадив племінника на воза, і поїхали вони на легендарний курган IV століття — Переп’ятицю. Там свого часу Тарас Шевченко робив замальовки, подорожуючи на Фастівець. Там малий Іван і побачив юродивого, зустріч з яким, власне, і вирішила його долю. Юродивий у залізному ковпаку, веригах стояв біля кургану, ніби на чатах. Це був учитель Сисой Григорович Саєнко. Таємно пострижений у монахи, він за прикладом Григорія Сковороди мандрував по селах, шукав правду. Згодом усе своє вбрання загорнув у полотно і закопав поруч з курганом, оселившись у Мар’янівці, щоб сіяти у дитячих душах ту правду, яку шукав. Зустріч юродивого з малим Іваном, каже пані Олександра, була дана Богом, бо завдяки Саєнкові хлопчик у вісім з половиною років пішов у церковну школу Свято-Михайлівського монастиря.

Шлях великого співака почався з церковного співу. Цей шлях Іван Козловський вважав своєю найвищою вокальною школою. А та зустріч на кургані залишила таке сильне враження в дитячій душі, що цим і пояснюють створений на сцені Большого театру геніальний образ юродивого з опери М. Мусоргського «Борис Годунов», за що Івану Козловському була присуджена Сталінська премія першого ступеня.

Перший вчитель
Сисой Григорович Саєнко.

— Сталін казав Козловському: проси у мене, що хочеш, крім зарубіжних гастролей.

— Чому?

— Очевидно, боявся, що Іван Семенович може там залишитися. Його старший брат Федір, який також мав гарний голос і співав у хорі Олександра Кошиця, під час закордонного турне додому не повернувся. Відомо, що український хор, створений Кошицем у Канаді, згодом здобув світове визнання.

Федір, якось будучи у Нью-Йорку та проходячи мимо музичної крамниці, почув ніби знайомий тенор. Попросив господаря показати платівку. Так він дізнався, що його брат співає в Большому театрі і прислав листа з запитанням: чи це ти, мій брате? Лист датований 1932 роком.

— Брати так і не бачилися?

— Бачилися, тільки уже в 60-ті роки. Федір приїхав до Москви, але про це не повідомлялося. Проте залишилося багато фотографій від тієї зустрічі. Федір, коли перестав співати, став священиком, бо закінчив семінарію. Похований у Нью-Йорку як священик.

Дочекався й батько Іванової зорі. Через рік співу в Большому театрі Козловський займає почесне місце серед корифеїв цієї оперної святині, що й досі вважається легендою.

Батько приїздив до Москви і слухав сина на оперній сцені. Зберігся лист його до Івана, в якому Семен Йосипович просив не присилати грошей на зерно (починалася колективізація і наближався голодомор. — **Авт.**), а купити віденську гармошку, двохрядку, і він зможе сам заробити на прожиття, граючи на весіллях. Таку гармошку Іван Козловський купив і переслав батькові. Помер старий Козловський у 1929 році. В роду Козловських по батьковій лінії голосистими були всі, а мама, з польського роду Косинських, надзвичайно глибоко знала народні звичаї, прикмети, таємниці обрядів.

Прискіпливі журналісти слухають, розкривши рота, а пані Олександра, ніби відгадавши запитання, що ось-ось посиплються, стиха каже:

— Чому у світлиці так мало експонатів і сумно? Бо, крім цієї меморіальної хати, більш нічого немає. Жодної фондової комірчини. Все лежить у мене дома скопом. А матеріали — безцінні. Фотографії, листи, переписка з видатними сучасниками, театральні костюми, створені для Івана Семеновича великими художниками, прекрасні відеоматеріали, кінохроніка. Наприклад, є фотографія 1945 року, де Іван Семенович у Празі. Як він там, невиїзний опинився? Хоча під час війни з бригадами артистів Козловський багато разів виїздив на фронт. Є підстави вважати, що рід Козловських переплітався з родом гетьмана Конашевича. Однак умов для наукової роботи зовсім немає. Адже для цього експонати треба хоча б розкласти.

І. Козловський з дочками Анастасією й Анною.

Ми просимо, низько кланяємося усім, щоб відкупити для музею хату рідної сестри Івана Козловського — Насті. Коли сестра овдовіла, Іван Семенович забрав її до себе, і вона доглядала його до останньої хвилини.

— А сім’я?

— Іван Козловський одружився на талановитій артистці художнього театру Галині Сергєєвій. У них народилося дві доньки — Анна і Настя. Подружжя прожило разом багато років, але потім розсталися. Чому — це таємниця. Є кілька версій. Перша, що два таланти рідко уживаються. Але найвірогідніше те, що Іван Козловський дуже дорожив Божим даром — голосом, вимагав для себе особливого режиму, тиші тощо. Всього цього можна було досягти поза сім’єю. Оселившись окремо, він жартома називав себе сімейним холостяком. З листів його до дружини, опублікованих дочкою Анною, яка була заміжня за відомим грецьким поетом і довго жила у Греції, а нині є віце-президентом фонду Козловського в Москві, можна дізнатися, як ніжно і глибоко він ставився до їхньої матері.

У Мар’янівку Іван Козловський приїздив з онуками і правнуками, бо душа його завжди була тут.

В одному з листів до Сталіна, опублікованого у книзі І. Козловського «Музика — радость и боль моя», виданій у Москві, великий співак просить дозволити йому здійснити концертні гастролі по Союзу, щоб частину зароблених грошей витратити на будівництво музичної школи у Мар’янівці. В іншому листі до Кагановича Козловський скаржиться на ЦК КПУ. Він просив дозволити такі концерти в Україні, щоб допомогти мар’янівським дітям, і Хрущов обіцяв посприяти, та минув рік, а відповіді він не одержав.

— Іван Семенович був великим меценатом, — каже пані Олександра. — Музичну школу на кошти співака в селі давно збудовано, де учні навчаються гри на роялі з Большого театру. Щороку мар’янівські діти їздили в Артек, бували на Кремлівській ялинці і виступали з концертами (у це ніхто не міг повірити) на сцені Большого театру. І все це за кошти Івана Семеновича. У сільській раді він мав свій фонд, куди надсилав гроші, на які так багато зроблено для Мар’янівки.

З хором мар’янівської музичної школи в Большому театрі.

Іван Семенович був глибоко віруючою людиною. Церковні співи заборонялися і ніхто не наважувався переступити через цю заборону. І лише він на концертах виходив і співав «Христос воскрес» С. Рахманінова. Він мріяв про час, коли у Мар’янівці знову сяятиме золотими куполами церква.

Хтось запитав:

— А що з хатою Насті?

— Хата Насті, — мовить пані Олександра, — з яблуневим садом входить до території музею. Це сад Тичини, Рильського, Довженка, Гончара, Бажана, багатьох інших відомих людей, які приїздили до Івана Семеновича і разом з ним садили дерева.

Люди, які нині живуть у хаті Насті, згодні її продати за 3—4 тисячі доларів. Але куди я не зверталася, до Васильківської райдержадміністрації, Київської обласної, відповідь одна: ми не проти — шукайте спонсорів. До смішного доходить. Високі гості навідуються на свята, скоренько переступають поріг хати співака, послухають, поаплодують і — роз’їхалися... Тепер нами зацікавилася служба дипсервісу. Начебто дипломати мають бажання сюди приїздити. Де їх посадити, щоб у благословенній тиші, в рідній хаті великого тенора слухати чарівний спів, що доноситься ніби з небуття

— Невже таке можливе? — запитав хтось з нетерплячих.

...Приїхав владика Філарет. Трохи раніше прибули народні депутати Станіслав Сташевський, Борис Олійник, а згодом і київський міський голова Олександр Омельченко.

Раділи, чекаючи урочистої миті освячення хрестів на новій церкві, односельці. Хвилювався мар’янівець Станіслав Сташевський. Це завдяки його зусиллям і енергії мрія великого земляка Івана Козловського здійснилася.

...У Мар’янівці почав накрапати дощ. Мокрий спориш на обійсті знову озвався болісним щемом: голос співака, що долинав з хати, переривався і хрипів, як на заїждженій платівці...

Анатолій КАРАСЬ.

НОВЕ ЯК НЕЗАБУТЕ СТАРЕ

Єдина територія для королів та музикантів

У ролі піонера вітчизняного мюзиклу композиторові Олександру Злотнику довго виступати не судилося. Євгенія Мірошниченко ***(на знімку)*** *стала на початку ще одного проекту в цьому жанрі, народженому за океаном і дещо несподіваному для українців.*

Фото Тетяни ГОЛЯК.

На прес-конференції з нагоди незабарного випуску вистави у світ професор Національної музичної академії, народна артистка СРСР та України, лауреат Державних премій розповідала про постановку мюзиклу «Бременські музиканти» силами Малого оперного театру. Це дітище Євгенії Семенівни створено з ініціативи міжнародного благодійного фонду її імені. Артисти — випускники та студенти Державного інституту театрального мистецтва імені Карпенка-Карого, Національної музакадемії, а також творчі одиниці столичних театрів.

Канва музична та сюжетна — та сама, котру всі ми знаємо з дитинства (музика Г. Гладкова, слова Ю. Ентіна, В. Ліванова). Тільки якщо в мультику ледь не з усіма партіями впорався один Олег Анофрієв, то в українському варіанті задіяно велику виконавську команду. Й постановницьку також. Продюсування, сценічна версія, режисура та сценографія — Руслан Камінський, хореографія, пластика, акробатика — Олена Коляденко, Костянтин Томільченко, хормейстер — Анжела Масленникова. У створенні костюмів взяла участь відомий дизайнер Діана Дорожкіна.

Євгенія Семенівна чимало говорила про нереалізованість молодих оперних сил та, як наслідок, від'їзд їх на роботу за кордон. До речі, Євгенія Мірошниченко не раз порушувала питання про так звану Малу оперу, зокрема про приміщення для неї. Однак, сумно зазначила знаменита артистка, ані в Президента України, ані у прем'єра, ані у Верховної Ради до цього поки що руки не доходять. А тим часом у російській столиці аж дев'ять оперних театрів...

Так чи інакше, але безпритульність Малого оперного театру не завадила першій його сценічній роботі. Ось тільки первинність проекту викликає сумніви. Особливо, якщо наголошуємо на становленні жанру. «Бременські музиканти» — річ надто відома, щоб стати відкриттям (ну, хіба що для зовсім малих дітей), а тим паче — відкриттям для українського національного мюзиклу. До того ж, цей твір час від часу реанімують після сцени столиці: нині він іде в Національному драмтеатрі імені І. Франка та ще й — в українському перекладі. У Малій опері лише згодом збираються провести тендер на кращий український текст «Бременських...».

Час рімейків привчив не сподіватися особливо на продюсування музичного та літературного матеріалу від молодих професіоналів.

Хоча талантів у нас і нині не бракує — як не бракувало ніколи.

Однак для того, щоб зробити ім'я, треба багато відчайдушних рухів, грошових та часових витрат. Тому і йдуть перевіреним шляхом, за тим, що «на слуху», у ту саму ріку. Ну, а наскільки трепетно до хрестоматійного матеріалу поставилася доволі потужна постановницька група «Бременських музикантів», ми зможемо дізнатись 6 грудня у Великій залі Національної музичної академії.

Ольга КЛЕЙМЕНОВА.

А тепер й інших вчать

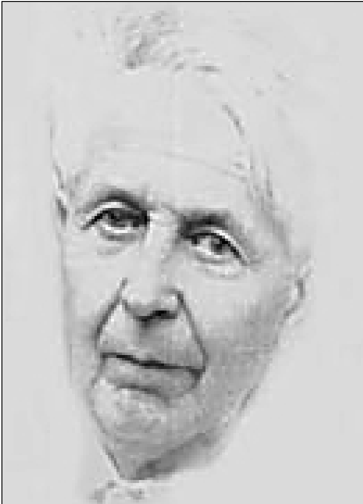
Першим на Рівненщині до Єдиної інформаційно-аналітичної системи державної служби зайнятості увійшов Демидівський районний центр зайнятості. Тепер майже дев'яносто відсотків обсягів роботи з працевлаштування населення проводиться через комп'ютерну мережу. Це дає можливість фахівцям більше часу й уваги приділяти безпосередньому спілкуванню з тими, хто потребує допомоги центру. А ще безробітні можуть тепер ознайомитися з вакансіями, вносити пропозиції щодо робочих місць не лише у межах району, області, а й України.

До Демидівського районного центру зайнятості вчитися працювати у ЄІАС приїжджають їхні колеги з інших районів Рівненщини.

Олександра ЮРКОВА.

КАЛЕНДАР

Ірпінський патріарх

Вчора Григорієві Кочуру виповнилося б 95 років. Незадовго до цього відбулася триденна науково-практична конференція «Григорій Кочур і український переклад». Він був однією з найпотужніших постатей нашої культури XX століття — знав понад 20 мов і все життя поклав на спростування тези про меншовартісність мови української. Залишив блискучі переклади (від давніх греків до Шекспіра й сучасників). За книгу «Друге відлуння» посмертно отримав Шевченківську премію (1995). Свого часу наші літератори-шістдесятники, тоді ще молоді, розповідали одне одному напівлегендарну історію: коли Кочура з дружиною заарештували, їхньому синові було лише чотири роки. А коли вони через двадцять літ повернулися, син був уже чемпіоном з боксу (після інституту фізкультури, бо інші вузи були закриті для нього, сина «ворогів народу»). Як завжди у шістдесятників, тут є перебільшення. Приміром, Кочур відсидів не двадцять, а «лише» десять років. Дивовижно інше: і він, і вся родина Кочурів після всього того зуміла себе зберегти на рівні високої людяності. А оселя Кочура в Ірпені стала справжнім університетом для цілих поколінь нинішніх українських перекладачів.

Вл. інф.

ОГОЛОШЕННЯ

Постановою Господарського суду Донецької області по справі № 3/19 Б від 04.11.03 р. АТЗТ «Екометалл» м. Єнакієве, п. Металургів, 9, код ЄДРПОУ 24657514, МФО 334215, р/р 26007301635273, визнано банкрутом та відкрита ліквідаційна процедура.

Ліквідатором призначена арбітражний виконавець Вишневська Н. М., ліцензія № 668268, 83000, м. Донецьк, п. Комсомольський, 15/39.

Господарський Суд Автономної Республіки Крим (95000, м. Сімферополь, вул. К. Маркса, 18) по справі № 2-8/47853-2003 від 30.10.2003 року визнано банкрутом ООО фірма «Модуль».

Реквізити банкрута: (96000, АР Крим, м. Красноперекопськ, вул. Сєвєрная, 1, р/р 26009030059601 в КБ ОКБ м. Сімферополь, МФО 324548, ОКПО 23894046) і відкрита ліквідаційна процедура.

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Герасимова І. А., ліцензія серії АА № 140432 від 10.06.2002 р., 95043, м. Сімферополь, вул. Гагаріна, 36, кв. 52.

Заяви кредиторів приймаються протягом одного місяця від дня опублікування цього оголошення.

Господарським судом Дніпропетровської області (49027, м. Дніпропетровськ, вул. Куйбишева, 1а) порушено справу № Б29/197/03 про визнання банкрутом Приватного підприємства «Світла», ЄДРПОУ — 20285140, місцезнаходження: 49027, м. Дніпропетровськ, вул. Дзержинського, 14, р/р 26001203480100 в Дніпропетровській обласній дирекції АППБ «Аваль», МФО 305653.

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Козаченко Володимира Михайловича, ліцензія АА № 249591, поштова адреса: 49044, місто Дніпропетровськ, а/я 2725.

Постановою від 29.10.2003 р. в справі № 25/9 Господарський суд Запорізької області визнав банкрутом товариство з обмеженою відповідальністю «Узбекгазсинтез» (код ЕДРПОУ 24514614, адреса: 69044, м. Запоріжжя, пр. Профсоюзів, 5) та відкрив відносно нього ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено Рябчия Сергія Владиславовича (ліц. № 047946). Заяви з вимогами до боржника надсилати за адресою: 49700, м. Дніпропетровськ, вул. Панікахі, 2, арбітражному керуючому Рябчию С. В.

Господарським судом Донецької області (83048, м. Донецьк, вул. Артема, 157) постановою від 14.10.2003 р. по справі № 15/97 Б визнано банкрутом ПП «Електон» (85302, Донецька обл., м. Красноармійськ, пр. Шахтобудівників, 23/22, ЗКПО 23598164) та відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено голову ліквідаційної комісії Дорофієнко Віктора Васильовича (85302, Донецька обл., м. Красноармійськ, пл. Шахтобудівників, 29/4, тел. 99-1-25, 8-050-606-53-90).

Товариство з обмеженою відповідальністю «Українська пектинова група» (код ЄДРПОУ 32311270), зареєстроване Подільською районною у м. Києві державною адміністрацією 09 грудня 2002 р. за № 04832, повідомляє про припинення діяльності в зв'язку з ліквідацією.

Претензії кредиторів приймаються Ліквідаційною комісією протягом двох місяців за адресою: 03057, м. Київ, вул. Желябова, 8/4, к. 35.

Постановою Господарського Суду Запорізької області від 27.10.2003 р. по справі № 19/54 розпочато процедуру ліквідації ЗАТ «Вогнетривремонт», 69106, м. Запоріжжя, Заводський район, Північне шосе, код ОКПО — 04851195, р/р 26005001601 в АБ «Металург», МФО 313582.

Ліквідатором призначено Іщенко Д. В. (ліцензія № 047766 від 15 жовтня 2001 р.), 72309, м. Мелітополь, а/с-1. 8-06192-36375.

МПП «ЕКОМ»,
код ЄДРПОУ 19027645, зареєстровано виконкомом Московської РДА м. Києва 10.06.1992 р., державний реєстраційний номер 0099-2630 ФР від 10.06.1992 р., повідомляє про свою ліквідацію. Претензії приймаються протягом 2-х місяців за адресою: 04215, м. Київ, пр. Свободи, 30 б, кв. 26, тел. 424-18-08.

КСП «Агрофірма «Рубежівська» повідомляє про продаж телятника № 11, який знаходиться за адресою: вул. Шкільна, 30, с. Михайлівка-Рубежівка, Києво-Святошинського району, Київської області.

З будь-яких питань звертатись за адресою ліквідатора КСП «Агрофірма «Рубежівська»: м. Київ, вул. Червоноармійська, 57/3, оф. 221, тел. 239-23-90.

Постановою Господарського суду Донецької області (83048, м. Донецьк, вул. Артема, 157) від 4.11.2003 р. по справі № 33/186 Б визнано банкрутом відсутнього боржника Товариство з обмеженою відповідальністю «Аверс Компані» (м. Донецьк, вул. Хірургічна, 22, р/р 260047356 в ДОД АППБ «Аваль», МФО 335076, ОКПО 31158581) і введено ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено Товариство з обмеженою відповідальністю «Донопттор» м. Донецьк.

Заяви кредиторів приймаються протягом 30 днів з дня публікації даної об'яви за адресою: 83000, м. Донецьк вул. Університетська 6, кв.27.

Закрите акціонерне товариство «Інвестиційна компанія «Україна» (ідентифікаційний код 21568727, місцезнаходження: м. Київ, вул. Кудрявська, 19-А, тел. 201-20-20) повідомляє, що позачерговими загальними зборами акціонерів від 3 листопада 2003 року прийняте рішення про зміну найменування Товариства на Закрите акціонерне товариство «Голден Гейт Бізнес».

Постановою Господарського суду Донецької області (83048, м. Донецьк, вул. Артема, 157) від 04.11.2003 р. по справі № 33/185 Б визнано банкрутом відсутнього боржника Товариство з обмеженою відповідальністю «Альфа інвест» (м. Донецьк, бул. Шевченко, 27, р/р 260087358 в ДОД АППБ «Аваль», МФО 335076, ОКПО 31366486) і введено ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено Товариство з обмеженою відповідальністю «Донопттор», м. Донецьк.

Заяви кредиторів приймаються протягом 30 днів з дня публікації даного оголошення за адресою: 83000, м. Донецьк, вул. Університетська, 6, кв.27.

Господарським судом Запорізької обл. (69001, м. Запоріжжя, вул. Шаумяна, 4) 30.09.2003 р. порушено провадження в справі № 19/116 про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю «Джура-Січ» (м. Запоріжжя, вул. Узбекистанська, 13а, кв.100, ОКПО 30199119, розрахунковий рахунок 26004301311298 в Комунарському відділенні ПІБ м. Запоріжжя, МФО 313344). Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Житника Володимира Петровича. Ліцензія № 047630 (69001, м. Запоріжжя, бул. Гвардійський, 30, кв.85, тел. 8-0612-12-58-13).

Господарський суд Дніпропетровської області (49600, м. Дніпропетровськ, вул. Куйбишева, 1а) 06.11.2003 р. порушив справу № Б26/121/03

про банкрутство відкритого акціонерного товариства «Петриківське хлібоприймальне підприємство», 51800, Дніпропетровська область, Петриківський район, с. Петриківка, вул. Леніна, 2, п/р 2600205021 у Дніпродзержинській філії АППБ «Аваль», МФО 306663, код ЄДРПОУ 00953651. Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Іванову Вікторію Василівну, ліцензія № 484179 (49081, м. Дніпропетровськ, пр. Правди, 14/21, тел. 31-87-12).

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня публікації оголошення.

Господарським судом Донецької області (83048, м. Донецьк, вул. Артема, 157) постановою від 01.10.2003 р. по справі № 18/28Б відкрите акціонерне товариство «Вуглепостачзбут» (85400, Донецька обл., м. Селідово, вул. Гоголя, 13, код ЄДРПОУ 24162115) визнане банкрутом і відкрита ліквідаційна процедура.

Ліквідатором призначений Петренко Василь Тимофійович (ліцензія № 249809).

Претензії кредиторів приймаються протягом місяця з моменту опублікування оголошення.

Господарський суд Донецької області (вул. Артема, 157, м. Донецьк, Україна, 83048) Постановою № 5/76 Б від 10.11.2003 р. визнає банкрутом ВАТ «Микитівський доломітний завод» (смт. Гольмівський, м. Горлівка, Донецької обл., 84691, п/р 26006192051001 в Філії КБ «Приватбанк» м. Горлівка, МФО 33515, Код ЄДРПОУ 00191833) та відкрив ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Біліченко Віталія Олександровича, ліцензія АА № 249805 від 19.10.2001 р. Адреса: 84394, м. Краматорськ, вул. Кропивницького, 140.

Претензії приймаються протягом місяця з дня публікації оголошення.

Господарський суд м. Києва (м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44 б) виніс постанову 28.10.2003 по справі № 24/38-б про визнання банкрутом та відкриття ліквідаційної процедури щодо товариства з обмеженою відповідальністю «Сталкер ЛТД» (ідентифікаційний код 19494312, м. Київ, вул. Кіквідзе, 26, р/р 26001301300539 в Старокиївському відділенні ПІБ м. Києва, МФО 322227).

Ліквідатором призначений Орлов Ігор Федорович (ліцензія серії АА № 668304, м. Київ-04053, вул. Гоголівська, б. 49, оф. 30, тел.: 216-24-78).

ДП «Трікотвест Україна» повідомляє про припинення діяльності в зв'язку з ліквідацією, код 19356857. Претензії приймаються протягом двох місяців: 02002, м. Київ, вул. Луначарського, 22-А. (044) 517-28-06; 517-18-84. Ліквідаційна комісія.

Спільне українсько-італійське підприємство «СІСАТ ЛТД»,
Код ОКПО 14325071, повідомляє про свою ліквідацію. Претензії приймаються протягом 2-х місяців за адресою: Одеса, 65005, Малинівський р-н, вул. Дальницька, 25. Телефони: 8-0482 551041, 8-0482 544031.

Товариство з обмеженою відповідальністю Фірма «А. Пі. Ай. — ЛТД» (підприємство з іноземними інвестиціями) (код ЄДРПОУ 14356344, юридична адреса: м. Київ, вул. Хорольська, 5, к. 20; р/р 2600130110575 в АТ «Реал-Банк», МФО 351588) повідомляє про свою ліквідацію. Претензії приймаються протягом місяця з дня публікації.

Товариство з обмеженою відповідальністю «АДОН» повідомляє про ліквідацію. Претензії приймаються за адресою: м. Київ, вул. Дмитрівська, 33-35 літ. Д впродовж одного місяця, тел.: 254-52-22.

Хмельницька філія регіонального агентства з питань банкрутства проводить торги по реалізації майна банкрута ВАТ «Антонінський цукровий завод» (с. Кременчуки, Красилівського району, Хмельницької області).

Загальна характеристика об'єктів продажу:

лот № 1 — автомобіль ЗІЛ-4505, початкова ціна об'єкта продажу складає 3883,70 грн. 00 коп.;
лот № 2 — автомобіль ЗІЛ 130, початкова ціна об'єкта продажу складає 1988 грн. 00 коп.;
лот № 3 — автомобіль ГАЗ-5204, початкова ціна об'єкта продажу — 930 грн. 00 коп.;
лот № 4 — автомобіль САЗ 3508, початкова ціна об'єкта продажу — 1634 грн. 46 коп.;
лот № 5 — автомобіль РАФ 22038, початкова ціна об'єкта продажу складає 6727 грн. 00 коп.;
лот № 6 — автомобіль ЗІЛ-4502, початкова ціна об'єкта продажу складає 1076 грн. 51 коп.;
лот № 7 — автомобіль ЗІЛ-4502, початкова ціна об'єкта продажу складає 2603 грн. 92 коп.;
лот № 8 — автомобіль ММЗ-4502, початкова ціна об'єкта продажу складає 1299 грн. 78 коп.;
лот № 9 — автомобіль САЗ 3508, початкова ціна об'єкта продажу — 4809 грн. 19 коп.
лот № 10 — автомобіль ГАЗ-3307, початкова ціна об'єкта продажу — 2104 грн. 23 коп.;
лот № 11 — автомобіль ГАЗ-53 (пожарка) початкова ціна об'єкта продажу — 1192 грн. 19 коп.;
лот № 11 — автомобіль ИЖ-2715, початкова ціна об'єкта продажу — 1780 грн. 25 коп.;
лот № 12 — автомобіль УАЗ-3303, початкова ціна об'єкта продажу — 1169 грн. 77 коп.;
лот № 13 — автомобіль ГАЗ-2410, початкова ціна об'єкта продажу — 1304 грн. 39 коп.;
лот № 14 — автомобіль МАЗ-5334, початкова ціна об'єкта продажу — 4106 грн. 06 коп.;
лот № 15 — автомобіль САЗ 3507, початкова ціна об'єкта продажу — 1443 грн. 12 коп.;

Ціна вказана із урахуванням ПДВ.

Гарантійні внески учасників торгів (10% від початкової ціни) та реєстраційний збір за участь в торгах — 17 грн. перераховуються на рахунок організатора торгів Хмельницької філії регіонального агентства з питань банкрутства: р/р 260042830, МФО 315966 у Хмельницькій ОД АППБ «Аваль», іден. код 25993539. Заявки на участь у конкурсі приймаються протягом тридцяти діб після опублікування оголошення. Торги відбудуться 22 грудня 2003 року о 10.00 год. за адресою: м. Хмельницький, вул. Кам'янецька, 70, кім. 3. Телефон для довідок у Хмельницькому: 8-03822-6-10-98.

АКБ "Інтерконтинентбанк"

Баланс проміжної фінансової звітності банку на 1 жовтня 2003 р. (тис.грн.)

Найменування статті	На звітну дату поточного кварталу	На кінець попереднього фінансового року
Грошові кошти та залишки в НБУ	9 130	7 425
Кошти в інших банках	24 036	8 215
Цінні папери на продаж	500	-
Кредити та заборгованість клієнтів	116 219	77 749
Інвестиційні цінні папери	1 199	-
Основні засоби та нематеріальні активи	1 108	926
Нараховані доходи до отримання	7 917	654
Інші активи	6 935	5 123
Усього активів	**167 044**	**100 092**
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ		
Кошти банків	12 700	13 200
Кошти клієнтів	121 337	59 164
Нараховані витрати до сплати	557	235
Інші зобов'язання	5 128	500
Усього зобов'язань	**139 722**	**73 099**
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ		
Статутний капітал	26 698	26 698
Резерви та фонди банку	293	228
Результат минулих років	3	(1 216)
Прибуток звітного року, що очікує затвердження	-	1 283
Результат поточного року	328	-
Усього власного капіталу	**27322**	**26993**
Усього пасивів	**167 044**	**100 092**

Звіт про фінансові результати проміжної фінансової звітності банку на 1 жовтня 2003 р. (тис.грн.)

Найменування статті	На звітню дату кварталу: Поточного року	На звітню дату кварталу: Ппопереднього фінансового року
Чистий процентний дохід	7 013	5 387
Чистий комісійний дохід	848	513
Чистий торговельний дохід	583	430
Інший операційний дохід	2	2
Усього доходів	**8 446**	**6 332**
Загальноадміністративні витрати	(4 704)	(3 587)
Витрати на персонал	(2 352)	(1 387)
Прибуток від операцій	**1 390**	**1 358**
Чисті витрати на формування резервів	(851)	(537)
Прибуток до оподаткування	**539**	**821**
Податок на прибуток	(211)	-
Прибуток після оподаткування	**328**	**821**
Непередбачені доходи/витрати	-	-
Чистий прибуток/збиток банку	**328**	**821**

Примітка "Зобов'язання банку, які обліковуються на позабалансових рахунках" на 1 жовтня 2003 р. (тис.грн.)

Найменування статті	Звітна дата	На кінець попереднього періоду	Зміни
Гарантії, що надані клієнтам	51	17	34
Сумнівні гарантії та поручительства	-	-	-
Зобов'язання з кредитування, які надані банкам	-	-	-
Зобов'язання з кредитування, які надані клієнтам	1799	694	1105
Валюта та банківські метали, які куплені, але не отримані	-	-	-
Сумнівні вимоги за операціями з валютою та банківськими металами	-	-	-
Сумнівні вимоги за операціями з фінансовими інструментами, крім інструментів валютного обміну	-	-	-
Надана застава	4000	2000	2000
Усього	**5850**	**2711**	**3139**

*рахунків довірчого управління станом на звітні дати, Банк не має

Україна, 01054, м.Київ-54, вул.Воровського, 22, тел./факс: (044) 216-41-84, 244-49-60, main@intercontinentbank.com Ліц. НБУ №100 від 02.07.2003р.

Коли не віриш...

Фото Павла КУБАНОВА (ФФУ).

Футбол. Кубок країни. 1/4 фіналу. Перші матчі.

15 листопада. «Іллічівець» (Маріуполь) — «Динамо» (Київ). 0:8. Маріуполь. Стадіон «Іллічівець». +1 градус. 7000 глядачів. **Голи:** Саблич, 5, Белькевич, 17, Нанні, 26, Шацьких, 37, Гусєв, 43, Гіоане, 52, 72, Рінкон, 58.

«Динамо» виступало в такому складі: Шовковський, Гавранчич, Саблич, Несмачний (Каддурі, 46), Дмитрулін, Юссуф, Гусєв (Огненович, 56), Гіоане, Белькевич, Нанні (Рінкон, 46), Шацьких.

Либонь, маріупольські футболісти не вірили в перемогу над чемпіоном. І в такому психологічному стані зазнали нищівної поразки, котра не прикрашає команду вищої ліги.

16 листопада. «Металург» (Запоріжжя) — «Чорноморець» (Одеса). 1:1. 3 500. Демченко, 40, з пенальті — Косирін, 82, з пенальті.

«Дніпро» (Дніпропетровськ) — «Таврія» (Сімферополь). 4:1. Венглинський, 18, 90+1, Максим'юк, 23, Єзерський, 29 — Іонідзе, 42.

Певний інтерес у нас викликав товариський поєдинок у столиці Росії. **«Локомотив» (Москва) — «Спартак» (Москва). 2:2.** Голи: Бузнікін, 89, Вагнер, 90 — Станич, 52, Павленко, 82. «Локомотив» виступав у такому складі: Нігматуллін, Сирхаєв, Пашинін, Мамінов, Бузнікін, Асатіані, Гуренко, Хатаженков, Паркс, Білялетдінов, Вагнер.

Велика група гравців клубу залізничників виступала цього дня за свої національні збірні. Тому проти спартаківської «основи» грали лише троє з тих, кого ми можемо побачити на полі стадіону в Черкізово 25 листопада у поєдинку проти киян: Паркс, Мамінов та Пашинін.

До речі, сьогодні у продаж надходять квитки на матч Ліги чемпіонів між московським «Локомотивом» і київським «Динамо». З компетентних джерел стало відомо, що на трибунах споруди українським уболівальникам виділено лише 900 місць. Ще двісті квитків передбачено для делегації українських VIP-персон, які розташуються у відповідних ложах, де не заведено галасливо підтримувати свою команду.

Однак «Динамо» підтримуватиме потужний енергетичний заряд від багатьох громадян країни, котрі вболіватимуть за свого чемпіона, сидячи біля телеекранів.

На знімку: Юрій Сьомін та Олексій Михайличенко у травневому Києві з квитами й усмішками. А що буде в Москві?..

Квіточки в суботу, ягідки — завтра...

Євро-2004. Перші матчі плей-оф. Росія—Уельс. 0:0. Латвія—Туреччина. 1:0 (Верпаковскіс, 29). Шотландія—Нідерланди. 1:0 (Макфедден, 22). Хорватія—Словенія. 1:1 (Пршо, 5 — Шильяк, 22). Іспанія—Норвегія. 2:1 (Рауль, 21, Бараха, 85 — Іверсен, 14).

Головна сенсація відбулася в Ризі. Збірна Латвії, яка здивувала футбольний світ своїм другим місцем у підгрупі, зберігає доволі реальні шанси на путівку до фінальної частини чемпіонату в Португалії.

Підопічні симпатичного й інтелігентного Олександра Старкова діяли грамотно і дисципліновано. А от їхні опоненти — бронзові призери останнього чемпіонату світу — були надміру збуджені. Тому французький арбітр Жилль Весьєр показав туркам чотири жовті картки. А на 73-й хвилині вилучив з поля захисника гостей Емре Ашика (за два попередження).

Коли норвежець Стеффен Іверсен на 14-й хвилині матчу на стадіоні «Месталья» у Валенсії забив м'яча у ворота господарів, мабуть, усім іспанським прихильникам футболу стало на певний час моторошно. Адже саме цей гравець три роки тому на Євро-2000 забив м'яча іспанцям. І Норвегія тоді перемогла — 1:0. Але цього разу команда Іньякі Саєса врятувалася. Спершу Рауль Гонсалес установив рівновагу, а за п'ять хвилин до закінчення зустрічі влучний удар Рубена Барахи подарував Іспанії надію.

Збірна Шотландії 1979 року обіграла збірну Нідерландів. І от нинішній наставник шотландців німецький тренер Берті Фогтс спеціально запросив на зустріч зі своїми футболістами Арчі Джеммілла, котрий забив того переможного м'яча у ворота «летючих голландців». І він розповів, як треба вигравати в «помаранчевих».

А малюк Фогтс дуже добре почувається в Шотландії. Навіть знає слова гімну цієї країни «Flower of Scotland». Щоправда, Берті його не співає, бо німець. А от голландців не любить, але добре з ними знайомий. Адже виріс у містечку на кордоні Німеччини з Нідерландами. У фінальному матчі чемпіонату світу 1974 року, який німці виграли у Нідерландів, Фогтс не давав дихати Йоганові Кройффу. І таки налаштував своїх нинішніх підопічних на перемогу. Втім, він поки що не виказує емоцій. Це можна буде зробити лише в середу, якщо Шотландія не програє у повторному поєдинку.

Добре знайомі нам словенці тишком-нишком роблять свою справу. І цього разу вони не змогли виграти на «Максимирі» у своїх сусідів хорватів. Але нічиєї домоглися. Незважаючи на те, що господарі забили швидкого м'яча. До речі, у стартовому складі збірної Хорватії вийшли на гру воротар донецького «Шахтаря» Стіпе Плетикоса і півборонець київського «Динамо» Йерко Леко. Останнього на 46-й хвилині замінив Джованні Россо. У другому таймі на полі з'явився ще один гравець «Шахтаря» — Даріо Срна, котрий на 59-й хвилині замінив у хорватській команді Бориса Живковича.

Побували в нашій шкурі росіяни. У відбірковому циклі до чемпіонату світу-2002 ми наскочили на валлійську скелю, зігравши внічию і в Києві, і в Кардіффі. На такі самі граблі тепер наступив наш північний сусіда. Підопічні Георгія Ярцева мали велику перевагу. Але реалізувати її бодай раз не змогли. Однак росіяни вважають, що вирішать проблему на полі суперника. Адже їх задовольнить навіть результативна нічия.

Британська преса, як і водиться, досить широко висвітлювала події в Москві.

«Серед диму, сигнальних ракет та уламків, котрі дощем сипалися з трибун, валлійські герої зробили головну справу свого життя, щоб вижити у ведмежому барлозі, котрого вони називають стадіоном «Локомотив» **(Press Association).**

«Кожному гравцеві російської збірної обіцяли 700 тисяч фунтів призових у разі виходу на чемпіонат Європи, і спершу стимул, здавалося, працював — господарі активно старалися домогтися мети» **(Independent). Щоправда, наступного дня РФС спростував цю інформацію і назвав іншу цифру — три мільйони доларів на всіх.**

«Росіяни контролювали м'яча, але дисциплінований захист Уельсу впорався з усім, що було на нього кинуто. Росія здійснила останній штурм, щоб перевірити валлійські нерви. Та вчасні дії Марка Ділейні й Пола Джонса розчарували господарів» **(BBC Sport).**

Не обійшлося і без надзвичайних подій. Восьмеро вболівальників з Уельсу зазнали поранень у сутичці з групою у 400 скінхедів. Про це повідомило в неділю видання **Wales on Sunday.**

Ще раніше представник МУВС Москви Кірілл Мазурін повідомив, що «біля готелю «Россия» місцеві футбольні фанати чисельністю у 400 чоловік закидали петардами групу іноземців». Він уточнив, що йдеться про вболівальників збірної Уельсу. За словами Мазуріна, «хулігани палили піротехніку та кидали пляшки».

Пан Мазурін повідомив британському виданню, що заарештовано десять чоловік. Зі свого боку, прес-аташе Асоціації футболу Уельсу заявив: «Наші вболівальники не провокували росіян і не відповідали на їхні хуліганські дії. Ті, кого поранено, почуваються задовільно. Однак усе це могло закінчитися кепсько». Крім того, прес-аташе заявив, що чекає рекомендацій від московської міліції, як поводитися з російськими вболівальниками в Кардіффі.

А тим часом з Москви надійшла ще одна цікава інформація: Павла Бородіна висунуто кандидатом на посаду президента Російського футбольного союзу (РФС). Про це на прес-конференції після виконкому РФС заявив його нинішній глава В'ячеслав Колосков. За його словами, він не здивувався, що Бородін, котрий є держсекретарем Союзної держави Росії та Білорусі (нині перебуває у відпустці у зв'язку з виборами до Держдуми), висуне свою кандидатуру.

— Я передбачав, що це станеться, — сказав пан Колосков. І додав, що Павла Бородіна на посаду президента РФС висунула Дитяча футбольна ліга. Вибори президента РФС відбудуться 17 грудня.

Даруйте за цей ліричний відступ. Нагадаємо, що повторні матчі плей-оф Євро-2004 відбудуться завтра.

* * *

Товариські матчі. Чехія—Канада. 5:1. Албанія—Естонія. 2:0. Португалія—Греція. 1:1. Німеччина—Франція. 0:3 (Анрі, 21, Трезеге, 55, 81). Англія — Данія. 2:3. Італія — Румунія. 1:0.

ЗВІДУСІЛЬ

■ Футзал

Турнір команд ЗМІ на призи газети «Голос України». Вдруге поспіль у фіналі зустрілися команди «Голосу України» і телеканалу «Інтер». І знову газетярі взяли гору над телевізійниками. Цього разу —3:0.

У поєдинку за третє місце команда «Нового каналу» переграла суперників з «Поверхность TV» — 4:2.

■ Художня гімнастика

Наступного року в Києві відкриють академію художньої гімнастики найвищого рівня. Це буде другий такий заклад у світі. Перший буде відкрито за місяць у Великій Британії.

Проект академії обговорили президент НОК, Прем'єр-міністр України Віктор Янукович і президент Міжнародної федерації гімнастики Бруно Гранді. А ще вони розмовляли на предмет проведення в Україні наступного року чемпіонату Європи з художньої гімнастики. Віктор Янукович нагородив Бруно Гранді знаком НОК України і подарував набір ювілейних монет.

■ Важка атлетика

Ванкувер (Канада). Чемпіонат світу. Трьох спортсменів із Болгарії вигнали з турніру після того, як з'ясувалося, що їхні аналізи сечі підмінили на ті, що вони здавали місяць тому. Про це заявив президент Міжнародної федерації важкої атлетики Тамас Ажан в інтерв'ю АР. Однак не вдавався в деталі. Підміну викрили в лабораторії Міжнародного олімпійського комітету. Дискваліфіковано олімпійського чемпіона Галабіна Боєвського (69 кг), чемпіона світу Георгія Маркова (77 кг) та чемпіона світу Златана Ванєва (85 кг). Болгарська федерація висловила протест.

■ Футбол

Першість країни. Перша ліга. 17-й тур. «Нафком-Академія» — «Спартак» І-Ф. 0:1. «Миколаїв» — «Закарпаття». 0:1. «Шахтар-2» — ЦСКА. 2:0. «Арсенал» — «Полісся». 3:1. «Нафтовик» — «Зоря». 3:1. «Сталь» — «Спартак» С. 0:0. «Система-Борекс» — «Металіст». 1:0. «Динамо-2» — «Красилів-Оболонь». 4:0. «Карпати-2» — «Нива». 1:3. Лідирують: «Закарпаття» — 37 очок, «Металіст» — 31, «Динамо-2», «Спартак» І-Ф — по 30.

■ Хокей

Чемпіонат СЄХЛ. «Сокіл» (Київ) — АСК «Огре» (Латвія). 5:4 і 8:3.

■ Теніс

Дніпропетровськ. «Privatbank cup». Призовий фонд — 125 тисяч доларів. Фінал. Іраклій Лабадзе (Грузія) — Харел Леві (Ізраїль). 6:3, 3:6, 6:1.

Приклад для юних

Олену Чуб із села Яреськ, що на Полтавщині, знають не лише в Україні. Ця 79-річна пані — багаторазова переможниця і призерка ветеранських змагань (зокрема, чемпіонатів світу та Європи) з легкої атлетики та лижного спорту. В її багатій колекції нагород — дев'ятнадцять медалей різного ґатунку.

Тепер вона захоплено готується до нових стартів. А ще — тренує дитячу футбольну команду свого села.

Михайло ГОЛЯК.

На знімку: молода душею Олена Чуб закохана у природу рідного краю.

Фото автора.

ПІСЛЯ ВИХІДНИХ

Третій презент від «Укрзалізниці»

СТАЛЕВІ МАГІСТРАЛІ

Минулого тижня виповнилося 50 років Харківському технікуму залізничного транспорту. Ювілярів привітав і Міністр транспорту України Г. Кірпа. Як подарунок передав учням новий комп'ютерний клас. До речі, це вже третій такий презент від «Укрзалізниці». Під час вручення студентам майже двох десятків новеньких комп'ютерів, начальник головного управління кадрів М. Головацький підкреслив, що залізничні підприємства країни нині потребують лише високоосвічених фахівців, які опанували сучасні технології.

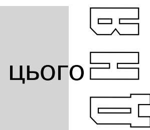
Зараз у технікумі навчається більш як 1200 студентів, які в майбутньому стануть фахівцями в енергозабезпеченні, автоматиці і телемеханіці, ремонті рухомого складу. Всі, хто успішно навчається і має в заліковках гарні оцінки — отримують освіту коштом ДП «Укрзалізниця». Наступного навчального року головне підприємство українського залізничного транспорту має наміром запровадити в своїх навчальних закладах спеціальну програму, яка передбачатиме так званий регіональний конкурс для абітурієнтів з провінційних міст, де працюють залізничні підприємства і є проблема сучасних кадрів.

Микола КОСИЙ.
Харків.

Фото автора.

На знімку: майбутній секретар-референт Ганна Загорулько задоволена своїм новим навчальним місцем.

18 ЛИСТОПАДА

■ 1905 р. У Києві спалахнуло повстання саперів, очолене Б. Жаданівським. ■ 1918 р. В Омську стався антибільшовицький переворот під проводом адмірала Колчака. На Уралі, в Сибіру й на Далекому Сході встановився білогвардійський режим. ■ 1935 р. У Варшаві розпочався суд над 12 членами ОУН (серед них — С. Бандера), звинувачуваними в убивстві міністра внутрішніх справ Польщі Б. Перацького. ■ 1962 р. Вийшов черговий номер «Нового мира» з повістю «Один день Івана Денисовича» нікому тоді невідомого О. Солженіцина.

СИТУАЦІЯ

Не губіть виноробів

Одразу дві магістралі — із Севастополя на Сімферополь і Євпаторію — блокували аграрії міста-героя в день свого професійного свята. Траси були перегороджені бульдозерами і великовантажними автомобілями.

Цією акцією трудівники намагалися привернути увагу Верховної Ради й уряду до загрози знищення вітчизняного виноробства. Праця виноградарів міста-героя, що зібрали нинішнього року 45 тисяч тонн сонячних ягід замість тридцяти запланованих, буде даремною, якщо спирт подорожчає в кілька разів. Адже це спричинить підвищення цін на вітчизняне вино і воно стане неконкурентоспроможним. Аграрні господарства, яким на закупівлю спирту доведеться віддати щонайменше третину своїх доходів, не виживуть у таких умовах. Після 1985 року, коли вирубували плантації технічних сортів винограду, це друга спроба наступу на інтереси українських виноробів.

Севастопольські аграрії запевняють, що на цьому акції непокори не припиняться. Люди боротимуться за свої права і закликають виноградарів інших регіонів наслідувати їхній приклад.

Світлана КАЛИНОВСЬКА.
Севастополь.

АКТУАЛЬНО

Рівносторонній і міцний

Відтепер старшокласники Києва матимуть загальноміську газету «Х клас».

Презентація видання відбулася в рамках відзначення п'ятиріччя об'єднання київських освітян, батьків та старшокласників. На ювілейний концерт завітала і команда-переможець конкурсу КВК серед шкіл столиці. Веселі та кмітливі представили уривок з відомої програми Миколи Дроздова про такі зникаючі види, як «ученікус заучкус», «ученікус прогуліус» та «двієчникус». Наостанок, як то кажуть, на десерт, глядачам запропонували чудові українські пісні. А Борис Жебровський, начальник Головного управління освіти і науки міста Києва, «почастував» цікавою загадкою: «Що буде, якщо скласти у рівносторонньому трикутнику Дітей, Учителів та Батьків?» Правильно, дуб! Значить — міцний.

Анна БОЙКО.

Адреса романтики — трудовий семестр

У Житомирі відбувся перший зліт трудових об'єднань молоді.

Чотири десятиліття тому народився вислів «третій трудовий семестр»: тоді на цілину, в Тюмень вирушили перші студентські будівельні загони. Зліт став перекликом поколінь. Його учасників привітали ветерани студзагонів тих років. Перший проректор Житомирського технологічного університету Іван Грабар вісім разів, а науковець Володимир Биговський аж 14 виїжджали зі студзагонами — від Тюмені й Архангельська до Магадана. Згадавши романтику тих днів, ветерани вручили відзнаки керівникам кращих трудових об'єднань молоді 2003 року — старшокласникам, учням ПТУ, студентам, які працювали в таборах праці й відпочинку, шкільних лісництвах, підсобних господарствах, у 19 трудових об'єднаннях на сезонних роботах у Криму.

Серед тих, кому аплодували найбільше, Петро Полянко з Новограда-Волинського, відзначений у номінації «За мужність»: незважаючи на інвалідність, він поїхав з трудовим об'єднанням і, працюючи одною рукою, показував приклад іншим. А Валентину Дмитренко, яка очолює трудове об'єднання Ємільчинського району, та Василя Козловського, керівника такого самого об'єднання з Луганщини, вітали заочно. Їх познайомили будні трудових загонів далеко від домівок і поєднали на весільному рушнику — навіть медовий місяць зустріли вони на кримських виноградниках.

Олексій КАВУН.

Німці нам повірили

ДОСВІД

Із більш як 300 підприємств з іноземним капіталом, що діють на Тернопільщині, 46 — українсько-німецьких. І частка німецьких інвестицій в економіці краю найвища — 30 відсотків. Сприяє залученню німецьких інвестицій проектна група німецької фірми «Талес», яка реалізує програму підтримки економіки, фінансовану урядом ФРН. Німецькі науковці, зокрема, вважають, що Тернопільщина має добрі перспективи у розвитку туристичного бізнесу. Інвестиції надходять не тільки у промисловість, а й в аграрний сектор, освіту. Наприклад, у Тернопільській академії народного господарства створено факультет, студенти якого стажуються у Німеччині і отримують дипломи, дійсні в обох країнах.

Це лише перші, але обнадійливі кроки, вважають німецькі фахівці. Напрями подальшого співробітництва обговорено на міжнародному форумі з інвестиційної політики, що відбувся у Тернополі.

Марта ЛІТИНСЬКА.
Тернопільська область.

ЗНАК БІДИ

Смачно, та не на користь

28 жителів села Молотків Надвірнянського району Івано-Франківської області потрапили до лікарні з ознаками харчового отруєння. За попередніми даними, причиною захворювання стало вживання неякісної їжі на весіллі. Стан здоров'я потерпілих медики оцінюють як середньої тяжкості. Всього на урочистостях було майже сто осіб, **повідомляє «ForUm».**

БУВАЄ І ТАКЕ

Саперні роботи під марш Мендельсона

Дотепники стверджують, що двічі одруженого в сапери не візьмуть. Однак зовсім не до жартів на «саперно-шлюбну» тему було працівникам і відвідувачам міського відділу ЗАГС у Торезі на Донеччині, коли з міліції повідомили, що надійшов сигнал про замінування будівлі. У цей день реєстрували одразу дев'ять пар. Церемонію довелося перервати, і спеціальна група почала прочісувати приміщення.

Утім, для наречених і їхніх гостей свято тривало: офіційну реєстрацію було вирішено перенести до міськвиконкому. А вибухового пристрою, яким погрожував зловмисник, не виявили. «Автора» весільного переполоху нині посилено розшукують. За попередньою інформацією, того дня до ЗАГСу кілька разів телефонував невідомий, розпитуючи про одну із пар. Відповідь на запитання, чи могли бути мотивом ревнощі або помста, дасть слідство.

Ліна КУЩ.

ФОТОФАКТ

Шахтарському народному духовому оркестру державного підприємства «Ровенькиантрацит» виповнилося 30 років.

На знімку: керівник оркестру Анатолій Щербина.

Фото Вадима ЛІСНОГО (Укрінформ).

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Редактор номера Леонід БРОВЧЕНКО.

Редколегія:
Леонід **БРОВЧЕНКО**, Анатолій **ГОРЛОВ**, Сергій **ДЕМСЬКИЙ**, Віталій **ЖЕЖЕРА**, Іван **ІЛЛЯШ**, Світлана **ПИСАРЕНКО**, Віталій **СУДДЯ**.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

Передплата на газету «Голос України» **(on-line)** за адресою: **www.dnepropochta.dp.ua; www.presa.ua**

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

(р) Платні матеріали.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання— КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955. Загальний тираж 159000.

Ціна договірна

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України»
Зам. 0311214. **1 2 3 4 5 6 7 8 9 0**

Газета виходить з 1 січня 1991 року.
Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 454-84-92;
телефакс — 234-72-54;
відділ реклами — 449-72-53, 454-81-34, 454-81-44;
телефакс — 449-85-62.
E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»

Internet: http://uamedia.visti.net/golos